

KÖNYV

144 Ft

HÉT

III. ÉVFOLYAM 21. SZÁM

• 1999. NOVEMBER 4.

KULTURÁLIS KÉTHETILAP

**Ember
és gondolat**
Hámori József

Kertész Ákos
A magyar
televíziózás
rejtelméi

Rejtvény
A Műszaki
Könyvkiadó
könyvét
nyerheti

Írófaggató
Sándor Iván

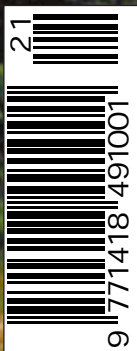
**Színház
Mozi – Video**

**Nyerges
András**
Demokrata
„négyeske”,
nemzeti
„ötöske”

Interjú
Kocsis
András
Sándorral

**A Hang-
rögzítőben**
Günter Grass

**Klasszikus formák modern
hangvételen**
Interjú Karafiáth Orsolyával

Libri Könyvpalota – legnagyobb csak egy van!
1999. október 28-án megnyitott az ország legnagyobb könyvesboltja a Verseny Áruház helyén.
Óriási könyvválaszték, kulturális rendezvények, kiállítások, „Gyermeksarok”,
a város legolcsóbb Internet kávézója.
Budapest, VII., Rákóczi út 12.

A Kiss József Könyvkiadó ajánlata

Köszeghy Elemér

Magyarországi ötvösjegyek a középkortól 1867-ig

Reprint kiadás

Az 1936-ban kétnyelvű – magyar és német – kiadásban napvilágot látott mű a történelmi Magyarországhoz tartozó városok szerinti csoportosításban tartalmazza a műkincsek ötvösjegyeit, mestereit, tulajdonosait és egyéb adatait.

Magyarország különböző részein már a XIV. századból megtaláljuk egymástól eltérő bélyegzések nyomait korabeli ötvösműveken. A XVI. századtól kezdve az ötvöstárgyak bélyegzése általánossá vált a céhekben, ha a bélyegzés módja nem is vált egységessé. 1867-től a fémfinomság vizsgálata állami hivatalok hatáskörébe került, s e téren az osztrákokhoz hasonló fémjelzési rendszer lépett életbe. Ez az oka annak, hogy a Magyarországi ötvösjegyek... c. munka csak eddig az időpontig ismerteti a jeleket, hiszen azon túl már alig érdekli a művészettörténeti kutatást az ötvöstárgyak származása.

A mű napjainkra olyan könyvritkasággá vált, hogy antikváriumban, aukciókon is nagy szerencsével lehetett csak hozzájutni az eredeti kiadás példányaihoz.

ISBN 963 85500 1 5

Ára 5800 Ft
5 példánytól 4930 Ft/példány

2013
ötvösjegyek
hasonmásával
48 szövegközi ábrával
30 műmelléklettel

Köszeghy Elemér

Magyarországi
ötvösjegyek
a középkortól
1867-ig

Merkzeichen der
Goldschmiede Ungarns
vom Mittelalter bis 1867

Reprint kiadás

Megrendelhető, megvásárolható: Kiss József Könyvkiadó
1114 Budapest, Kanizsai utca 41.
Telefon/fax: 466-0703

Magyarország Frankfurtban

Lapunk mostani számában jó néhány oldalt szentelünk frankfurti szereplésünknek, lezárásul annak a sorozatnak, amelyben a felkészülés különböző állomásairól adtunk hírt. Évekig tartó felkészülésnek, felfokozott várakozásnak voltak az utolsó pillanatai október 12-én az ünnepélyes megnyitó és október 18-án délelőtt a zárónap. Ami a két időpont között történt, az volt az, amiért az egész hosszadalmas előkészület zajlott. Milyen is volt ez? Remélhetőleg valamelyes tükörképét tudjuk nyújtani lapunk oldalain, de máris előre kell bocsátanom, hogy ez a tükörkép nagyon töredezett, homályos, inkább csak olyan, mint a kaleidoszkópban látható kép, ami néhány tükörcserép segítségével varázslatos ábraként tűnik a kukucskáló szem elé, és a mindent felboncoló, kutató gyermeki szellem nagy csalódására pár darab fényes üveg bukkan csupán napvilágra a kaleidoszkóp szétszedése után. Nyilvánvalóan, ahány figyelő tekintet, ahány nézőpont, annyiféle ábra kerekedik ki a Frankfurti Könyvvásár és a magyar program forgatagáról. Ha az ábrát részeként, összetevőiként vizsgáljuk, csalódásra okot adó szomorú kép is lehet a vizsgálódás végeredménye: helyenként szegényesség, ismét csak különböző típusú indulatok, a politika beszüremkedése, a szellem nagy embereinek sértődései, személyes ambíciók és anyagiasság felszínre kerülése, a szervezetlenség zavaró mozzanatai, a bürokrácia mindenhatósága, ezek mind-mind felfedezhetők lehetnek a frankfurti pillanatképeken. És mégis!

Megindító, felemelő is volt, mások is mondják: néhány napig Frankfurtban jó volt magyarnak lenni.

Karinthynak van egy novellája, amelyben Pilátus felteszi a kérdést a tömegnek: két halálraítélt közül kinek kegyelmezzenek meg, Krisztusnak vagy Barabásnak. A novella szerint egyénenként mindenki Krisztus nevét mondja ki, a nép hangján ez mégis Barabás nevéként harsog fel. Fordított módon így volt ez valahogy a mi frankfurti szereplésünkkel is. Az apróbb-nagyobb bosszúságokból, csalódásokból felépülő részvételeink összességében a magyar kultúra impozáns, felemelő képét jelentette meg.

Kiss József

KÖNYVHÉT

A TARTALOMBÓL

Körkép a Frankfurti Könyvvásárról
4. oldal

Sándor Iván válaszol Nádra Valéria faggatózására
18. oldal

Interjú az elsőkötetes fiatal költővel, Karafiáth Orsolyával
19. oldal

Mozi-videó
20. oldal

- 4** Magyarország Frankfurtban
- 7** A „Hangrögzítő”-ben – Günter Grass
- 9** Szakonyi Károly
Korunk az író tükrében
- 9** Alain Robbe-Grillet Budapesten
- 10** SZÍNHÁZ
- 11** FOLYÓIRATSZEMLE
- 12** FEJEZETEK A MAGYAR KÖNYVSZAKMA TÖRTÉNETÉBŐL
Kollektív szerződések, hatósági kapcsolatok 1945–1948
- 13** A tudás örömét kínáljuk
Interjú Kocsis András Sándorral
- 15** EMBER ÉS GONDOLAT
Beszélgetés Hámori Józseffel
- 16** Kertész Ákos:
A magyar televíziózás rejtelmek
- 17** OLVASÓSZEMÜVEG
Nyerges András:
Demokrata „négyeske”,
nemzeti „ötöske”
- 18** ÍRÓFAGGATÓ
Sándor Iván
kérdte Nádra Valériával
- 19** Klasszikus formák modern hangvételen
Interjú Karafiáth Orsolyával
- 20** MOZI – VIDEO
- 22** SIKERLISTA
- 23** KÖNYVAJÁNLÓ
- 28** KERESZTREJTÉVÉNY
- 29** MEGJELENT KÖNYVEK
1999. OKTÓBER 8 – OKTÓBER 21.

Megjelenik kéthetente • Ára: 144 Ft • Előfizetőknek: 120 Ft • Előfizetési díj: 2880 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Kanizsai u. 41. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvhét@dpg.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: **Kiss József** • Főszerkesztő-helyettes: **Csokonai Attila** • Lapmenedzser: **Könnnyű Judit és Orosz Csaba Gábor** • Művészeti vezető: **Szabó J. Judit** • Szedés, tördelés: **Recent Stúdió, Blasits Ildikó** • Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt. • Felelős vezető: **Lendvai Lászlóné** vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltekért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget • Terjeszti árusításban: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a Bibliofil Kft., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt. **Lapunk megjelenését támogatja a Nemzeti Kulturális Alapprogram.**

Célba ért a Frankfurt-expressz

Számvetést nehéz készíteni Frankfurtról. Maga az összetett szó igei része az árulkodó, vagyis inkább a pontos. Vetés volt ez, s az aratás jó időbe telik. A magyar jelenlét, az úgynevezett Schwerpunkt, melyet az elmúlt két esztendőben sokan megtanultak a németül nem beszélők közül is, azzal, hogy súlypontba, azaz középpontba helyezte a magyar irodalmat és a szélesebben vett kultúrát és országismeretet, csak megadta a keretet, a lehetőséget, a gyorsulási sebességet.

A továbbiakban látszik majd meg, mit is ért három év tüsténkedése, szervezése, túlhajszoltsága vagy éppen helyben topogása, a nagyratörő tervek és a racionalitás egymásnak feszülése.

Távolabbra kell állni, hogy jobban rálássunk, vajon mi is történt 1999. október 13. és 18. között a világ e pontján, a Frankfurt nevű német vásár- és világvárosban, s vajon ment-e az ott töltött idő által Magyarország híre-neve elébb.

Amit már biztosan tudunk az ottani írott sajtóból, de még inkább a televíziók színvonalas műsoraiból, s leginkább a Vásár kiváló igazgatójától, a posztjáról most leköszönő Peter Weidhaas igazgatótól: elégedettek a magyar szerepléssel, gazdag a választék, lenyűgöző az idegen nyelvre lefordított magyar szerzők műveinek nagy száma, melyet körülbelül hatvan százalékban a kultuskormányzatok támogatásai is előmozdítottak.

Számokat is ismerünk – ha már kettészeltem fentebb a szóösszetételt: körülbelül háromszáz sajtóközlemény jelent meg Magyarországról s a Vásár internetes honlapjáról a magyar információkat tartalmazóra is kb. félszáz ezren kattintottak át.

És akkor még nem kalkuláltunk a háromszázezer látogató közül azokkal, akik biztosan felkeresték a bejáráshoz közeli hármast épületet, melynek teljes földszintjén magyar kiállítások illetve könyvtandok voltak, valamint meghallgatták az autentikus magyar népzene, tánca perdültek a Tékásokkal, és a népi iparművészek sátrai között böklészva vitték haza a nemeztáskát vagy a cserépedényt.

Magyarinvázió? Tényleg az. A Trafó teljes arzenállal vonult ki, s egy héten keresztül a Tüzoltó utca helyett a bejáratott alternatív szórakozóhely, a Musounturm speciális közönségének bizonyította: azonos izlésű emberek között a földrajzi távolság mit sem számít. Hazai Attila is elégedett volt: regényét, a most német fordításban is megjelentetett Budapesti skizo-t nem egyszerűen felolvasással mutatták be, hanem koreografált színpadi játékban.

S míg a viták az irodalmi művek szerzőinek valamennyi paraméterét patikamérlegre téve csaptak össze, egyelőre nem hallottunk hasonlóról a szintén jelentékeny számban képviselt képzőművészek köréből: Eperjesi Ágnes „magzat-fotói” vagy Káldi Kata művei, Lakner László betű-szám installációja a kiállítási pavilonban, Komoróczy Tamás, Ravasz András, Szarka Péter változatos technikai alapú, a legfiatalabb generációt szóhoz juttató kiállítása a Palais Jaltában igazi csemege volt, ugyanakkor ott voltak a nemzetközi nagyjúk is: Rippl-Rónai és a még soha útra nem kelt Esterházy-gyűjtemény legféltettebb darabjai is.

Színházba Bécsből átugrott produkcióra, Eörsi István darabjára éppúgy mehetett a frankfurti színházbarát, mint különleges hangulatú magánszínházba, kávéházi asztal mellől hallgatni meg az Alma Mahlerről szóló monodrámát, német színésznőtől. A frankfurti Zsidó Múzeumban Kocsis Zoltán zongorajátékát élvezhették, s mellé Kertész Imrét hallgathatták az odalátogatók.

És a focimeccs? A 6:4-re lealázott német kiadós szakemberek? És a Fábry Sándor-féle dizájn-center, a magunk mögött hagyott múlt rémséges és használhatatlan tárgyainak vidám katalógusa?

Kár is sorolni. A több száz esemény csak vaskos katalógusba fért bele, egy este négy-öt párhuzamos program is kellelte magát. A bőséggel és a kínálat igényességével bizonyosan nem volt tehát probléma.

A legkényesebb, és a leginkább megjósolhatatlan utóélete feltételezhetően a bemutatkozó szerzők műveinek lesz. Ugyanígy nehéz előre látni, egy-egy magyar kiadó vajon melyik szerzőjét tudja majd importálni, valódi nemzetközi személyiséggé tételni. Krúdy, Kosztolányi, Márai, s talán a három kötetnyi, angol nyelvű József Attila-fordítások – nem is rossz a klasszikusok mérlege a fordítások tükrében. Kétséges a magyar kiadású, ám idegen nyelven kiadott művek sorsa: ezek a mégoly lelkes segítség ellenére sem tudni, miként kerülhetnek be a külföldi könyvpiacra. Szerencsésebb kissé, akinek külföldi kiadója van: a PR-gépezet ott jobban működik, s a piac törvényeinek megfelelni igyekvő kiadó mindent elkövet saját magyar szerzőjéért. Vathy Zsuzsát, Gordon Agátát, Horányi Katalint – hogy hirtelen csak nőket említsünk – sokfelé hordozta német kiadója. A már nagynevű triász (Kertész Imre, Nadas Péter, Esterházy Péter) illetve a német nyelvterületen nagyon ismert Dalos György, Eörsi István, Konrad György, Krasznahorkai László, Földényi F. László mellé is minden bizonnyal odakerül Bodor Ádám, Tar Sándor, Garaczi László, Kukorelly Endre neve.

S akiknek még nincs önálló idegen nyelvű kötetük – például Parti Nagy Lajos, Oravec Imre, Závada Pál – azokra külön beszélgetéssorozat hívta fel a figyelmet a patinás Literaturhausban, mely egy teljes héten át, átlagban napi három rendezvénnel (kicsit már a ló másik oldalára kerülve) szolgálta a meghívott írók bemutatkozásának minél változatosabb lehetőségét.

A könyvesek régebbiről megteremtett kapcsolataik ápolására fordították idejük legnagyobb részét. Adtak és vettek, láttak és látszottak – mint már több évtizede. Annyi volt a különbség, hogy most „élő árucikkeiket” is megmutathatták, s idegen nyelvű, valamint legszébb kiadványaikkal is megjelenhettek. Standjaik „óriaskönyvtár” polcaiként illeszkedtek egymásba: talán szűkösebben, s a tervnek alárendeltebben, mint megszokhatták. A mostani tapasztalatokat már egy év múlva kamatoztathatja a következő magyar rendező, szervező, tervező.

A Vásár színes volt, izgalmas, frusztráló, hangos és tömény. De aki belekóstol, mámoros marad a hasonlíthatatlan élménytől. S ahogy a piramisokat, a Niagarát vagy a Mona Lisát, ezt is látni kell élőben egyszer – „súlypontságtól” függetlenül is.

-ai

Frankfurti körkérdésünk

A Frankfurti Könyvvásár utolsó előtti napján, vasárnap, ami persze, bizvást tekinthető akár utolsónak is, hiszen sokan vasárnap már összezsomogoltak, hazaindultak, tehát utolsó vagy utolsó előtti napján kérdeztünk meg néhány résztvevőt arról, hogyan foglalja össze maga számára az elmúlt napok frankfurti eseményeit, így vége felé milyen benyomásokkal, milyen érzésekkel készülődik a hazáira, mi a véleménye a Frankfurti Könyvvásárról, a magyar programról, a magyar pavilonról. Az interjúalanyok kiválasztása a közvéleménykutatásban használatos kifejezéssel elve a véletlenszerű mintavétel alapján történt – a frankfurti nyüzsgésben, sokadalomban, ahol mindenki állandóan sietett valahova, ha a helyén volt, akkor meg nem ért rá, mert tárgyalt, dolga volt – ez másképpen nem is történhetett. „Véletlenszerű” mintavételünk ugyanakkor elég jól reprezentálja a résztvevők többféle típusát, a hivatalos résztvevőt, a kis kiadót, a nagy kiadót, a nem csupán könyvekkel foglalkozó kiadót, az író. Íme hát egy csokorban az interjúk.

Budai Katalin, a Frankfurt '99 Kht. munkatársa

Bár még az igazi, komoly értékelő visszhangot nem ismerjük, az eddig megjelent sajtóanyag imponálóan gazdag, pozitív hangvételű méltatások jelentek meg a magyar részvételről. Én részt vettem az

előkészítés folyamatában, és így a gyakorlatban látva izgalmasabb, mint papíron, a tervezgetés fázisában. Erényei és hibái is jobban megmutatkoznak így, mégis összességében finom elegancia jellemzi a kiállítást, és érdekesség a könyves stand megjelenését. Ezt persze lehet vitatni és kell is, de úgy gondolom, hogy mi most kívülre mutatunk valamit, és ha a nemzetközi visszhang kedvező, a közvélemény elégedett, akkor ennek örülnünk kell. A magunk számára vonjuk le a tanulságot, és belső célra hasznosítsuk, de mi magunk elégedetlenségeinket a szőnyeggel, vagy a szőnyeg hiányával, látványosan ne demonstráljuk. Frankfurti részvételünkben szűkebb területem részben az írói programok és írói részvétel szervezése volt. Az írói szereplések fő helyszíne a vásár területén kívül levő frankfurti Literaturhaus volt, ott már szinte zavarba ejtő volt a program gazdagsága. Az ott dolgozó német kollégák mondták, hogy egyszerűen nem hitték el, hogy sikeres lesz a program, hogy hét napon keresztül, naponta három-négy alkalommal különböző csoportosításban vannak a felolvasások, a beszélgetések, a szemináriumok, és hogy erre mindre jön ember. És jöttek. Olykor kicsit tényleg zavaró volt, hogy még tart az előző program, és már ott várakozik a következő közönség. Voltak ott képzőművészeti kiállítások, hangversenyek is, és berendeztünk egy könyvesboltot is a helyszínen, ahol a Magyarországon erre az alkalomra kiadott idegen nyelvű könyvek teljes választéka megvásárolható volt. A szervezés hiányosságaira panaszkodóknak igazuk is lehet, de egy ekkora rendezvénysorozatnál ez óhatatlanul előfordul, csak a programokon ötvennél több író szerepelt, a hivatalos résztvevők teljes száma, beleértve a technikusokat, munkatársakat, pedig a hatszázat is elérte. Ekkora méretben a hiányosságok, bakik valószínűsége statisztikailag is nagyobb, de arra utaltam az előbb, hogy kifelé ne csak az elégedetlenségünket mutassuk, frankfurti szereplésünk megítélésének ne ez legyen az egyetlen szempontja. Látom, hogy tévés, rádiós riport készült a jelenlévőkkel, valószínűleg ők is sokkal többféle megközelítésből tudnak majd véleményt mondani.

Tar Sándor, író

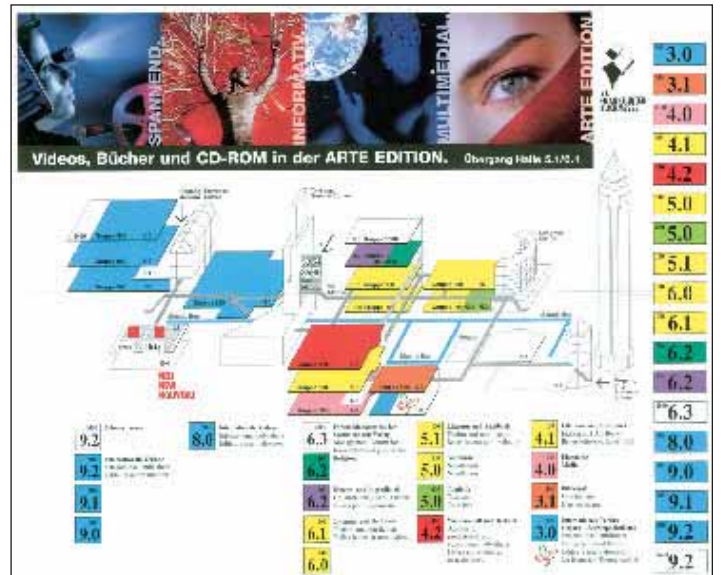
Néha az volt a benyomásom, mintha a frankfurti iroda és a budapesti iroda nem lenne egymással beszélő viszonyban, busszal kellett jönnöm repülő helyett, az itteni szállodát nem értesítették erről, és mire kérkeztem, a lefoglalt szobát kiadták, nem volt szállásom... a szervezők, a munkatársak leggyakrabban használt kifejezése a „nem tudom”. Ez a tájékozatlanság, információhiány kicsit rányomta a bélyegét az egészre. Egyébként jó itt lenni.

A külföldi kiadók készséggel fogadtak, ők mindent megtettek, amit tehettek, de ez nyilván behatárolt. Kiadóm, a Magvető Kiadó igazgatója, Morcsányi Géza tolmácsolat, ha szükséges volt, ami nem kifejezetten kiadóvezetői feladat...

Nekem az első két napon napi két-három tévéfelvételem volt, kamerás emberek környékeztek, nagyon sok interjú adtam, fényképeztek, meg minden, de ez valószínűleg a többiekkel is így volt...

Dr. Sós Péter János, az Akadémiai Kiadó igazgatója

Az Akadémiai Kiadó kicsit más, mint a többi magyar kiadó, mert nekünk nagyon erős az exporttevékenységünk. Éves bevételünk durván egyharmadát exportból érjük el. A legtöbb magyar kiadó magyarul publikál, magyar piacra. Mi jelentős részben angolul publikálunk, a teljes világpiacra. Ebből következően élő kapcsolatunk van a nemzetközi könyvforgalmazó cégekkel, és Frankfurt csak egy jeles alkalom arra, hogy nemzetközi partnereinkkel tárgyalásokat folytassunk a trendekről, az

árainkról, könyveinkről. Idén új helyzet volt, hogy teljessé vált a nagyszótár családunk, erről tárgyaltunk a forgalmazókkal, a másik újdonság, hogy a világon egyre inkább elterjed az elektronikus kereskedelem, a különböző adatbázisokban történő részvételünkről tárgyaltunk, a harmadik az állandó, minden évben meglévő témakör, a nemzetközi méretekben kisebb, helyi terjesztőkkel tárgyaltunk közvetlen könyveladásokról.

Az idei vásár újdonsága az is, hogy több magyar nyelvű kötettel jöttünk Frankfurtba, éppen Magyarország diszvendégsége miatt.

Ami Magyarország frankfurti szereplésének megítélését illeti, arról azt gondolom, hogy óhatatlanul gellert kap, és nem a valós helyzetet tükrözi. Aki ismeri Frankfurtot, az tudja, hogy az ottani kínálatnak és üzletkötéseknek a kilencven százaléka szakkönyvekből, iskolai könyvekből, tudományos könyvekből, közvetlenül használatos praktikus könyvekből áll, és nem több, mint tíz százaléka szépirodalom. Nálunk a felkészülés kilencven százalékban a szépirodalomról szólt, és tíz százalék szólt az egyebekről. Pedig a pénz, a tőke, az üzlet, az érdeklődés abban a kilencven százalékban van, amit itt alig említettek.

A frankfurti megjelenés érthetően német központú volt. A német olvasóközönség pontosan olyan, mint minden magasan fejlett fogyasztói társadalomban: a könyvpiacon vannak a sztárok, és van az összes többi. Bármennyire hihetetlen, a sztárokat pontosan úgy csinálják, mint a popvilágban. Abba pénzt kell tenni, fel kell építeni, arcot kell adni, reklámozni kell, komoly PR-munka kell, valahol a sor végén ott van a könyv eladása, ami ezt az egészet finanszírozza. Ami azt jelenti, hogy egy kiválasztott sztárba sok pénzt bele kell ölni, a többibe pedig nem. Nagyon is jó a helyzetünk, mert mondhatjuk, hogy nekünk van négy-öt-hat sztárunk. Mi ebben is túl vagyunk reprezentálva nemzetközileg, és ez az élő magyar irodalom végtelen nagy elismerését jelenti. Ha van buta, méltánytalan, és a tényeket nem ismerő támadás, az az, hogy a németek miért csak ezeket ismerik, és miért nem ismerik a többieket is. Ezt csak olyan ember mondja, akinek fogalma nincs az egészről, és nagyon buta.

Szamosi Mariann, a Falukönyv-Ciceró Kft. igazgatója

Kellemesek voltak a benyomásaink, szép volt a fogadtatás. Jó lett volna, ha az előadások a pavilon pódiumán zártabb térben lettek volna, mert zavaró volt a külső zaj. Örültem volna, ha a meghirdetett előadásokon célirányosabb közönség lett volna,

mert például azon az előadáson, ahol a licenc-kérdésekről esett szó, néhány magyar ült és összesen két német, azt sem lehetett tudni, hogy kiadó vagy kereskedő. Lehetett volna talán többet tenni a magyarországi és német kiadók egymásra találásáért is, bár persze tudom, hogy Borbás László (*A Magyarország szereplését szervező Frankfurt '99 Kht. frankfurti kihelyezett irodájának vezetője. – A szerk.*) nagyon sokat próbálkozott ezen, és ezért mindenképpen dicséret illeti. A célt, hogy a magyar irodalom, a magyar könyvkiadás szélesebb körűen be legyen mutatva, elértük. De hogy az anyagi erőfeszítésekkel elkészített német nyelvű könyveinknek mi lesz az utóélete Németországban, azt nem látom. Szerettem volna, ha A varázsgombóc című kötetünkhöz, ami Zauberkloss címmel jelent meg németül, továbbnyomásra partnert találok, de nem sikerült, és reményét sem látom egyelőre. Azért néhány jó kapcsolatot sikerült kialakítanunk.

Votisky Zsuzsa, a Typotex Elektronikus Kiadó igazgatója

Jó tárgyalásaim voltak, és egy csomó jó gondolat született, azt persze én már tudom, hogy ezeknek, jó, ha tíz százaléka valósul meg, de mindenesetre kiadói szempontból is, az adatbázis szempontjából is vannak remények. Az adatbázis az inkább szolgáltatói jellegű, és a fő probléma mindig az anyagi támogatottsága. Most lehetséges, hogy sikerül létrehozni egy kelet-európai projektet, hogy amit mi összegyűjtöttünk évek alatt, azt tovább tudjuk adni más országoknak. A technika már kifogástalanul működik, ezután a többi tényleg csak pénzkérdés. Annyira jól működik a rendszerünk, hogy amikor az angliai Bookdata vezetője megnézte az itt működő rendszerünket, hát elállt a lélegzete is, mert ő csak tervez ilyet, amit mi már meg is valósítottunk. Adatbázis ügyben nagy fordulat következett be, éppen Frankfurtba indulásunk előtt alakítottunk egy kft-t, aminek a neve Könyvkereső Kft. Most éppen indulok egy tárgyalásra, amin ennek az adatbázisnak a mélyítéséről is szó lesz, például a Frankfurt '99 Kht. honlapjával nagyon sok kapcsolódási pontot kialakítottunk, azok a szerzők, akiket a frankfurti honlap részletez, életrajzi adatokkal, a művek felsorolásával, a mi honlapunkról is elérhetők és vice versa, és azt szeretnénk, ha ez nemcsak erre az alkalomra működne. Lehet, hogy ez csak az én álmom, de jó kapcsolataink vannak, és ezért esély van az együttműködésre Romániával, Lettországgal, Horvátországgal, Csehországgal, Szlovákiával, Lengyelországgal.

Kőbányai János, író, a Múlt és Jövő Kiadó igazgatója

Itt a mi standunkon három német nyelvű kiadványunkat láthatják a látogatók, az egyik a Heller Ágnessel készített interjúkötet, a Bicikliző majom, a másik a Légy áldott című kötetem, a harmadik a legérdekesebb, egy német szerzőt adtunk el mi, német kiadónak, Walther Pitsch Reform és ortodoxia című könyvét, ami nálunk megjelent, és jön a német kiadás is. Ez volt a mi frankfurti belépőnk. Már korábban felvettük a kapcsolatot kiadókkal, és most további könyvek várhatók németül, olaszul, angolul. Hét-nyolc könyv jogának az eladására számíthatunk. Pap Károly műveit is mi adjuk ki, most úgy néz ki, hogy kikerül a nagyvilágba: francia és német érdeklődés van rá. Persze eredményről csak akkor lehet beszámolni, ha a szerződés már alá van írva.

A vásárról szólva: a sajtó nem nagyon hangsúlyozta, hogy Frankfurt a kiadókról szól és nem másról. Ez a kultúra nagy

cseréje üzleti alapon, tehát a kiadók a saját dolgukat teszik, köztük mi is. Azt sem tudják sokan, hogy nem a látogatók számán múlnak az üzletkötések, hanem a nagyon kemény levelezésen, tehát ha mi hazamegyünk, elővesszük a névjegyeket, a katalógusokat, és nagyon komoly levelezést fogunk folytatni a jövő Frankfurti Könyvvásárig.

Novák György, a Novella Kiadó igazgatója

Szerintem a funkcióját betöltötte ez a kiállítás, a kiadók standjait nagyon sokan látogatták meg, és mint országpropaganda is jól működött, odafigyeltek a német nyelvterületen ezalatt az egy hét alatt Magyarországra. Mint kiadó, úgy éreztem, hogy ha megkérdeznék, hogy részt akarok-e venni ezen a kiállításon, akkor kötelességem úgy válaszolni, hogy igen, mert végül is az ország mutatkozik be, és ebbe az olyan kicsi kiadók is beletartoznak, amilyenek mi vagyunk. Pici vagyunk, mert évente tíz címet megjelentető kiadó, aki nem igazán támogatásokból dolgozik, aki igyekszik olyan könyvet kiadni, amit hajlandók megvenni, az kicsi. Többször kellett módosítanom a kiadásfilozófiánkat, ma már akármilyen szép és jó könyvet adhatnék ki, nem adhatom ki, csak akkor, ha legalább kilencven százalékosan biztos vagyok benne, hogy el is fogy.

Kocsis András Sándor, a Kossuth Kiadó igazgatója

A Kossuth Kiadó számára ez rendkívül „zaklatott” időszak volt, csak azért mert számunkra minden évben a Frankfurti Könyvvásár a legfontosabb, és mint gondolom, legtöbb kollegánk, mi is „Frankfurt” előtt rengeteg tárgyalást készítettünk elő, és az öt napunk egy ámokfutás tárgyalásról tárgyalásra. A magyar pavilonról. Azt gondolom, kiemelkedő lehetőség, hogy mi lehetünk a fővendég. Nagyon óvatosan fogalmazok, mert mi itt nem látjuk a visszhangot. Azt hiszem, hogy a központi hely, összehasonlítva a svájccal, a portugállal, elfogadható volt és látványosabb is, mint az említett két országé. Sok program volt, nagyon sok beszélgetés kiváló íróinkkal. Hiányérzetem is van, több vásári eseménynek éreztem volna szükségét, meg kellett volna mutatnunk a vidámabb, boldogabb arcunkat is. Például a Gimes Együttes a vásár főteréről félórára bejött a standok közé, és egy pillanat alatt olyan hangulatot varázsolt ide, amire a legtöbb ember vágyik.

Ami a kiadók standjait illeti, az már több kívánni valót hagy maga után. A dizájn érdekes, ugyanakkor a megvalósítás ebben a térben nem sikerült. Az óriás könyvmakettek ötlete elfogadhatónak tűnt, mégis rossz lett a hatás. Aki végigjárja a vásárt, az láthatja, hogy a dizájnerek két és fél méter magasságban megfogják a szemet, hogy a látogató arra figyeljen, amit mutatni akarnak neki. A mi standjainkon ezek az óriásmakettek felkerültek a standok tetejére, ezáltal a látogató tekintetét felvezetik a magasba, és abban a pillanatban a látogató egy iszonyú betonszerkezetet lát csövekkel. Azonkívül költségtakarékossági okokból nagyon komoly hibát követtek el: a standok között nem volt szőnyeg. A standok között a vendégek poros aszfalton közlekedtek. Rettenetesnek tartom a kiadók elrendezését, ami, utólag megmondhatjuk, feszültségforrás volt.

Sikeres volt ez a bemutatkozás, de ha picit okosabbak, ügyesebbek lettünk volna, még sikeresebb lehetett volna.

K. J.

Hangrögzítő

Günter Grass régi és új élete

Kulcsár Katalin, műsorvezető: – *A Frankfurter Könyvvásár írófejedelme Günter Grass volt. Húsz éve suttoják róla, hogy ott lesz a Nobel-díjasok nagy csapatában. A ráolvasás, de inkább a vitathatatlan tehetség segítette, s nem utolsósorban a Bádogdob mítosza. Aki még nem olvasta, most megszerezheti. Günter Grass megkoronázása után egy héttel az Európa Kiadó, megismételve Szíjgyártó László '73-as fordítását, újra piacra dobta a remekművet.*

Váradi Júlia: – *Vajon a Nobel-díj után egy írónak másként kell-e élnie, viselkednie, esetleg írnia, mint azelőtt? Jelent-e valamiféle megfelelni akarást ez a díj?*

Günter Grass: – Tudja, kb. 25 év óta állandóan napirenden volt az életemben, hogy így október táján, a születésnapom előtt 1-2 héttel újra és újra elkezdődtek a találgatások: megkapom-e a Nobel-díjat vagy nem. Eleinte a berlini titkárnóm idegeskedett miatta, aztán a lübecki, mert hogy annyian zaklatták őket ugyanazzal a kérdéssel, hogy igen-e vagy nem. Kezdetben engem is izgatott, de én inkább azzal voltam elfoglalva, hogy őket és a családomat megnyugtassam,

hogy van időnk, ki kell várni, amíg beérik. Úgysem lehet erőltetni.

V. J.: – *Egy idő után le is tett arról, hogy reménykedjen?*

G. G.: – Nem sokat foglalkoztam vele, és a környezetemben lévő embereknek is azt javasoltam, hagyjuk az egészet; élvezzük a szép októbert békében és nyugalomban. Aztán egyszer csak...Már nem egyszer elmeséltem, de szívesen elmondom magának is, azon a bizonyos csütörtökön a feleségemmel éppen Hamburgba indultunk a fogorvoshoz, amikor utánunk szóltak a hírrel, azzal, hogy megkaptam. Ekkor Utéval egymásra néztünk, és azt kérdeztük: és most?! Aztán egyszerre mondtuk: indulás a fogorvoshoz! Így

kezdődött az új, illetve így folytatódott a régi életem. Mármost hogy mindent ugyanúgy csinálók, ahogy eddig, ha ez nem is megy olyan könnyen.

V. J.: – *Miért nem?*

G. G.: – Mert túl nagyok lettek az elvárások. Hogy ilyen vagy olyan kongresszusra menjek, szerepeljek ezen vagy azon a rendezvényen, legyek a fővédnöke ennek vagy annak, és, tudja, a nemzetmondás művészetének sohasem voltam nagy mestere. Nehezen tudom visszautasítani a kéréseket. Meg kell tanulnom kiválasztani a számomra igazán fontos dolgokat.

V. J.: – *Mit sorol legelőre?*

G. G.: – Természetesen a munkát. Ezt régimódi, hosszadalmas és bonyolult processzusként kell elképzelni, amit még computerrel sem lehetne fölgyorsítani – azzal egyébként nem is rendelkezem –, tehát az írás az én esetemben egy éveig tartó, magányos tevékenység, amelynek a kézirat a mindenkori főszereplője.

V. J.: – *Nem is az író?*

G. G.: – Előbb a regényhősök következnek, akiket az író hívott életre, és akik csak velem vannak beszélőviszonyban. Meg egymással. Ez szerepel az életemben és a jövőben is a listám legelső helyén. Ezen nem akarok változtatni. Az a fehér papírlap az írógépemben eléggé megterhelő jelenség számomra, így nem vágyom további terhekre.

V. J.: – *Megteheti, hogy visszautasítja a közéleti szereplést?*

G. G.: – Kénytelen vagyok, hisz – ha minden igaz – elsősorban író vagyok, és csak utána következik minden egyéb, ami ezzel jár.

V. J.: – *Mit gondol, azok a politikusok, akiket az utóbbi években kemény szavakkal illetett, nem kímélve államelnököket, minisztert vagy bármilyen politikai funkciót, ők a Nobel-díj után másképpen értékelik-e Günter Grass-t, jobban elfogadják-e a kritikáját?*

G. G.: – Amikor kiderült, hogy megkapom a Nobel-díjat, Lübeckben tartottam egy sajtótájékoztatót, ahol nagyon határozott békejavaslattal álltam elő: mindenkit, aki az én kritikám nyomán nem vitapartneremnek, hanem ellenségemnek tekintette magát, arra kérttem, most hagyjon fel egy kicsit az irántam táplált haragjával, és ehelyett próbáljanak meg egy kicsit velem örülni.

V. J.: – *Milyen választ kapott a békejavaslatára?*

G. G.: – Egyeseknél, enyhén szólva, nem szökkent szárba kezdeményezésem. Tudja, Németország egyes tartományaiiban nagyon nehezükre esik az embereknek, hogy valaminek örüljenek. Én ezért csak sajnálni tudom őket. A politikusok pedig különösen érzékeny embereknek bizonyulnak, akik a legtrikább esetben bocsátanak meg valakinek. Neveket most nem mondom.

V. J.: – *Amikor megkapta a Nobel-díjat, a nyilvánosság előtt elmondott első mondatainak egyike az volt, hogy Heinrich Böll nagyon örülne, ha tudhatná. Sőt, Christa Wolfot, a volt NDK híres írónőjét is emlegette. Azt mondta, a díjat szívesen megosztotta volna vele, mert ő is megérdemelte volna. Ezt a szerénység mondatát Önnel, vagy komolyan gondolta, hogy megosztaná a díjat?*

G. G.: – Lehet azt mondani, hogy szerény vagyok, sőt azt is, hogy álszerény. Az az igazság, hogy már jóval korábban, amikor Németország még két országból állt, és felmerült a Nobel-díj gondolata az én esetemben, azt akartam javasolni a Svéd Akadémiának, hogy ha már ennyire döntésképtelenek, cselekedjenek valami politikailag hasznosat, és osszák meg a díjat Christa Wolf és énköztem. Hiszen a hidegháború idején sikerült Németországot politikailag, katonailag, gazdaságilag, szóval minden szempontból kettéválasztani, csak az irodalom, a fegyvertelen írók álltak ellen a brutális akciónak. A szellemi élet képviselői beszélőviszonyban maradhattak egymással a határ két oldalán, annak ellenére, hogy az NDK-ban a cenzúra tarolt, az NSZK-ban meg egy ideig kirekesztették a Brecht-darabokat a színházakból. Épp ezért éreztem volna óriási jelentőségűnek, ha a Nobel-díj Bizottság akkor, a 70-es évek végén ilyen döntést hoz. Sajnos nem hallgatták meg a javaslatomat. Talán el sem jutott hozzájuk.

V. J.: – *Többet arra hivatkoznak, hogy Ön, aki a kisebbségek jogait védi,*

abol csak tudja, azért teszi ezt előszeretettel, mert saját maga is egy kisebbség, a kasub közösség tagjaként számít német írónak.

G. G.: – Igen, én Lengyelországban születtem, a családom anyai ága, nagyjából tehát a fele kasub származású. Ez egy egészen kicsi, szláv maradvány-közösség, kb. 300 ezren vannak: úgy maradtak fenn, hogy az összes népvándorlást túléltek, nem hagyták el az otthonukat, miközben a többiek vándorútra indultak. Ez a közösség valóban meghatározta a kisgyerekkoromat, és ebből következik, hogy mindig kiálltam a kisebbségekért. Ez befolyásolhatott, amikor nemrég létrehoztam egy alapítványt, mely a németországi roma és sinti kisebbségek védelmére alakult. Szörnyű nehéz és hányatott a sorsuk. Az ilyesmi mindig dühít és cselekvésre készít. Ami egyébként a kasubokat illeti, velük nem táplállok ma igazán szoros kapcsolatokat. Ők katolikusabbak a lengyeleknél is, és ennek a bigott vallásnak rendelnek alá mindent. Különben nemrég valami váratlan oknál fogva irodalmi díjjal tüntettek ki, aminek persze nagyon örültem, de amikor az ottani irodalmi társaság elnöke a nekem szánt laudációt mondta, vissza kellett folytanom a nevetést. Úgy kezdte, hogy: jól ismerjük a könyveit ennek az embernek, és az az igazság, hogy azok bizony tele vannak disznóságokkal. Amit pedig a Jóistenről és Szűz Máriáról összeírál, az nemigen tetszik nekünk. De mivel minket, kasubokat világhíressé tett, ezért neki itéltük a díjunkat. Végül is nagyon tetszett, hogy ilyen ártatlanok és őszinték.

V. J.: – *Mit szoltak a Nobel-díjhoz Lengyelországban?*

G. G.: – Az a hír jutott el hozzám, hogy annak a bérháznak a lakói, ahol fölöttem, amikor meghallották, hogy megkaptam a Nobel-díjat, azonnal jelentkeztek a helyi önkormányzatnál: a házat sürgősen renoválják, mert most majd biztosan az egész világról érkeznek látogatók, és ilyen állapotban lévő házba be se mennek. Szerintem ez csodálatos reakció.

V. J.: – *Mit gondol, ki kapja meg a Nobel-díjat jövőre?*

G. G.: – Nem szeretnék jóslni és tanácsokat osztogatni a Svéd Akadémiának. Saját maguk is el tudják dönteni a kérdést. Mindazonáltal meg kell említenem, még nincsen például kínai Nobel-díjas, pedig kiváló kínai irodalmi alkotásokról tudunk. Sokan nem helyeslik, ha a Nobel-díj Bizottság Európán kívüli írókat jutalmaz. Arra hivatkoznak, hogy ezen a kontinensen nem ismerik a harmadik világ irodalmát. Szerintem ez nem ellene, hanem mellette szól egy ilyen döntésnek, hisz épp ezáltal lehetne megismerni egy-egy távoli országot.

V. J.: – *Mit szól hozzá, hogy a budapesti Európa Kiadó, mintha megérezte volna, hogy megkapja a Nobel-díjat, a hír előtti napon jelentette meg Az én évszázadom című könyvét, és a Bádogdobot is újra kiadták.*

G. G.: – A magyarokról régen tudható, hogy igen szemfülesek. Az én évszázadom című könyvem igen fontosnak tarom, nagyon örülök a megjelenésének. Annak is örülök, hogy ők az idei Frankfurti Könyvvásár fővendégei.

V. J.: – *A közelmúltban azt nyilatkozta: az irodalomnak provokálnia kell az olvasót. Ezt hogy értette?*

G. G.: – Amikor erre hivatkoztam, akkor bizonyára az Egy távoli föld című könyvemről volt szó. E művem ugyanis – bár ha jól meg gondolom, a többi is – azt a célt szolgálja, hogy fölpszikálja és bátorítsa az olvasókat, akik egyre több kommersz irodalmat kapnak. Az irodalmi folyóiratok, kritikai lapok is azt sugallják, hogy tessék szórakoztató irodalommal ellátni a közönséget. A fiatal német elbeszélők számára ma már a közepes és kommersz amerikai lektűr a mérvadó. Ez az irodalom zsákutcája. Természetesen én is azt tartom, hogy a könyvnek szórakoztatnia kell az olvasóját, de úgy, hogy közben állásfoglalásra kényszerítse, vitára sarkallja, gondolkodásra készítse, szóval provokálja. Enélkül ugyanis értéktelen az olvasmány. A könyvnek megvan az a kiváló képessége, hogy az olvasót jó esetben együttműködésre, úgyszólván közös munkára tudja rábírní. Én legalább is ezt tartom a legfontosabbnak.

(Elhangzott az Irodalmi Újság 1999. október 23-i számában.)

Korunk az író tükrében

Három kisregényt bocsátott újra a közönség elé egy kötetbe gyűjtve az Orpheusz Kiadó. Hármaskönyv, ez a címe a Györfly László munkáit magába foglaló kiadványnak. A három mű különböző időben került kiadásra. 1980-ban a Kőorogonák, 1990-ben Az aluljáró és 1994-ben a Besúgóval társberletben. De a megírásuk dátuma előbbi. A hetvenes évek elején, közepén és végén születtek. Nem véletlenül említem ezt, hiszen az Olvasó majd látni fogja, hogy bizonyos írói bátorság kellett kimondani mindazt, amiről a kisregények szólnak.

Amit a kilencvenes években már szabadabban lehetett megírni, az korábban még elég kockázatos volt, de Györfly nem az a fajta, aki ne nyitná ki a száját, illetve ne mártaná vitriolba a tollát, ha a hazugságok ellen kell szólni. Márpedig őt leginkább a társadalmi visszasságok felderítése érdekli, s ezek tisztázásában nem ismer könnyűületet. Szenvedélyes író. Szenvedélyes az igazságtalanságok ostromozásában. Jelentős publicisztikai munkássága a bizonyíték rá, hogy mennyire érdekli sorsunk alakulása a külvilág

különböző hatásai közepe. Szépirodalmi műveiben sem tér ki a hétköznapok problematikái elől. Persze más módszerekkel. Nem a közírói gyorsfényképekkel, hanem történetekbe ágyazott ábrázolással, figurák teremtésével, lélektani mélységgel.

A *Kőorogonák* története a közelmúltba visz, az osztrák határra. Szerelem, kétségbeesés, vádaskodás és egymásba kapaszkodás, múlt-idézés, a felbomló kapcsolat reménytelensége – ezt tárja fel izgalmasan, lebilincselő légkört teremtve az író. A szögesdrót

még ott feszül kelet és nyugat között, a bekerítettség azonban nem csak valóságos, de a lelkekben is ott van. Györfly nagy élettapasztalattal vall arról a láthatatlan „műszaki zárról” is.

Az *aluljáró* hőse Ciren Simon. Bibliai nevet visel, jelezve, hogy olyan ember, aki névadójához hasonlóan átveszi más keresztjét. Az író a kisregény elején példázatban el is mondja a hajdani eseményt: a földjéről fáradtan hazaballagó Simon útját szegi a vonuló tömeg, köztük a véres homlokú, meggyötört Jézus nehéz keresztjével. A katonák ráparancsolnak, hogy vegye át a roskadozó Krisztustól a terhet, s vigye egy darabon...

Ezek után Györfly bemutatja a jelenkori Simont, a tisztviselőt, aki a nyomorúságban élő embertársain akar segíteni, hiszen az a dolga, hogy felmérje a családi körülményeiket, s megpróbálja a hivatal útján orvosolni bajukat. Csakhogy a megváltás reménye nélkül végzi munkáját. A hamis kor bürokráciája nem gondoskodást jelent, csupán kiszolgáltatottságot. Hiába a felmérés, a jóindulat, ha nincs meg az anyagi feltétele az emberhez méltó életnek. Simon kálvári-

áját az író gazdag történekekbe ágyazva mondja el, olvasmányos stílusa rabul ejti az olvasót.

A harmadik kisregényben is találkozzunk Ciren Simonnal. Története a kor legsötétebb bugyraiba vezet, feljelentések, bírósági tárgyalások, nyomozók, megfigyelések, egyszóval a III/III-as ügyosztály árnyéka vetül hősünkre.

Az Orpheusz Kiadó jól tette, hogy ebben a Hármaskönyvben megjelenítette Györfly László elmúlt korszakainkat ábrázoló munkáit. Nem árt emlékezni, milyen volt a tegnap, mert könnyen megfeledkezünk róla, márpedig a feledés nem mindig hasznos. Ugyanis akkor kevésbé okosan tudjuk megítélni a mátt. És az sem árt, ha a mai olvasó látja, mit írtak az írók azokban az időkben, amikor még nem lehetett csak úgy, a megtorlás veszélye nélkül kimondani igazságokat.

Györfly László azok közé tartozik, akik tisztán láttak a zavaros időkben is, és nem féltek közzé tenni tapasztalataikat.

A *Hármaskönyv* jó olvasmány. Hasznos olvasmány. Emlékeztető olvasmány.

Szakonyi Károly

„Jó viszonyban vagyok az imágómmal”

Robbe-Grillet a Francia Intézetben

„Nyugodtan telepedjenek mögém is, tudják, én jól viselem, ha látják a hátamat, nem úgy mint Barthes. Egyszer meg is jegyezte: irigyl, amiért ilyen jó viszonyban vagyok az imágómmal.”

Ennyi – felütésként, és a félig kint rekedt várakozók – ők is félajultak a megtiszteltetéstől, akárcsak a már bent ülők – megkönnyebbülten röhecselve lépnek beljebb a dugig telt terembe és keresnek helyet maguknak. A hetvenes éveit taposó szakállas hobó pedig, a pulpitus mögött, beszélni kezd.

Íme Robbe-Grillet, a francia irodalom „élő klasszikusa”, akinek egy-másfél óra alatt kellene megismertetnie velünk életművét: ötven év regény- és filmtermését, elméletét az „új regényről”, mindeközben nem feledve, hogy ő az első előadója az október 21-től 29-ig tartó Francia Irodalmi Napoknak. A „találkozás és tapasztalatcsere” jelszavával, az Élet és Irodalom és a Francia In-

tézet közös szervezésében meghirdetett rendezvénysorozat ambíciója ugyanis nem kevesebb, mint felvilágotlani a „francia irodalom sokszínűségét” (Alain Robbe-Grillet, Olivier Rolin, Marie Darrieussecq, Martin Winckler írók és Paul Otchakovsky-Laurens könyvkiadó meghívásával), valamint bemutatni „az írott szó és a vetített kép viszonyát” (a *Madame Bovary*, *Az élet dolgai*, *A szép fogoly* és más filmek vetítésével.)

A vendég tehát beszél. Látszólag esetlegesen, csapong, cseveg, sztorizik. Beckett, Duras, Balzac, Camus, Claude Simon, Sartre. Nathalie Sarraute, aki három napja – csaknem százévesen – meghalt. Háború, ellenállás, a tradicionális regény válsága, az „új regény” formálódása.

„Két veszély fenyegeti a világot: a rend és a rendtelenség” – idézi Paul Valéryt. Lassanként összeáll egy kor, egy szemléletmód, egy világkép: egy személyiség. Robbe-Grillet

láthatólag imádja a meglepetéseket, antinómiákat. Író-rendező, aki eredeti szakmáját tekintve trópusi betegségekkel foglalkozó biológus. Az „új regény” teoretikusa. E teória alappillére a regény attribútumainak – kronológia, hősök, „magabiztos” narrátor – tagadása. Megkérdőjelezi a realizmus realitását. A Minuit Kiadóhoz kötődik, mely a német megszállás alatt más kiadók által nem publikált műveket jelentet meg, hogy aztán – kiadótól merőben szokatlan módon – eladás helyett repülőre szórja szét őket az ellenállók között. Meggyőződése, hogy a művész a *nem létező* közönségnek alkot: a létrejött mű teremt meg közönséget. Majd, valamikor. Lásd még – Van Gogh.

Aztán észbekap: ejtenie kéne néhány szót a néhány perc múlva vetítésre kerülő filmjéről, *A szép fogoly*ról is. Az 1983-as filmet – melynek író-rendezője – „sztori” szinten egy antik legendát felelevenítő Goethe-ballada, *A korinthusi menyasszony* inspirálta. Szinopszisa valahogy így hangozhatna: „Ifjú beleszeret gyönyörű, szőke leányba, akiről kiderül, de legalábbis gyanítható, hogy halott. Ahhoz, hogy a fiatalok egymáséi lehessenek, vámpircsók, spiritizista machinációk, boszorkányságok szükségesek.”

Megtudunk még néhány „műhelytitkot” : a film mindössze 17 nap alatt készült el, minimál-költségvetéssel, a „Magritte-képek” pedig a festő özvegyének engedélyével készült hamisítványok.

A filmben ugyanis René Magritt festményei kelnek életre (halálra...). A címadó, *A szép fogoly*, melyen a tájba helyezett festőállványon lévő kép éppen azt a tájrészletet ábrázolja, amelyet az állvány eltakar, emblematis: Robbe-Grillet voltaképpen az egész filmben életet és halált, valóságot és illúziót, ébrenlétet és álmot játszat egymásba. Van-e átjárás élők és holtak világa között? Mikor vagyunk ébren, és mikor álmodjuk csak? Hányszor lehet meghalni, újjászületni, mintha-felébredni? Ezeket a „határkérdéseket” feszegeti a film – játékosan, ironikusan, parodisztikusan, borzongatóan, erotikusan.

Mi meg, ha van kedvünk, eltöprengünk rajtuk – 1983-ban, vagy épp 1999-ben. Halásan, hogy végre kérdéseket intézünk hozzánk, nem kinyilatkoztatásokat. Mert Robbe-Grillet egyik kedvenc antagonizmusával élve: igazság és szabadság kizárják egymást; minthogy aki az előbbi letéteményeseként beszél, veszélybe sodorja az utóbbit.

Szellő Júlia

Könyvtár a kulisszák mögött

Az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet könyvtárát feltehetőleg csak a szakmabeliek ismerik. Olyan titokzatos világ ez a beavatottak számára, mint a színházi kulisszák mögötti. Mi, „kívülről” szinte semmit sem tudunk erről a gyűjteményről. Csalló Erzsébet osztályvezetőt nemcsak az intézmény, a könyvtár múltjáról, hanem jelenéről, titkairól is faggattuk...

– Maga a Színháztörténeti Múzeum 1952-ben jött létre, aztán 1957-ben alakult át Színház- és Filmtudományi Intézetté, amikor is ide került a Színház- és Filmművészeti Szövetség könyvtára és dokumentációs anyaga. 1991-től működünk országos hatáskörű intézményként. A múzeumi egységhez tartozik a fotóarchívum, a kéziratár, a színházi, a képzőművészeti és bábgyűjtemény, az emléktár, a scenikai, a színlap-, a hang- és videótár. Az intézet számítógépes adattárában egészen a mai napig nyomon követhetők, hogy egy színész mikor, hol, mit játszott, vagy hogy egy-egy szerepet – például a Rómeo és Júliát – az elmúlt időkben hol, kik játszották, hol jelent meg kritika a játszott előadásokról.

Az intézet könyvtára úgynevezett szakkönyvtár, speciális a gyűjtőköre. Jelenleg az állományunk 41 000 szakkönyvből, 21 000 szöveggönyvből, 4000 szakfolyóiratból áll. A mi állományunkba tartozik a dokumentáció – például a szerződések, a színházakkal, az előadással kapcsolatos dokumentumok is.

– Kik a visszatérő látogatóik?

– Elsősorban a színházi szakmában dolgozók, kutatók, a kritikusok, illetve azok, akik bölcsésznek, vagy színházi pályára készülnek. Felvételi és vizsgaidőszakban a bölcsészek és leendő bölcsészhallgatók, de arra is volt már példa, hogy idős hölgyek, urak jöttek be, hogy fiatalok sztárjairól tudjanak meg – utólag – számukra fontos dolgokat... Amikor például Szelezcky Zita itthon járt, számos ilyen látogatónk volt. A könyvtár egyébként korlátozottan nyilvános – könyvkölcsönzés nincs a nagyközönség számára –, azaz csak a szakmabeliek vihetnek ki tőlünk könyveket,

ám a dokumentumokba és az adatárba – itt helyben – bárki betekinthet. A plusz szolgáltatásokért, például a fénymásolásért, természetesen fizetni kell...

– Említette, hogy az állomány jelentős részét teszik ki a szöveggönyvek... Hogyan kerül ez a könyvtárhoz?

– Semmiféle törvényben szabályozott kötelezettségük nincs a színházaknak arra, hogy egy-egy előadás dokumentációját (szöveggönyvét, rendező-, ügyelő-, sűgőpéldányát) átadják az Országos Színháztudományi Múzeumnak, illetve könyvtárának. Egyes színházak könyv- és dokumentumgyűjteménye az Országos Széchenyi Könyvtár Színháztörténelmi Tárába kerül, mások hozzánk... Nagyon sok múlik az ilyen állomány gyarapításánál azon, hogy az egyes színházakban dolgozó rendezőasszisztenseknek, művészeti titkároknak eszükbe jutunk-e. Ezért bizonyos területeken hiányosságaink vannak... Egyébként a legtöbb színháznak van saját „gyűjteménye”, ahol a saját színházukkal kapcsolatos dokumentumokat – a szöveggönyvektől egészen a szerződésekig – őrzik, ám az anyag feldolgozására nincs idő, sem szakember.

A Nemzeti Színház könyv- és dokumentumgyűjteménye például a Várszínházban kapott helyet, hiszen 1837-től, a színház épületének felépülésétől a gondos elődök minden, a nemzet színházával kapcsolatos anyagot, tárgyi emlékeket megőriztek. Egyedülálló kulturális érték voltára utal, hogy Hevesi Sándor javaslatára 1925-ben az akkori közoktatási tárca elrendelte a Nemzeti Színház Múzeumának megszervezését...

– Ha már a múltat említi, idekínálkozik a kérdés: előfordult-e a rég – vagy a közelmúltban, hogy neves színházi szakember – rendező, színész – önökre hagyományozta volna a pályájával kapcsolatos dokumentumokat, illetve a könyvtárának kisebb-nagyobb hányadát?

– Az intézmény első igazgatójának, Staud Gézának – a neves színháztörténésznek és számos színházelméleti folyóirat szerkesztőjének – magánkönyvtára jelentős része a könyvtárunkba került. *Rátkai Márton, Major Tamás* – jórészt írók

által dedikált – könyveiből, és a nem olyan rég elhunyt *Simon Zsuzsa* könyvtárából is kerültek hozzánk kötetek, dokumentumok.

*– Úgy tudom, egy időben kiadványok – elméleti folyóiratok, periodikák, szakkönyvek kiadásával is foglalkozott az intézmény... A mai magyar könyvpiacra – úgy látszik – nincs igazán gazdájuk a színházzal kapcsolatos elméleti kiadványoknak. Míg a hatvanas évek elején például Hont Ferenc szerkesztésében és az intézet színháztörténeti munkaközösségének közönségtől megjelent a *Magyar Színháztörténet* című kézikönyv, vagy olyan színházelméleti folyóiratok, amelyek a magyar színházi szakmának adtak rálátási lehetőséget a hazai és a világ színjátszására, addig manapság mintha nem lennének jelen a szakmai kiadványok megjelentetésében.*

– Valóban nagyon korlátozottak a lehetőségeink. Persze azért mostanában is adunk ki könyveket – legutóbb például *Madách Az ember tragédiája* című művének látvány- illetve dizletterveit jelentetjük meg egy reprezentatív albumban (Színről-színre, Látványtervek Madách Az ember tragédiájához címmel) egy kiegészítő bibliográfiával (Madách tragédiája a világ nyelvein és színpadain), és néhány szakmai folyóirat is megjelenik még a gondozásunkban. Évente négy alkalommal továbbra is megjelentetjük a *Világszínház* című periodikát és – anyagi lehetőségeink szerint – a *Színháztudományi Szemlét* is... Az utóbbi években – a ritka megjelenés miatt – általában tematikus számok készülnek. A legutóbbi szám a bábművészetről, az azt megelőzőek a magyar színjátszás 200 évéről, illetve a keleti színházakról szóló összeállítások voltak... A kiadványok között olyanok is akadnak, amelyek az intézet szakembereinek segítségével, ám nem az intézmény anyagi hozzájárulásával készülnek. Egyébként a pénzühiányban nem a könyvkiadási profil eljelentéktelenedése a legfájdalmasabb, hanem az, hogy mivel nem tudunk rendszeresen jelen lenni a színházi folyóiratok nemzetközi véráramában, s az ilyen szakkiadványok beszerzésére sincs pénzünk, „csereügyleteket” sem tudunk bonyolítani, így a külföldön megjelenő lapokhoz is bizonytalanul jutunk

hozzá. Jórészt a külföldi kulturális képviselők jóindulatán múlik, bekerül-e a gyűjteményünkbe egy-egy periodika... Ez annál is szomorúbb, mert évekkel ezelőtt 80-féle külföldi szakfolyóiratra tudtunk előfizetni, míg ma csak hatra telik, ugyanakkor a színházi szakemberek nem tartoznak a jól megfizetett értelmiségiek közé...

A Könyvhét kérdéseit T. Puskás Ildikó tomácsolta

Arcról arcra

A Terézvárosi Napok című – immár hagyományos és nagyszabású – kulturális eseménysorozat egyik nyitórendezvénye volt Keleti Éva fotóművész Thália Színház-beli minitárlatának megnyitása. Az Életmű-díjas fotós „működési területe” a magyar színház világa, „tárgya” a SZÍNÉSZ. Keleti Éva képein ŐT láthattuk: alakítás közben, és elhíresült szerepeiben, olykor pedig civilként. *Kálmán Györgyöt, Gábor Miklóst, Gobbi Hildát, Pécsi Sándort, Bilicsi Tivadart, Szatmári Istvánt, Ruttkai Évát, Latinovits Zoltánt* – s a méltatlanul és hamar elfeledett *Temessy Hédit* –, *Kernt, Almási Évát, Gálffi Lászlót, Reviczky Gábort, Kállai Ferencet, Tordai Terit, Egri Katit*, a magyar színészet már nem élő, illetve ma is köztünk lévő nagyságait – nem a mai, „lesipuskás” technikával, hanem a nagyoknak, a halhatatlannak kijáró „portréfestői” alázattal örökítette meg...

Persze, lehet hogy sokan azt mondják: a színész arca önmagáért beszélő, hálás „téma”, hogy népszerű, ismert embereket fotózni könnyű, hiszen a publikumot mindig is érdekelték a sikeres emberek „intim” pillanatai... Keleti Éva ellenállt a csábításnak: nem a pillanatot, hanem „modelljei” személyiségét örökítette meg. S ezek a képek ettől időtállóak... Azoknak is érdekesek lehetnek, akik soha nem látták színpadon például Latinovits Zoltánt, vagy Gábor Miklóst, hiszen az alkotó ember mindenkor magányáról (is) árulkodtak... A mai, vizuálisan túlingerelt világban szívet gyönyörködtetőek Keleti Éva fekete-fehér fotói. Szép rajtuk a fény és az árnyék, szép a mozdulat és szép az EMBERI ARC...

– show

Vízimajom-elmélet

A kulturális folyóiratok piacán zavarba ejtő bőséggel találja magát szembe az olvasó. A piac nem is lenne képes eltartani ennyi lapot, azonban a különféle pályázati támogatási formáknak köszönhetően a választék lenyűgöző, a fővárosi és vidéki műhelyek életképességéről árulkodik. Ajánlónkkal egy-egy érdekesebb lapszámra kívánjuk felhívni a figyelmet.

A Nappali Ház

a Frankfurti Könyvvásárra német és angol nyelvű számot jelentetett meg, én mégsem erre, hanem a nyáron megjelentre hívnám fel a figyelmet. A 11. évfolyamában járó művészeti és irodalmi szemle ezúttal sem okoz csalódást, a szerkesztőknek ismét izgalmas és érdekes számot sikerült összeállítaniuk. Megindul az áradás címmel Ozsda Erika interjúját olvashatjuk Ágenssel. A műfajilag beszélhetetlen, sajátos zenei világot képviselő énekesnő alkotói módszeréről és eddigi fellépéséről vall. Keith Haring amerikai pop art képzőművész a New York-i metrók üres reklámfelületeinek telarajzolásával, festésével különleges graffiti műveket alkotott. Az ötlet születéséről és alkotói módszeréről egyaránt beszámol a Felszálló ágbán című írásában, amelyből az is kiderül, cseppet sem volt veszélytelen a metrófestés. Mint írja: „Arra is volt példa, nem is egyszer, hogy megbilincselve bevitték az örsre, ahol aztán a bekísérő rendőr legnagyobb megrökönyödésére kiderült, hogy a környék összes kopója rajong a műveimért, s alig várja, hogy kezét rázzon velem.” Sebők Zoltán a két orosz származású konceptművész, Komar és Melamid alkotói korszakait mutatja be. A két művész nemcsak a lelkek adására és vételére létrehozott cégükkel hökkentette meg a világot, legalább ekkora

figyelmet keltett a különböző országok leginkább és legkevésbé kedvelt képeinek megfestése is. A képek úgy készültek, hogy közvéleménykutatókat tartottak arról, egy-egy náció tagjai milyen festményt tartanak a legideálisabbnak és a leginkább zavarónak, majd a beérkezett válaszok feldolgozása után a legnépszerűbb (illetve legnépszerűtlenebb) motívumok és színek felhasználásával elkészítették a „többség” ízlését tükröző festményeket. Az akció kapcsán óhatatlanul az ember eszébe jut Erdély Miklós Demokratikus festmény happeningje... A Nappali Ház 1999/2-es számában helyet kaptak Kemény István, Borbély Szilárd, Imreh András és Vörös István versei, valamint Tar Sándor novellája is. A Karl Kraus rovatban Garaczi László Költők a cicaszéken címmel elmélkedik az író szerepéről.

A Kalligram

szeptemberi száma kis országok irodalmának szentel megkülönböztetett figyelmet. Förjar (Föröer szigetek), az Izland és Norvégia partjai között elterülő szigetcsoporthoz tartozó irodalmából válogat a Stockholmban élő Mervel Ferenc, aki nem csak fordította a közölt írásokat, de rövid bevezetőt is írt eléjük. Az összeállítást a lett és litván szépirodalom néhány alkotása követi az erdélyi Bán Péter átültetésében. A Kalligram három további írására hívnám még fel a figyelmet. Hannes Böhringer Mi a fi-

lozofia című előadássorozatóból ezúttal a Plótinoszt bemutató írást közlik a szerkesztők. Klaus Goch Nietzsche – a nőkről címmel válogatott a német filozófus műveiből. Goch, aki Nietzsche életművének alapos ismerője, kommentálja is a kiválogatott szövegrészleteket. Benyovszky Krisztián érdekes kísérletre vállalkozott, amikor három magyar regényíró (Kafka Margit, Ottlik Géza és Talamon Alfonz) egy-egy műve segítségével a múltnak a narráció segítségével történő felidézését vizsgálja. Az Emlékezés és narráció három modellje címet viselő esszé szerzője megállapítása szerint a filozófia, a lélektan és az irodalomelmélet határmezsgyéjén mozog.

Mint már megszokhattuk,

a Café Babel

ismét tematikus számot adott ki, ezúttal a vizet állítva középpontba. Parti Nagy Lajos szócikke vezeti be a lap írásait, Pázmány stílusában. Az összeállításban helyet kapott Ferenczi Sándor pszichoanalitikusnak 1924-ben publikált, A filogenetikai párhuzam című tanulmánya, mely azt az elméletet fejt ki, miszerint alapvető vágyunk realizálódik a nemi aktusban, hogy visszajussunk az anyaméhbe, a születés előtti introiciált tengerbe. Ferenczi tanulmányához kapcsolódik Hidas György írása, amely bioanalitikus fantáziának minősíti a magyar Freud-tanítvány feltételezését. Hidas írásának érdekessége, hogy ismerteti az ösünk két lábra emelkedését magyarázó vízimajom-elméletet. Ezt az elképzelést 1960-ban Alister Hardy tengeriémlelő-kutató fogalmazta meg, majd Elaine Morgan író dolgozta ki. A vízimajom-elmélet szerint embereseink egymillió évig élhettek tengeri környezetben, ezzel megmagyarázható – egyebek mellett – szörzetelenségünk, az orrlyukak lefelé nézése és a búvárreflex is. Aki többet szeretne

tudni erről az egyre inkább elfogadott teóriáról, az olvassa el Csányi Vilmosnak a Vince Kiadónál nemrég megjelent Humánantológia – Az emberi természet című könyvét. Fónagy Zoltán Széchenyi, Wesselényi és a nagy pesti árvíz című írásában elemzi a két ismert politikus és a víz kapcsolatát. Az 1838 márciusában bekövetkező természeti csapás során mind a ketten betegek voltak, de míg Wesselényinek megsokszorozta erejét a segíteni akarás, addig Széchenyinek a depressziója újult ki. Fónagy elemzése az „árvízi hajós” és a „legnagyobb magyar” a katasztrófa idején tanúsított viselkedéséről azzal zárul, hogy: (...) a szereplők a különleges szituációban különösen mélyreható pillantást vehettek önmagukba, s szembesültek „nemes szívvel, nagy és bátor lélekkel, [...] úgyszintre a hiúság balgaságával is”.

A Replika

37. száma az Iskolapróza címet viseli, amely a lapban közölt Takács Géza-tanulmányra utal. A szerző az Alternatív Közgazdasági Gimnázium (AKG) tanára, írásában az iskola működését vizsgálja kritikus szemmel. Takács meglepő őszinteséggel ismerteti az intézmény életében előforduló problémákat. A szabad szellemű iskolában, amelyben nem csak szlogen, hogy a tanuló áll a középpontban, épp deklarált elvei miatt gyakori a tanár-diák konfliktus. A tanulmány érdekfeszítő olvasmány egy nem mindennapi és méltán híres liberális iskola pedagógiai programjáról és mindennapjairól. Árpád von Klimó, a berlini Humboldt Egyetem tanára a Szent Jobbról közöl tanulmányt, amelyben egyrészt az ereklye történetét ismerteti, másrészt a hozzá köthető nemzeti-vallási funkció változásait. Turi László Net-sajtó Magyarországon: új média, régi gondok című írásában az internetes lapok helyzetét és kilátásait vizsgálja.

Habe

Kollektív szerződések, hatósági kapcsolatok 1945–1948

A magyar könyvszakma 1945-ig semmiféle kollektív-szerződést nem ismert. Most ennek is eljött az ideje: a könyvszakma érdekképviselői szerve a Magyar Könyvkiadók és Könyvkereskedők Országos Szövetsége 1945 végén előbb az írók érdekképviselői szervével, a Magyar Írók Szövetségével, ezt követően a könyvkiadói és -kereskedelmi alkalmazottakat tömörítő Magyar Magánalkalmazottak Szabad Szakszervezete grafikai szakosztályával írt alá kollektív szerződést.

Az Írószövetséggel kötött kollektív szerződés kizárólag szépirodalmi művek kiadására vonatkozott és jórészt az addig az írók és a kiadók között (érdekképviselői szerv nélkül) „spontán” azaz a kapitalista fejlődés során kialakult gyakorlatot szentesítette. Immár kollektív szerződés rögzítette, hogy az írói honoráriumot a fűzött könyv bolti árának meghatározott százalékában kell megszabni, amely eredeti művek esetében 12 százaléknál kevesebb nem lehet, kivéve a kezdő író első könyvét, amelyet 10 százalékban szabott meg. A fordítás honorárium: prózai művek: 2 százalék, különleges szakismeretet igénylő szöveg és versek: 5 százalék. A honorárium összege tehát változatlanul a könyv árából, végül is az eladott könyvmennyiségtől függött, mégis azzal a változtatással, hogy a kézirat átadásakor a várható összho-

norárium egyhatodát ki kellett fizetni, a többit változatlanul a könyv fogyása arányában. Vadonatúj kötelezettséget rótt a kollektív szerződés a kiadókra, amennyiben a kiadók ettől kezdve kötelesek voltak minden olyan mű után, amelynek szerzője az Írószövetség tagja volt, a honorárium folyósításának arányában annak fél százalékát az Írószövetségnek befizetni. A szerződés a gyakorlatban felmerült vitás kérdések eldöntését a két szerv tagjaiból álló paritásos választott bíróságra bízta.

A szakszervezet és az egyesület közötti kollektív szerződés tíz kategóriájú munkabérskálát rögzít. Az I. kategóriába 560-tól 700 forintig fizetéssel az osztályvezetőt, a főkalkulátort, a fellelős üzletvezetőt, a belvárosi, vagy főútvonalon lévő fióküzlet szakképzett vezetőjét, a X-be 100-tól 145 forintos bérrel a 18 éven aluli 4 középiskolát végzett (ez ma 8 általánosnak felel meg) kezdőket sorolta. A bérrendszer szolgálati évenként 2 százalékos korpótléket írt elő, a szolgálati időbe beszámítva a bárhol, bármilyen munkakörben végzett munkát.

Nagyon részletesen foglalkozott a kollektív szerződés az utazók (üzletszerzők, ügynökök) bérezési feltételeivel, akik a 600-700 forintos alapfizetésen kívül jutalékot, továbbá túlóraátalányt, élelmezési, mintabőrönd-szállítási,

telefon-, posta- és egyéb költségtérítést kaptak, sőt jutalék abban az esetben is járt nekik, ha a vevő, akit az utazó rendszeresen látogatott, a megrendelést közvetlenül küldte be.

Vákolva egyesületünknek a hatóságokkal való kapcsolatát, kénytelenek vagyunk előre bocsátani, hogy az egyesület eddigi több, mint hét évtizedes története a hatóságokkal vívott (rendszerint eredménytelen) csatározások története is. Most azonban sok jel arra mutat, hogy új szelek fújdogálnak: az első szabad könyvnap megnyitóján részt vett újszólván a teljes kormány, és Kállai Gyula miniszterelnökségi államtitkár nagyon biztatónan vázolta a könyvszakma jövőjét. Amikor pedig Keresztury Dezső kultuszminisztert arra kérték, nevezzen ki a minisztériumból valakit, „aki a szakma legsürgősebb ügyeiben támogatólag rendelkezésre áll és a különböző hatóságoknál jogos kéréseinket rövid úton és hatékonyan támogatja”, azonnal intézkedett, megbízva Kardos László miniszteri osztálytanácsost, a művészeti osztály vezetőjét erre a feladatra.

Az első kérés arra irányult, hogy az egyesület hivatalos közlönyének, a *Corvinának* heti megjelenéséhez utaljanak ki több papírt. Jelentős vívmányról számolt be az 1946-os közgyűlésen Keéri-Szántó Andor ügyvezető-elnök. Sikerült ugyanis elérnünk, hogy az egyes minisztériumok az általuk kiadandó, a könyvszakmát érintő rendelet-tervezeteket véleményezésre megküldjék az egyesületnek. Ennek következtében a könyvet mint különleges árucikket sok esetben kivették a tervezett rendelet hatálya alól (leltározási rendelet, haszon-

kulcs-számítási előírások, adózási szabályzat stb.).

Teljes siker koronázta az egyesületnek a postai díjszabás mérséklésére indított akcióját. A közlekedési miniszter 1946. szeptember 30-i rendelete értelmében a nyomtatványként feladott könyvek és könyvjegyzékek számottevő tarifakedvezményt kaptak, ezt követően pedig a tankönyvek postai szállítására újabb nagyarányú kedvezményt engedélyezett a miniszter.

A könyvszakma történetében új jelenség volt, hogy 1945. június 1-jétől, tehát az infláció utolsó szakaszában az egyesület keretében létrejött a *Budapesti könyvkiadók és könyvkereskedők adóközössége*, 15 főnyi demokratikusan megválasztott vezetőséggel, élén Keéri-Szántó Andorral, mint függetlenített tisztségviselővel. Ez azt jelentette, hogy az adóközösséghez tartozó cégek a Pénzügyminisztériummal létrejött megállapodás alapján nem külön-külön, hanem az adóközösség útján fizették be a forgalmi, a kereseti, a jövedelmi és a társulati adókat. Ez a megoldás sok szempontból előnyös volt mindkét félnek, úgy, hogy az adóközösség – túlélvén az egyesületet – a könyvszakma teljes államosításáig működött.

A levéltári dokumentumok egyértelműen azt bizonyítják, hogy a Pénzügyminisztérium illetékesei megértést tanúsítottak a könyvszakma iránt, a kultuszminisztérium, a Tudományos Akadémia és az Írószövetség támogatását élvezve az egyesület kérésére több ízben mérsékeltek az adókulcsot. Csak az volt a szépséghiba, hogy ezeket az előnyöket csaknem teljes egészében a fővárosi cégek élvezték, a vidékiek csak igen kis mértékben.

Varga-Neubauer Sándor

A tudás örömét kínáljuk

Beszélgetés Kocsis András Sándorral,
a Kossuth Kiadó Rt. elnök vezérigazgatójával

Az egyik legnagyobb hazai kiadó, a Kossuth nem a főváros manapság divatos irodaház-negyedében, hanem a város kapujában, Újpesten található. Ráadásul társberletben élnek itt, más könyvműhelyekkel és kereskedelmi cégekkel. Kocsis András szobája sem hivalkodó, mestersége „címeri”, az általa vezetett kiadó könyvei, kiadványai találhatóak itt zárt könyvszekrényekben, nyitott könyvespolcokon.

Könyvhét: – *A Kossuth névhez nagyon sokakban – főleg az érettebb korú olvasókörzetségben – a „pártkiadó” ragadványnév rögzült. Nem volt-e nehéz ezzel a névvel „új életet” kezdeni a politikai rendszerváltás utáni években?*

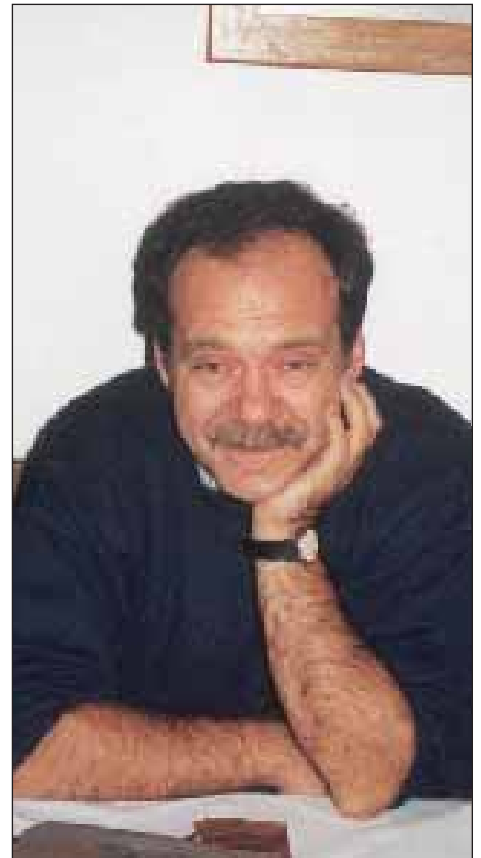
Kocsis András Sándor: – A régi Kossuth az ideológiai kiadványok mellett, igen sok és sikeres ismeretterjesztő könyvvel volt jelen az állami könyvpiacra. Az ismeretterjesztő profilt megőriztük. Ebből léptünk tovább az úgynevezett népszerű ismeretterjesztés, illetve a szakkönyvek kiadása felé. 1994-ben harmincnégy kiadói boltunk működött szerte az országban, a kort messze megelőzve, az úgynevezett franchise-rendszerben. Mára az egyik legnagyobb számítástechnikai szakkönyvkiadóvá váltunk. Megvallom, hogy az 1957 óta használt Kossuth nevet már csak azért sem lett volna indokolt „lecserelni”, mert az olvasók, a könyvvásárlók részéről soha nem éreztünk semmiféle elítélést. Ilyenfajta fenntartásokkal leginkább a politika oldaláról talákoztunk... Mára, azt hiszem, ezt az ellenérzést is sikerült legyőznünk, hiszen egy olyan kiadóra, amely különféle sikeres egészségügyi ismeretterjesztő kézikönyvekkel, számítógépes kiadványokkal, vagy éppen a Bibliának, *La Fontaine* meséinek, *Madách Az ember tragédiájának* (kétnyelvű) kiadásával, a *Magyar Szent Koronát* bemutató kötetével van jelen a könyvpiacra, nehéz lenne rásütni az ideológiai elkötelezettség bélyegét...

Könyvhét: – *Abogya a megjelent könyveiket elnézem, valóban megtalálható itt a szakkönyv- és ismeretterjesztő könyvkiadás minden válfaja. Az úgynevezett könnyű műfajú szakkönyvkiadásra jó példa a kezdő és nem szakember számítógépfelhasználóknak szóló DUMMIES sorozat, a mutató és könnyű ismeretterjesztő könyvek piacán – a borkultúra iránt érdeklődő laiku-*

sok körében – pedig sikerkönyv például a Borok könyve. Egyeduralkodók a „nagy egészségkönyvek”, azaz az egészségügyi ismeretterjesztő kézikönyvek piacán (kiadták már a család, a férfiak, a nők, a babák egészségkönyvét, most – kiadóprofiljukról látszólag távoli területre is elmerészkedtek: a Család és Egészség című egészségügyi hetilappal jelentek meg az újságos standokon... A nehéz fajsúlyú szakkönyvek piacán a számítástechnikai szakemberek számára készült kiadványok között ma már márkanévnek számít a Kossuth, s gondolom, a gyakorló felsőszintű menedzsereknek szánt VIP-sorozat is keresett az érdekeltek körében. Más kiadók is igyekeznek jelen lenni a szakkönyv-, és a kézikönyvpiacra.... Hogyan lehet előre felkészülni arra, hogy az olvasókat mi fogja érdekelni a közeli és a távoli jövőben?

Kocsis András Sándor: – Nem szabad megfélemlenünk arról, hogy a könyv – bár igen speciális áru, de mégiscsak áru. Szüksége van az átgondolt marketingtevékenységre, a „cégérre”, azaz a reklámra, de folyamatosan figyelniünk kell a piaci folyamatokra, a vásárlói igényekre is... Magam szociológus és kereskedelemgazdász vagyok, így természetes, hogy kiadóvezetőként is fontosnak tartom a kereslet-kínálat folyamatos „elemzését”, s persze a munkatársaim véleményét is minden esetben figyelembe veszem a döntéshozatal előtt... Természetesen kockázat nélkül elképzelhetetlen a könyvkiadás, még akkor is, ha az utóbbi három évben a terjesztői és kiadói „piac” rendeződött Magyarországon. Felértékelődtek a hosszú távú programok, az átgondolt kiadói reklám-marketing tevékenység, és értéké vált a „türelmes tőke” is, amely nem rögtön akar hozzájutni a „beforgatott” pénzéhez, hanem az anyagi kondícióit alárendeli a kiadói koncepciónak... A mi kiadói koncepciónk pedig: értéket adni, amely hosszú távon – erkölcsileg is, anyagilag is – megtérül mind nekünk, mind a könyvvásárlónak. Ezért is vállalkozunk az utóbbi időben például a lexikonok megjelenítésére, hiszen az ismeretterjesztő könyvek koronája a lexikon.

Nagyszabású vállalkozásunk a Magyar Kódex. Hat kötetben foglaltuk össze a magyar nép történelmének, kultúrájának,

művelődéstörténetének korszakait, a kezdetektől napjainkig. A kézikönyv-sorozat érdekessége, hogy minden kötethez mellékelünk egy ajándék CD-ROM-ot is.

Könyvhét: – *Úgy tudom, a digitális ismerethordozók, a CD-ROM-ok megjelenítésére más könyvek esetében is gondot fordítanak...*

Kocsis András Sándor: – Jó példa erre a *Magyarország flórája és faunája* című sorozatunk, amelynek kötetivel egy időben jelennek meg az azokat kiegészítő CD-k... A jövőben egyébként egyre több ilyen sorozatot terveztünk, hiszen a digitális ismerethordozó nem azonos a könyvvel, hanem kiegészíti a hagyományos ismerethordozót...

Könyvhét: – *Bár beszélgetésünk elején említette, hogy messze eltávolodtak a Kossuth Kiadó hajdani másik profiljától, a politikai könyvek kiadásától, mégsem hagyhatjuk említés nélkül, hogy Önöknél jelent meg nemrégiben Horn Gyula volt miniszterelnöknek az elmúlt kilenc évről szóló kötete...*

Kocsis András Sándor: – A könyv megjelenését hihetetlen nagy érdeklődés övezi, tehát kiadása jó döntés volt. Az író-olvasó találkozókra a szó szoros értelmében tolongtak az érdeklődők. Horn Gyulánál fegyverezettebb szerzővel pedig alig talákoztam eddigi kiadóvezetői pályafutásom során...

*A Könyvhét kérdéseit
T. Puskás Illdikó tolmácsolta*

Sándor György:

A 20. század idill-kollázsa
460 oldal, díszkiadás, 2600 Ft
Az ismert „humoralista” nagyszabású kollázsregénye egy keresztény erkölcsű művész szemével látja és látja a XX. század érzés- és gondolatvilágát és annak változásait a század folyamán.

Kosztolányi Dezső:

Lenni, vagy nem lenni
272 oldal, kötve 1700 Ft
A magyar irodalom klasszikusainak arcképcsarnoka a szerző egyéni és elegáns szellemes megfogalmazásában.

Mereskovszki, D. M.:

Az ismeretlen Jézus

A Paulus Hungarus és a Kairosz Kiadó őszi újdonságai

304 oldal, kötve, envelloppal,
ára: 2200 Ft

A szimbolista századvég és az új utakat kereső forrongó századelő különös, jellemző alakja D. M. Mereskovszki.

Nevét elsősorban esszéi és „Krisztus és Antikrisztus” regénytriológiája örízték meg. Az „Ismeretlen Jézus” a szerzőnek az Evangéliumokban kirajzolódó, sok egyéni, eredeti gondolatokkal megrajzolt Jézus-portréja.

Takács Gyula:

Az Újszövetség irodalma I. kötet
Jézus élete

380 oldal, kartonált, ára: 1950 Ft

A szerző a legújabb külföldi biblikus irodalom felhasználásával írta meg bevezetését az Újszövetség könyveibe. A kötet tankönyvként szerepel több katolikus főiskola tantervében.

Nigg, Walter:

A misztika három csillaga
Eckhart, Suso, Tauler. Domonkos misztikusok

Fr/5, 240 oldal, 1/1 papír, 1800 Ft

A középkori misztika három domonkos rendi szerzetesének személyét és írásait mutatja be a svájci szerző. Ko-

rábban több sikeres könyve is megjelent magyar nyelven.

Rónay György:

Világ törvénye: szeretet
A/5, 320 oldal, kartonált 1680 Ft

A szerző az irodalom minden műfajában értékes írásokat publikált. Kötetben eddig meg nem jelent nagyívű és tudományos alaposággal megírt tanulmányaiból ad bő válogatást a kötet.

Bartalomé de las Casas:

Rövid beszámoló
az Indiák elpusztításáról
100 oldal, kartonált, ára: 1150 Ft

Las Casas azokban az időkben küzdött az indiánok emberi jogaiért, amikor a spanyol konkvisztádorok, leigázva az Újvilágot, elpusztították az inkák és aztekók birodalmát. Las Casast küzdelmeiben nem az emberi jogok filozófiája, hanem az Evangélium szelleme vezette.

Gárdonyi Géza:

Arany, tömjén, mirha
Legendák, evangéliumi álmok,
176 oldal, kötve, ára: 1300 Ft

Ebben az írásában Gárdonyi az Evangélium legszebb példabeszédeit

dolgozta fel az ifjúság számára élvezetes stílusban, szép magyarsággal.

Piaget, J.:

Szimbólumképzés a gyermekkorban
520 oldal, kötve, ára: 2480 Ft

A szerzőnek a szimbólumképzés az a munkája, amely a játék és utánzás elemzésével talán legtöbbet mond a sajátosan gyermekiról, a belső szemléleti kép és a képzelet vizsgálata pedig bepillantást enged a gyermeklélektan anyagából kibontott Piaget-féle ismeretelméletbe.

Somos Róbert:

Pauler Ákos élete és filozófiája
288 oldal, 1/1 papír, 2000 Ft

A két háború közötti magyar filozófia legnagyobb hatású alakjáról először jelenik meg komoly monográfia. A kötet szerzője a pécsi egyetem docense.

Kahler Frigyes:

Szemtől szembe a múlttal
kb. 340 oldal, 1/1 papír, 1790 Ft

„A Brusznai per” sikeres szerzőjének újabb írásai is a kommunista diktatúra „jog”- illetve jogtalanság- gyakorlatáról ad megdöbbentő képet.

**Könyveink minden nagyobb könyvesboltban kaphatók és a kiadónál is megrendelhetők.
Címünk: Kairosz Kiadó 1134 Budapest, Apály u. 2/B Tel./Fax: 359-9825**

A Librotrade Kft. ajánlja

Bajcsi Tünde:

Angol nyelvű szókinccsfelkészítő alapfokon 900 Ft

Ádász Edina-Kerekes Zsolt:

Angol nyelvű szókinccsfelkészítő középfokon 1200 Ft

Bajcsi Tünde-Kerekes Zsolt:

Angol nyelv kezdőtől az alapfokú nyelvvizsgáig 2185 Ft

Dr. Zellei Gábor-Balázs Karina:

Hivatali angol tárgyalási kézikönyv 1399 Ft

Tréfás Krisztina-Máthé Elek:

Német képleirási gyakorlatok közép- és felsőfokon 1680 Ft

Botlik Dénesné:

Orosz képleirási gyakorlatok alap- közép- és felsőfokon 1949 Ft

**A könyvek megvásárolhatók,
illetve megrendelhetők:
Librotrade könyvrészleg
1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel.: 258-1463, Fax: 257-7472
E-mail: books@librotrade.hu**

MEGNYÍLT!

**ANGOL NYELVŰ
KÖNYVEK
KIS- ÉS NAGYKERES-
KEDELME**

klasszikus és kortárs
szépirodalom
filmskönyvek
művészeti albumok
lakberendezés
építészet
fotóalbumok
útikönyvek
gyermekkönyvek
szakácskönyvek
militária stb.

1137 Budapest,
Pozsonyi út 21-23.

tel.: 340-4426

fax: 340-4620

e-mail:

pend@mail.matav.hu

**Szebeni András –
Sóvári Zsuzsa
Hölgyeim és uraim**

A nagy feltűnést keltett *Női vonal* szerzőpárosának új albuma. A szerzők eddig nem látott, meghökkenítő és kendőzetlen őszinteséggel jelennek meg a kivitelezésben is nagyszerű könyvben.
Mérete: 235 x 310
Ára: 4999 Ft
Számozott példány ára: 7999 Ft

Kiadja: Profi Press Agency Bt
Terjeszti: Móra Könyvkereskedés
1136 Bp., Hollán E. u.41.
T: 3494-428

Hámori Józseffel

beszélget

Nádor Tamás

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának irányítója „civilben” természettudós: neurobiológus. Az idegsejttől a gondolattig vezető „úthálózat” kutatója, így kitűnően ismeri az emberi értelem lehetőségeit, s a reá leselkedő veszélyeket. A professzor – korábban az egyik legjelentősebb magyar egyetem rektora – nem hisz a két kultúra elkülönülésében, szakadásában. Számára a humán műveltség, illetve a reáliák világa természetes egységet alkot. Személyében így óhatatlanul megtestesül az a remény is: a huszonegyedik század információs világrendje sem pusztítja el a Gutenberg-galaxist. Hámori József miniszteri tisztségében, noha elkötelezettje az internet és más mai honlapi számítógépcsodák adta globális lehetőségeknek, a jövőben is elsőrendű helyet kíván fenntartani a ránk testált örökségnek, a hagyományos nemzeti kultúrának. Nem utolsósorban a nyomtatott szónak, gondolatnak: vagyis a könyvnek. Számára a Frankfurti Nemzeti Könyvvásár olyan helyszín, ahol rendkívüli magyar szellemek alkotásait kínálhatjuk a nagyvilágnak.

– *Miniszterként is sokat és sokfélét olvas ember hírében áll, noha mások, hasonló tisztségben folytonos időzavarra panaszkodnak. Hogyan s mire volt és van ideje? Csupán „célszerű” könyveket forgat, vagy szerez időt s alkalmat olvasmányainak pusztá élvezetére?*

– Megírtam, tanítványaimnak is mindig mondogattam: nemcsak készség, tehetség kell az olvasáshoz (s persze a tanuláshoz), hanem némi szerencse is. Az embernek élete bizonyos időszakában meg kell tanulnia látni (ahogyan hallani is). A differenciált látás képessége nem adódik eleve, kialakulásához sajátos ingerek szükségesek. Ingergazdag környezet kell, megfelelő testi-lelki, intellektuális táplálék. Ha ehhez nem jut hozzá a megfelelő módon, a megfelelő

időben az eszmélő ember, a sarjadó értelem, jóvátehetetlenül, visszafordíthatatlanul károsodik. S meg kell tanulnia megfelelő kérdéseket is föltenni, ami nem kevésbé fontos, mint e kérdésekre választ keresni. E heisenbergi tételhez hozzátehetem azt, amit világhírű tudósunk, Szent-Györgyi Albert hangoztatott: az agy nem lexikon, hanem a gondolkodás szerve, s éppen az adatok tárolását szolgálják a könyvek. Aki valamit akar kezdeni az értelmével, annak el kell sajátítania a kiválasztás, a szelektív gondolkodás képességét. A szükséges információ rögzítését, a felesleg elhagyását. Ami engem illet: szerencsém volt. Családi környezetem olvasásra, kulturálódásra készítetett, patinás iskola pedig legfogékonyabb életkoromban megtanított az alapismeretekre, és – görög–latin auktorok révén, de komoly természettudományos alapot is nyújtva – ösztönzött a minél sokoldalúbb érdeklődésre, tájékozódásra. Számunkra a századfordulói nagy magyar modern költő, Ady Endre, a magyar nép enciklopedikus ismerője, a regényteremtő Móricz Zsigmond, a visszafogott fegyelmű, hajszálpontos lírikus, prózaíró, esszéista, a világ költészetét mindig autentikusan tolmácsoló Kosztolányi Dezső éppoly izgalmas olvasmány volt, mint, mondjuk, Dosztojevszkij vagy Thomas Mann. Van, aki azzal vonzott sajátos világába, hogy megismertette velünk saját múltunkat, ki pedig azzal, hogy segített bekapcsolódni az egyetemes műveltség vérkeringésébe. És már serdülő korunkban megtanítottak bennünket arra: a mi irodalmunk, művészetünk, tudományunk szerves része az európai kultúrának, mindannak, ami közkincse az emberiségnek. A nyelvi és egyéb nehézségek ellenére. Így számunkra sosem volt kétséges, mennyit ér a kis népek kultúrája.

– *Manapság válogatatlanul, vagy*

talán nagyon is megfontolt válogatással zúdul ránk a látványdömping, a vizuális benyomások sokasága. Megítélése szerint van-e még érdemes esélye a könyvnek, s az általa serkentett képzeletnek?

– Köztudomású: az emberi agy sajátos „szereposztással” működik: más feladata van a bal, és más a jobb féltekének. A bal félteke szerepe jelentős a beszéd- a nyelvhasználatban, a következtetésben, a racionális, realiztikus, logikus gondolkodásban stb. A jobb félteke „felelős” viszont többek között képzelőerőnk, kreativitásunk, szintetizáló képességünk, impulzivitásunk, szabad, időtlen csapongásaink, mindennemű szubjektivitásunk dolgában. A jobb félteke inkább a betűk, szavak geometriai jellegzetességeit ismeri fel, míg a bal az írott szavakat, betűket hangzásuk szerint is elemzi, összehasonlítja, azonosítja a memóriájában tárolt verbális elemekkel. Ugyanígy, agyunk, idegrendszerünk természetéből következik: a látvány befogadása önmagában nem gátolja azt, hogy a racionálisan felfogott dolgokat dúsítsuk képzelőerőnkkel, hogy a következtetések túl érvényesítsük a művészi alkotások, az irodalom befogadásában kreativitásunkat, szubjektivitásunkat. Így ahány könyvet elolvastunk, személyes élményünk, a „mi” könyvünk lehet, olvasmányát bizonyos értelemben ki-ki a maga képeére formálhatja. A huszonegyedik század embere bizonyára nagy sebességgel fog közlekedni az információs sztrádan. S ha valóban felnő lehetőségeihez, ésszerűen, tudományos megalapozottsággal cselekszik majd mindennapjaiban is. Ám ez remélhetőleg nem gátolja abban, hogy meg-megálljon egy-egy régi településen, szép, emberarcú tájon, vagy ott, ahonnan lenyűgöző a kilátás. A holnap emberei sem nélkülözhetik a múltidéző, vagy éppen jellemábrázoló, netán az utópisztikus, humánusan képzelgető könyveket. Az információrengetegben könnyen eligazítja őket a számítógép, de azért minden biznnyal kézbe veszik majd elődeik köteteit is. Nemrég minálunk – noha, sajnos, Magyarországon az olvasók zsebéhez képest nem olcsó a nyomtatott

betű – a könyvfesztiválon „telt ház” volt. Az emberek tolongtak, hogy megvehessék az új, tartalmas, változatos tematikájú szépirodalmi, természet- és társadalomtudományi könyveket. S az évenként ismétlődő frankfurti könyvvásár is bizonyítja: hál’ istennek, ez világtendencia.

– *Mégis újra meg újra hallani: az információrobbanás korában tudomásul kell venni, a hagyományos könyvkultúrára egyre kevésbé lesz szükség. Nem kell-e majd agyunkba a korábbtól teljesen eltérő gondolkodás- és látásmódot betáplálni? Egyáltalán: „befér-e” koponyánkba egyidejűleg a régi, hagyományos kultúra, s a tőle nemegyszer gyökeresen eltérő komputervilág?*

– Felteszem, ez csupán költői kérdés, hiszen hosszú és nehéz időszakokkal tarkított történetében az embernek számos alkalommal kellett „gyökeresen eltérő” kihívásokkal szembenéznie. Elegendő csak a közelmúlt egyik nagy fordulópontjára utalni: a film megjelenésekor sokan a többi művészet halálát jóslták. Nem is beszélve a tudományos fölfedezések sokaságáról, közhely, hogy az idők során az emberben újra meg újra megrendült a korábban megdönthetetlennek vélt tételekkel fölépített világrend. Az emberi agy viszont rendkívül „rugalmas”. Hadd idézzem Teilhard de Chardint, a nagy gondolkodót. Ő mondja az alábbiakat: „Az az ember, akit végre pályája kozmikus egészén láttunk meg, zoológiai és pszichológiai szempontból ma még csak embrionális fokon tart. S máris kezd kirajzolódni, hogy e fázison túl még tág lehetőség nyílik az új, Magasrendű Ember számára”. Pessimisták a történelem végét, a kultúra halálát jóslják. Én inkább a lehetőségeket keresem. Esélyeinket. Remélem, az ember eljut a bölcsesség, a világ és önsorsa reális látásának azon fokára, ahonnan képes lesz új reneszánszát megalkotni a kultúrának. S a tudomány eredményeit hasznosítva, a Gutenberg-galaxis-hoz is utakat keresni a mostanában annyiszor emlegetett információs sztrádan.

(Az interjú német nyelvű frankfurti különszámunkban jelent meg először.)

Suzanne Schuurman: *Tristan*

(Suzanne Schuurman, *Tristan* -- George Ronald, Oxford, 1987)

Hallottak már Önök *Igloolikról*? És *Godhabról*? Nem? Akkor már nem is kísérletezem tovább *Jokknokk*-kal vagy *Kautokein*oval, inkább elárulom, hogy nem mesebeli manókról kérdezősködöm, hanem az északi félteke néhány településének nevét sorolom. Ha most a gyerek iskolai atlasza felé nyúlának, kérem, ne fárasszák magukat, ezeket a pár száz lelkes, sarkkörön túli, kanadai, svéd, norvég és dán (grönlandi) falvacskákat csak a legérzékenyebb térképek jelzik.

Ottawával kellett volna kezdenem a sort, akkor az első perctől világos lett volna, hogy a *Tristan* című regény cselekménye Kanadában kezdődik. Suzanne és Hubert harmadik gyermekük, *Tristan* születése után tíz nappal Ottawából Igloolikba költöznek, majd onnan a olvasó

számára alig követhető gyakorisággal a legkülönbözőbb falvakba és városokba, ahová a férfit a munkája vagy a szakmai érdeklődése sodorja. Az örök hó és jég világról olvastam már útleírásokat, de az ott élők mindennapjairól vajmi keveset tudtam korábban. Ki gondolta volna, hogy a konyhát nem lehet felmosni, mert a víz azonnal a kőre fagy, vagy hogy reggel nem lehet a hosszú hajú kislányt csak úgy egyszerűen felkelteni és az asztalhoz hívni, hanem előbb meg kell nézni, nem fagyott-e a haja a falhoz, s ha igen, azt előbb le kell olvasztani. Lehet, hogy tapasztalatlanul és önféjűen magam is inkább piros hókőpenyt varnék a gyerekeknek és magamnak a szokásos fehér helyett, arra gondolván, hogy az elköborolt kicsiket vagy a bajba jutott felnőtteket így könnyebben meg lehet

találni a mindent elborító fehérségben, aminek következtében engem is vadul vicsgorgó, éhes kóbor kutyák kerülgetnének, véres húsrá áhítózza. A világozság és a sötétség számunkra szokatlan váltakozásában élők sajátos időszemlélete is zavarba hozna, nemigen tudnám, mit mondjak a gyerekek helybeli barátnőjének, aki hajnali kettőkor jön játszani, s aki arra a kérésre, hogy jöjjön vissza reggel, visszakérdez, hogy az mi, és mikor van.

Mindez azonban mellékes. Suzanne Schuurman a kislációl írja ezt a különös hangulatú életrajzot, emléket állítva a testi-szellemi fogyatékos *Tristannak*, akit a család szeretete és a saját kivételes tulajdonságai megmentenek az orvosok által jósolt néma, mozdulatlan és tompa vegetálástól. A fiú csak tizenhét éves koráig él, s e rövid idő is gyakran szenvedésektől terhes, de élete érzelmekben, gondolatokban, küzdelmekben, csatlódásokban és sikerekben gazdag, csakúgy, mint a legtöbbünké.

Miért is ne szeretnénk az orvostudomány korlátait szétfeszítő, a pesszimista előrejelzéseket meghazudtoló, diadalmas gyógyulásokat elbeszélő könyveket? S miért is ne olvasnánk szívesen szépen megírt, finom érzékkel megszerkesztett, visszafogott és mégis őszinte, igaz történeteket? S hogy néhol kételkedünk, vajon valóban ilyen elvont gondolkodásra valló, filozofikus magasságokra ívelő megjegyzést tett-e a hétéves kisláci? Vagy csodálkozunk, hogyan lehetséges, hogy a világ legkietlenebb zugában is megtalálható a Bahái hívők közössége és maga a Bahái hit ilyen meghatározó testi-lelki hatással lehet egy kisgyerekre? Hiszen akár így is lehetett.

Nem lesz irodalmi csemege a számunkra ismeretlen szerző majdnem másfél évtizeddel ezelőtt írott könyvéből, de ha akad a kiadására vállalkozó, az olvasók minden biztonnal szeretni fogják.

Deme Mária

Show-dömping uralja a televíziót. Az ok kézenfekvő. A show olcsó és színvonalatlan. Talmi csillogás. Az október 11-e és 17-e közötti héten pont 20 teljes óra magyar gyártású show- és kvíz-műsört bírt sugározni a két magyar királyi és a négy kereskedelmi (állítólag szabad) hazai televízió.

Gálvölgyi még tartja magát, de már Fábry színvonala showról-showra esik, Friderikusz ma már nézhetetlen, de a „szubjektív” műsorában is alatta marad egy átlagos tévériporter színvonalának, mondjuk, a Napkeltében. Koós János akkor volt a csúcson, amikor Hofival dolgozott, fájdalommal most látni a Koóstolóban... Jobb sorsra érdemes színészek csaptak föl show-bohócoknak (mert ez nem komédia, nem is börlészk), megannyi magyar Mr. Bean-epigon, de őt legalább nem értem.

Csak a példa kedvéért: Balázs Péter is, Tahi-Tóth László is jó színészek voltak, talán még ma is azok, ezért szégyenkezem – helyettük is – attól, amit show-bohócként produkálnak. Koltai is... Tudom, a megélhetés nagy úr. De kérdelem a színművész uraktól, erre az izlésre akarják nevelni saját gyermeküket és unokáikat is? Mert ivadékaink figyelnek mindket. A cirkuszi bohóc mély és filozofikus (ráadásul profi akrobata is). A show-bohóc idióta: gyen-

geelméjűt alakít, amikor nevetetni akar. Én nem tudok nevetni egy debilen. Csak szánalmat érek.

Nézhető még a Heti Hetes, de az rétegműsor, azt még Aczél elvtárs is eltűrné, az a pár értelmiségi agyberendezésű Miki egér, aki röhög rajta, nem oszt, nem szoroz (mai szóhasználat: szavazóbázisnak jelentéktelen).

de direkt izlésrombolásra azon a címen, hogy a legalacsonyabb színvonal a legnézettebb, nem vállalkoztam még, és nem is fogok, mert a mondandóim között nem szerepel az, hogy „légy alpári és igénytelen – önmagaddal szemben is!”

Inkább Izaura, Paula és Paulina, Marimar és Rosalinda. Egy rém rendes család (ha már kell a totális izlés-

alkotók, föltehetően nem is ismerik ezt a sajtóorgániumot.

A Sose halunk meg-en, a Roncsfilmen és a Pisztácián kívül egyetlen nézhető, úgy értem, közönségsikerre is igényt tartó, mégis színvonalas (profí) mozi nem született a rendszer-váltás óta, mert azt a minimális pénzt, amit ez az állam mozira szán, azt is két szempont szerint osztják el: az egyik az a téveszme, hogy „a művész-filmeket kell támogatni, ugyanis azok biztosan veszteségesek, mert a kutya nem kíváncsi rájuk”, ami éppolyan baromság, mint az, hogy a veszteséges vállalatokba kell ölni a milliárdokat, hogy további veszteséget termel-hessenek, a másik téveszmeről nem beszélék, mert nem akarok ezeken a hasábokon nyíltan politizálni.

Pedig a kor domináns művészete nem az irodalom, hanem a film. A mozi. A televíziózásnak köszönhetően az dől a csapból is. Mi állami-lag, hivatalosan, és a privát szférában is mindent elkövetünk, hogy a magyar filmet, élő kultúránk legjelentősebb és legnagyobb hatékonyságú szegmensét tudatosan elsovvasszuk. Csak gratulálhatok magunknak. Majdnem célba értünk, és már nem sok kell hozzá, hogy az agonizáló magyar filmművészet végleg fölforduljon.

Hurrá! Egy gonddal megint kevesebb!

Kertész Ákos A magyar televíziózás rejtelméi

Ha valaki azt hiszi, finnyás vagyok vagy vájtfülű, alaposan téved. Sosem voltam vele másképp, mint Karinthy, „... ügyeltem alanyra és állít-mányra, lenge jelzőre és komoly főnévre, rideg számnévre, igekötőre és névutóra – ütemre és rímre –, hogy érthető és világos legyen mindaz, amit mondok: egyetlen helyes formája a gondolatnak, hogy könnyen fogja föl, és el ne veszítse többé, akit megajándékozok vele.”

Én is mindent megteszek, hogy célba érjen az üzenetem, hogy eljus-sak a közönséghez –, nem mondhatja senki, hogy a szakmának dolgozom,

telenség és kultúrmocsok reklámhordozónak), az legalább nem a mi szégyenünk. A Kisvároson és a Szomszédokon kívül egy folytatásos heti sorozatra sem futja, pedig ebben a műfajban lehet jót is csinálni, példa rá a Vészhelyzet, és meg lehet csinálni nézhetően (nem fájoán izlésromboló módon), mint a Rex felügyelő, a vagy Kobra 11. Egyetlen szappanoperánk, a Barátok között nézhetetlen, technikai és színészmesterségbeli, írói, rendezői, operatőri mélyrepülésben a latin-amerikai szappanoperákkal vetekedik. E lap hasábjain nyugodtan megírhatom, az érintettek: nézők és

Demokrata „négyeske”, nemzeti „ötöske”

Van vagy tizenöt éve, hogy egy délelőtt, a Kossuth téri metróállomáson azt találta mondani nekem (tőle idézem a jelzőt) „az egykori jónevű” irodalmi hetilap helyettes főszerkesztője, mikor a tizennyolc hónapja se vissza nem adott, se le nem közölt novellámról érdeklődtem: „Nem szeretjük a sértődött szerzőket!” Mi tagadás, ez akkor szíven ütött, mivel én, nem lévén hatalmi helyzetben, erről másképp gondolkodtam: nem kell megsérteni a szerzőket, akkor nem lesznek sértődöttek... A mondat egyébként azért fáj, mert azt, aki mondta, hazánk akkori legjobb (vagy egyik legjobb) publicistájának tartottam. Hogy miért, arra számos írását említhetném, de hadd hozzam fel most csak azt, ami a leghíresebbé vált (és melleleg hozzám is a legközelebb állt): a magyar nacionalizmus szent tehenét ebeli minőségében nem tisztelő Kicsi ország-ot. Faragó Vilmosról van szó, akinek most kötetbe gyűjtve megjelentek sajnos nem egész életművéből, csak 1990 és 1998 közötti terméséből válogatott írásai. Egytől-egyig taníthatóan kiváló darabok, csak éppen, főként azt első időkben való, kicsit sértődöttek. Épp erről jutott eszembe az a hajdani találkozás, mert amit magamra nézve igaznak véltem, azt természetesen Faragóval kapcsolatban is igaznak tartom: a publicistát (úgy is, mint állampolgárt), nem kell megsérteni, s akkor nem lesz sértődött. Ez bizony így működik, én tudom, és mégis, e kötet első felét olvasva értettem csak meg igazán, miért

mondta Faragó akkor, amit mondott. Nem dolyfősség volt az, hanem jogos aggodalom. Már tudom, mitől féltett: attól, hogy a sértődöttség, még a száz százalékig jogos is, rosszat tesz az írói alapállásnak. Torzít. Visszavesz a mű hiteléből. Itt van például ő maga, az *Igazoló jelentés* című könyv szerzője. Szelid természetű, már emberi habitusánál fogva is demokrata lény, akinek nemhogy nem esik nehezére a tolerancia, épp ez fakad a jelleméből. S lám, most háborog és vagdalkozik. Ezt teszi, mert jött egy rendszer, amely nem volt tekintettel sem értékekre, sem érzékenységekre, sem valódi érdemekre, mindent kidobált az ablakon, ami a múlthoz tartozott. S még ez se minden: az eggyel régebbi múltat (az 1919-től 1945-ig terjedőt) distinkciók nélkül püdesztálra állította. Ezen sértődött meg publicistánk, teljes joggal, és bölcs elemzőképességével. Újkígyósról meg a népi kollégiumból hozott, lózungokkal semmissé nem tehető tapasztalatokkal a háta mögött. Írásain azonban még ez a tökéletesen érthető indulat is torzított, például azzal, hogy majdnem gyerekes daccal, „juszt is!” elnézőbb Aczél Györggyel az indokoltnál, vagy azzal, hogy a lecsérélt rendszert egy kissé idillibnek, anekdotikusabbnak rajzolja, mint amilyen valójában volt. Nem torzabb ez a látás, mint azoké, akik 1989 után „rohadó kollaboráns” jelzővel illettek mindenkit, aki nem ült, nem disszidált, csak itt próbált élni és boldogulni, ahogy tudott. Sze-

rencsére, ez az egyéni sértettségéből is táplálkozó indulat hamar elpárolog Faragó írásából és elfoglalja a helyet a tőle korábban megszokott ironia, a pontosságra törekvés, az élet tényei felől elinduló gondolatmenet, amely épp ellentéte annak, amit manapság publicisztika címén a legtöbben művelnek: a spekulációkkal vitázó spekulációnak. Faragó például látja és megírja Bálint György Hunta Máriajának mai utódait, akik ennek az új rendszernek a szociális hálóján pottyantak ki: Bercit, a hajléktalant, Cseszláknét Gölléről, s egyáltalán: A napatlan oldal elesettjeit. Talán épp itt, ebben rejlik az ő írásainak specifikuma: menthetetlenül a valóság felől indul el, az élet izgatja, apró konkrétumokat vesz észre, melyekre mások nem figyelnek, s mindig ebből bont ki valami elgondolkoztatót, felzaklatót. Nemcsak azzal ad „emberségből példát, vitézségből próbát”, ahogy 1956-ról beszél, de azzal is, ahogyan ő, a hatvanas években lehazaáruolt, a nemzetből kitesztálandónak ítélt szerző a kollektív bűnösség elvének rettenetes gyakorlatáról tud szólni egy novelisztikus példázattal. A *Vae victis* – remekmű. Hazalátogató sváb asszonyokat ér tetten, amikor az így csakis itthon szóló békakórus hallatán elsíri magukat. Aki ebből sem ért, annak a magyarázat se használna, de szerencsére, Faragó igazán nem tanító-báncsis modorú publicista. „Nemzeti vagyok, nemzeti ember, nemzeti újságíró, nemzeti férj és nemzeti apa”. Íme, egy

mondat, amiből előbb csak az ironiát halljuk ki, aztán megértjük, hogy igaz ez halálos komolysággal is. A Klón, a Gulliver új utazásai, a Fantomfájdalom (mind kötelező olvasmány lehetne egy virtuális publicistatanodában), nemcsak azzal nyer meg, amiről szól, de azzal is, ahogyan. Azt, hogy az ország „nincs kiállítható állapotban”, nemcsak a világkiállítás hagymázos terve idején, azóta is sokan megírták és a politika tehet róla, ha ma is aktuális. De Faragó többet tud, mint aforisztikusan szellemes mondatokat fűzni egymás után. Ideírom egyik telitalálatát, amely elbűvölt, meggyőzött, s azóta is továbbgondolásra inspirál. Kórházi (és persze, nemcsak kórházi) közállapotaink nála így sűrűsödnek egyetlen mondatba: „Ébresztő, négyeske!” – mondja a nővér – „Meg kell operálni az ötöskét!” Vélhetnénk: ez humor, vagy elhajlás az abszurd felé. De nem az, mert lehet, hogy a tollforgató vátesznek nem vátesz, azért ma is ő az a „négyeske”, akinek legalább kísérleteznie kell azzal, hogy megoperálja „ötöskét”, vagyis kivágja a demokráciából a tekintélyuralmi főregnyulványt.

*Faragó Vilmos: Igazololó jelentés
Film, Bp. 1999, 219 oldal,
990 Ft*

Nádra Valéria

– Ha nem Ön volna Sándor Iván, olvasná-e Sándor Iván műveit?

– Ottlik Géza írja le, hogy kézbe vesz egy könyvet, lapozgatja, bele-beleolvas, és megérzi, hogy a belső polcára illik-e a könyv, vagyis hozzá tud-e tartozni a munkájához, az életéhez. Sohasem olvasom el megjelenésük után a könyveimet, de sokszor kerülök olyan helyzetbe, hogy programokra, antológiákba, újabb fordítói tárgyalásokra kérnek belőlük részleteket. Ilyenkor beleolvassva egy-egy bekezdésbe nem érzem idegennek magam a szövegben. De hát a kérdése, ha jól értem, arról szól: mi volna, ha én nem én lennék. Fogalmam sincs róla.

– 1989 és 1991 közötti évekről három, a maga nemében egészen különleges kötetet adott közre: a nagy társadalmi változás egy-egy évét görcső alá téve, a finom részletek és a nagy egész együttes latolgatásából egy elfogultságok nélküli továbbgondolásra készítő korszak-kép kerekedett ki. 1991-nél azonban (sajnos) megállt. Most, az évezred végén, nincs-e kedve (és energiája), hogy folytassa ezt a szellemi mérlegkészítést? Igény ugyanis volna rá...

– A Korszaknapló-trilógia – Vízkeresztől Karácsonyig, Félelem? Remény?, A karnevál harmadik napja – után a kilencvenes évtizedben megjelent négy regényem mellett, kiadtak négy kötetet az 1992-től írt esszéimből. Ezek valóban nem annyira naphoz kötöttek, a kultúra, a történelem illetve a mai regény kérdéseivel foglalkoznak. De: jól időzítette a kérdést, mert most fejeztem be a *Menekülő évek* című, a kilencvenes évtizedről szóló esszékönyvemét, amelyet a Jelenkor Kiadó – életmű-szerződésem keretében – készít elő kiadásra. Kik vagyunk? Mivé lettünk egy évtized alatt? Mi-

Írófaggató

„– Egy árva sorát sem olvastam! – kiáltott fel idegesen a látogató.
– Akkor honnét tudja, hogy nem tetszik, amit írtam?
– Ugyan, hát nem elég az, amit a többiektől olvastam? – legyintett a jövevény.
– Egyébként, tudja mit? Elhiszem becsületszavára. Mondja meg maga: jók a versei?”

(Bulgakov: *A Mester és Margarita*)

m e g k é r d e z t e

lyen az ország, a régió a rendszerváltás után az író szemével ma? Erről szól a könyv.

– *Munkásságában esszékötetek és regények váltják egymást. A*

nék hatolni az élet talányainak a szövevényébe, hogy találkozhassak a bennem és a világban meglévő ismeretlennel, és epikai formát találjak a

„Azt szeretném, ha azzal, amit leírok, be tudnék hatolni az élet talányainak a szövevényébe, hogy találkozhassak a bennem és a világban meglévő ismeretlennel, és epikai formát találjak a megörökítésre. A Nagy Kaland a regényírás.”

két műfaj kölcsönösen táplálja a másikat: regényei gondolatilag erősen telítettek, esszéi mögött pedig jólesően érződik, hogy a világot érzéketlenül megragadó író írja őket. Ha nem bosszantó a kérdés, hadd tudakolja: melyik műfaj áll közelebb önhöz, mit ír szívesebben?

– Azt írom legszívesebben, ami önmagam és a világ kapcsolatának a kifejezésére, akkor amikor írom, a leginkább engem jelent. Azt szeretném, ha azzal, amit leírok, be tud-

megörökítésre. A Nagy Kaland a regényírás. De mivel esszét is úgy írok, hogy azt keresem, amit nem tudok nem megírni, esszéírás közben is jól érzem magam. Tudja, erőtettnek tartom a két műnem szétválasztását. Illetőleg vannak regényírók, akik számára organikus, hogy esszét is írnak. Akár történelmi, vagy politikai esszét. Nagy a hagyománya ennek a huszadik századi magyar irodalomban, mondjuk – két szélső pont –

Sándor Ivánt

Máraitól Németh Lászlóig, vagy Nemes Nagy Ágnesztől Mészölyig. De említhetném a mai osztrákokat, akiket egyre jobban megkedvelek. Ransmayrt, Handkét például. Robert Menasse, a kitünő regényíró *A tulajdonság nélküli ország címmel* – nem titkoltan Musil nagyregényének címére utalva – tett közzé egy remek esszét. A *Menekülő évek* című, említett, most befejezett esszékönyvem utolsó fejezetének címe, szándékosan rimel erre: *A hamis helyzetek országa.*

– Önnél nemzedéknyíval fiatalabb írókat megszegyenítően egyenletesen és folyamatosan dolgozik. Irodalmi életünk bevett szokása, hogy egy-egy mű alapján „dobozolja” az írókat: ha eddig ilyet írt, ezután is ilyeneket fog írni. Regényei azonban legfeljebb belső, titkos rokonságban állnak egymással (például *A szeferiszi ösvény az Átváltozások kertjével*), de valójában mindig új arcát, hangját ismerjük meg. Legközelebb esszé vagy regény lesz az, aminek a kedvéért a megszokott Sándor Iván-képet magunkban módosítanunk kell?

– A kitünő Poszler György azt írta, hogy regényeim közül az utolsó másfél évtizedben megjelent hat könyvem belső rokonságban van egymással. A kitünő Márton László azt írta, hogy regényről-regényre úgy gondolom át az elbeszélés formai feltételrendszerét, hogy közben nem fordítok hátat, – így írta – a megelőző regénynek. Vagyis két nézőpontból is megerősítik a kérdésében rejlő értelmezését. Azt hiszem, az új esszékönyvem ezúttal más lesz, mint a megelőzőek. A regény, amelyen egy éve dolgozom, és még legalább egy esztendő munka hátra van? Majd ha befejezem és olvasható lesz, gondolom, akkor ad választ a kérdésére.

Klasszikus formák modern hangvételen

Az első kötetes

Karafiáth Orsolyáról

Kevés fiatal szerzőnek adatik meg, hogy első kötetével rögtön zajos irodalmi – és közönségsikereket arasson, felfigyeljenek rá szakmabéliek és szakmán kívüliek egyaránt. A fiatal, sokoldalú bölcsészlány – akinek egyik szakja az észt nyelv, és kortárs költőket szándékozik fordítani a későbbiekben észtről magyarra – finom, érzékeny, a gyengébbik nemre jellemző hangvétellő versfűzérével, a Lotte Lenya titkos énekével egy csapásra meghódította az olvasókat. Érdeklődésüket éppoly magától értetődő természetességgel kezeli, mint amilyen ösztönösen nyúl egy-egy téma után a költészetben. Verseiben aktuális érzelmei kapnak helyet: a szerelem örömei és bánatai, fájdalom és keserősége – minden átélt eseményt a női lélek érzékenységével énekel meg, de már az elején leszögezi: nem tartja magát az úgynevezett női irodalom folytatójának, nem tőlük leste el mestersége fogásait, és nem ők voltak inspirálói.

– Jól fogalmazott egyik kritikusom, engem a legtöbb példaképnek, előképnek tartott költő, nem mint művész, hanem mint ember, illetve mint alakmás érdekelt. Így vált számomra fontossá Kassák vagy Karády alakja. Ami az alkotókat illeti: kétségkívül nagy hatással volt rám Parti Nagy Lajos, Petri György, Kemény István, Else Lasker-Schüler, hogy csak a lényegesebbeket említsem.

– *Némileg szokatlan, hogy egy fiatal szerző hagyományos versformában írja verseinek zömét. Úgy tűnik, legkedveltebb versformád a szonett. Honnan a kötődés?*

– Szerintem alkat kérdése, hogy ki, milyen formában ír. Nekem a kötött formák azért felelnek meg jobban, mert szét-szórt vagyok, és csak ilyen módon tudom rendezni a gondolataimat. A szabadversben nem tudom kontrollálni magam. A kötött forma számomra olyan, mint egy szoros határidő, kénytelen vagyok alkalmazkodni, precízen összefogni a bennem kavargó témát. Mindig is jobban érdekelték a hagyományos formák: már a kezdet kezdetén jambikus lejtésű verseket írogattam (gyakran még a jegyzeteim is jambikus lejtésűek), ezt csupán tökéletesítenem kellett a főiskola verstani óráin. Valóban a szonett az egyik kedvenc versformám, ezzel sokat lehet játszani, kísérletezni: volt, amikor szabad vers-szerűséget írtam szonettben, máskor ugyanazt a témát egymás mögött több szonettben oldottam fel. Olyannyira nehéz ettől a formától elszakadnom, hogy hiába szeretnék már valami újat kipróbálni, verseim önkéntelenül is szonettformát öltenek. Mostanában hosszabb terjedelmű verseket költök, de gyakran ezekben is ott bujkál a szonettforma.

– *Mióta műveled a poézist?*

– Gyermekkoromtól kezdve része volt életemnek a versírás, de komoly, úgy értem, publikálható verseket csak három éve készítetek. Más műnimmel is kacérokodom: szeretnék regényt írni, ami ugyanarról szólna, mint a verseim, vagyis „az érzékeny női lélek szenvedéseiről”. Mondhatom, egyelőre erősen az elején tartok! Verseket sokkal könnyebben írok, de újabb kötetet még legalább két évig nem tervezek. Nem akarom ismételni magam, majd akkor állok ki, ha valami izgalmas, egységes anyag lesz a kezemben.

– *Mikor írsz?*

– Amikor eszembe jut, bárhol és bárhol: vonaton, buszon, kávézóban, otthon éjszaka, hajnali fél háromkor. Rengeteg jegyzetem van, mindent „felvések”, ami körülöttem történik, és ezeket felhasználom egy-egy vers összeállításánál. Nem vagyok a technika feltétlen híve: kézzel írok, aztán persze gépre viszem, de a komputer nem az enyém.

– *Első köteted – bölcsész kollégádhoz hasonlóan – kevés kivételtől eltekintve, egyértelműen pozitív elbírálást kapott. Mit jelent 23 évesen a siker?*

– Tulajdonképpen valahol szerencsés, hogy a Varró Danival együtt emlegetnek sok fórumon, és egyszerre kerültünk az irodalmárok érdeklődési körébe. Kedvelem, amit ő csinál, és sok szempontból hasonló módon szólalunk meg. Remélem, a szakma érdeklődése tartós lesz.

– *Nemrég tértél haza a Frankfurti Könyvvásárból, az irodalom legnagyobb nemzetközi fórumáról. Mit tapasztaltál?*

– Nagyon csodálkoztam, hogy meghívtak – a visszhangokból úgy tűnt, nem csak én, ezért páran meg is kérdőjelezték az ottléteimet – de természetesen örömmel mentem. Furcsa élmény volt, talán egy óriási méretű ünnepi

könyvhéthez tudnám hasonlítani: végig ugyanazokkal az emberekkel találkoztam, akikkel itthon is, egy hasonló jellegű rendezvényen. A német hírességek közül hiába kerestem például Günter Grasst, nem voltam képes elérni. Hat napot töltöttem kint, de alatt nem sikerült az egész vásárt áttekintnem. Egyetlen egy felolvasóestem volt csupán, és rendkívül örültem, amikor utána néhányan odajöttek hozzám, és megkérdezték, mikor jelenik meg német nyelvű kötetem.

– *A saját írásaid mellett távolabbi terveid között szerepel az észt irodalom korszerű fordításban való bemutatása.*

– Szeretnék az írás mellett tolmácsolni, legszívesebben azonban szerkesztő lennék. Fordítanám például az észt szerzőket, Jaan Kaplinskít például, vagy olyan regényeket, melyeknek nem igazán helytálló a fordítása. Az észtek élete sok vonásában azonos a miénkkel: hozzánk hasonlóan szenvedő nép. Természetesen elsődlegesen mai költőket fordítanék: költészetben csak a kortársak vonzanak, ellentétben a zenével, ahol a romantikusok. Kedvenceim: Wagner mellett Beethoven, Mahler, Schubert, Rahmanyinov.

– *Évekig tanultál hegedülni, és a zenének ma is fontos szerepe van az életedben...*

– Korábban zenével szerettem volna foglalkozni, aztán rá kellett jöjjek: ez nem az én hivatásom. A zene szeretete viszont megmaradt, ha rossz a kedvem, ma is gyakran előveszem hangszeremet, igaz, nem hegedüt, hanem furulyát. A zene a költészetben is elkísér: a versírás során mindig azt szerettem volna elérni, hogy egy-egy szonett olyan legyen, mint egy zenemű. Vágyom a zenében megnyilvánuló teljességre... .. ezt eddig még nem sikerült elérnem.

Sz.Zs.

Video

Téli vendég

Egy nagyon csúnya férfi rendezett egy nagyon szép filmet.

Többnyire nem ezek a szempontok a dolgok megítélésénél, de ezt a kettősséget pontosan a furcsasága teszi izgalmassá. Mert Alan Rickman, a film rendezője, rendszerint rossz fiúkat alakított akciós filmekben. Szinte soha nem mosolygott, nem is hittük volna róla, hogy merengőn ül, és arra vágyik, hogy megrendezzen egy ilyen magával ragadó filmet. Kívül-belül szépet. Szépek a szereplők, szép a táj, szépen fotografált film, és szépek a gondolatok is, amelyek, ha engedjük, megérintenek.

Szép, de nem szépélő, és nem érzélgős. Katartikus.

Mi is lehetne más, ha arról van szó, hogy elindulunk és megérkezünk. Oda, ahol végre megnyugszunk, ahol elérjük azt, ami békét ad. Közben mienk a fájdalom, a keresés gyötrelme.

Több szálon, több szereplőn át didereg az érzelmek kristályosodása, senkinek, egyetlen szereplőnek sincs könnyű dolga. Van egy nő, aki alig bír kimozdulni a fájdalomából. Meghalt a

férje, s mintha vele ő is egy kicsit. Fia a szerelemmel vívódik. Anyja csodálja a lányát, de hidegsége, elutasítása boldogtalanná teszi. Egyébként ő az egyik legszebb alak a filmben, ő az, aki az öregecs abszurdításával küzd, képtelen felvenni ezt a szerepet. Szerep ez neki, amelynek kellékei a mozgékonyág elvesztése és más külsőségek, mert lelke, szelleme képtelen megrozkadni.

Találkozhatunk két igazán öreg asszonnal, akik összetartoznak, egymás támaszai, és van két kamaszodó kisfiú, akik elvesznek a ködben. Képletesen és valóságosan.

S hogy ki a téli vendég, ki az, aki ebbe a hideg skót kisvárosba betoppan, ki az, aki melegséget hoz? Ki más, mint mi magunk, ha akarjuk.

(Odeon)

Földön egy angyal

Az angyal egy rovarirtó. A pincebogarakat hajkurássza, ezektől a visszataszító férgektől akarja megszabadítani a falut, hogy boruk végre ne legyen földízü. Bizarr? Hát persze, hogy az, a film mégsem megy át abszurdba, annak ellenére, hogy a földi angyal magányos bolyongása egy kicsit Kafka

Kastélyára emlékeztet, megszabadítva a történetet a kíméletlen végtől. A filmbéli A. nem jut a könyvbéli K. sorsára, A. ugyanis boldogan talál magára, és választ a két nő közül. Mert nincs történet szerelem nélkül, még akkor sem, ha az egy kicsit vontatott, egy kicsit nehezen követhető, mert a figyelem mindig elkalandozik.

De semmi baj, a videó áldásai közé tartozik az is, ha el-elbó-biskolunk, felriadva vissza lehet tekerni vagy kivárni, míg lesz egy aktívabb pillanatkunk, hogy bekapcsolódjunk a földre szállt angyal történetébe.

A lassú filmek kategó-

riájában vitathatatlanul pálmát érdemlő film nem kevesebbet sugall, mint hogy lényünk kettős, nem feltétlenül jobb és rosszabb, csak eltérő. Egyik a szellemet, másik a testet érinti. Hol békét, hol nem. Jönnek-mennek, s mivel ártnak, soha nem ártanak. Se maguknak, se a környezetüknek.

(Odeon)

A varázsige: I love You

Sokkal földibb történet az, amellyel Woody Allen kápráztat el. Ő egyszerűen a szerelemről parodizál, csipkelődik még egy keveset, nem távolodva el egyetlen önmagától. Ő mindig biztos a bizonytalanban, abban, hogy akibe egyszer beleszeretett, abból ki fog, majd még egyszer ismét bele fog esni. Mennybe repül, majd belepesztul. És ugyanezt játszolja el a többi szereplővel is, akik ezúttal – is – korunk sztárjai. Sejtethetően kiemelkedően alacsony gázzsival sikerült az alacsony költségvetésű produkció számára megnyerni Julia Roberts-et, Goldie Hawn-t, Drew Barrymore-t, Tim Roth-t és természetesen a csúnya és szemüveges Woody Allent, aki minden bizonnyal nem vizes lábbal kelt át a filmkészítés tengerén. Az ő zsebe – nyugtasuk meg magunkat – ez után a film után sem maradt könnyű.

De nem is ez az érdekes, hanem a film, ami habnál is könnyebb, dalolós, táncolós, tanulságmentes. Illetve egy gondolatcsiklandó kérdés azért felmerül, nem kaphatnánk meg G.H. művésznő plasztikai sebészének a telefonszámát? Mert, ha igen, érdemes lenne apró darabokra szaggatni, hogy szépítés jelisével ne fosszon meg másokat az egyéniségétől.

De azt hiszem, ez már magányügy, talán az ügyes Woody erről is készít valami habkőnyűt.

(Flamex)

A nő kétszer

Jutott már eszünkbe százszor is, ha akkor nem lépünk vissza, hogy megnézzük, kihúztuk-e a vasaló zsinórját, vagy ellenkezőleg, ugyan miért nem ácsorogtunk egy kicsit tovább a kirkat előtt, mert akkor életünk más irányt vehetett volna. Vitathatatlan, másodperceken múlhat a szerencse meg a szerencsétlenség, az hogy jól jövünk ki egy történetből, vagy rosszul.

Nem, ez nem így van, mondja a film. A vargabetűk csak késleltetik, de meg nem akadályozzák azt, ami meg van írva, a szarházikról előbb-utóbb kiderül, hogy azok, és a szomorú mosolyuk elnyerik a megnyerő mosolyuk szívét.

Egy mondat erejéig térjünk vissza ahhoz a bizonyos karaktert meghatározó jelzőhöz, amellyel a filmbéli férfit illettük. Azt mesélik – egy bizonyos napon, egy bizonyos előadáson – a film vetítésén egyes férfiak nem bírták a szembesülést, és megtépázottan hagyták el a nézőteret. Talán marad a filmben még elég poén, ha eláruljuk, hogy a történetet kétszer élő nő szeretőjéről van szó, aki szegény nőt igen piti módon csalja, pont akkor – és máskor –, amikor szegénynek a legnagyobb szüksége lenne egy biztos pontra.

(Flamex)

Bagota /ity ed.

Kedves Húgom!

Ne ijedez, nem a kerti teniszjátékok elvégzésére szólítalak, hiszen nincs is kerted. Hát, nekem most már van. Gondom is. Meg persze sok örömem. De ilyenkor ősszel, kezdek visszavonulni a kertből a házba. Megfigyeltem, hogy mérhetően sebesebb az olvasás, ha kint nem tombol a napsütés. Olvasásra invitálalak tehát, meg amolyan emlékezőféltre is.

Vészesen rövidülnek a nappalok, és ilyenkor amúgy is hajlamossá válok a nosztalgizásra, de különösen most, hogy (egyik lábam itt, a másik még ott) könyvtáramat költöztetem. Sok-sok könyvet átporgettem, köztük a rég nem látott ifjúsági irodalom köréből. Előkerült a Verne-sorozat is, amit eredetileg közösen gyűjtöttünk, aztán apránként átment saját tulajdonomba, miután elcseréltem veled néminemű „pöttyös” meg „csíkos” könyvért. A Verne gyűjtemény azért is kedves nekem,

mert legrégebbi könyvem is épp Gyula bácsi tollát dicséri, no meg Visi Imrét, aki „franciából fordította”. Ez pedig: A Jangada. Nyolc száz mértföld az Amazonon. Igen, így: mértföld és Amazon. Kiadta a Franklin Társulat, 1881-ben. Sárga, szakadt kis könyv, benne pecsét: Ujházy Géza könyvtárból. Hogy ő ki lehet, az már örök rejtély marad.

Ilyen előjáték után szinte sorsszerű volt, ahogy kezembe akadt egy újabb, nemrégiben megjelent, kedves Verne „szakirodalom”: a Verne Gyula hősei nyomában. Talán emlékszel még a Barátunk Verne Gyula című régesrég „segédanyagra” – ahhoz hasonlíthatnám leginkább. Ez a könyv persze a kor követelményeinek megfelelően számszorta igényesebb: nagy alakú, színes, képes atlasz, amelyben nyolc Verne regényhez kapcsolódó térké-

pek, ábrák és magyarázatok találhatóak. Egészen lekötött ez a könyv, felidéztem Nemo kapitányt, és a hajótörött Grant kapitányt kereső Paganellék útját keresztül-kasul a földgolyón. Holdra szálltam, és leereszkedtem a Föld gyomrába. Biztosan nem emlékszel már, de az Utazás a Föld középpontja felé (a térképek tanúsága szerint is) egy kialudt izlandi vulkánba való leereszkedéssel kezdődött, ami pedig lényegesebb: hogy hol jöttek újra a felszínre a hősök? Nem fogod kitalálni: a Szicília melletti Stromboli kráteréből! Eszembe jutottak nyári fényképeid a Stromboliról, a vulkáni hamutól és portól megfeketedett zoknik, a köpködő-füstölő kráterek, a repülő kövek. (Onnan tényleg könnyen kirepülhettek hőseink.)

Nem tudom, hogy pedagógiai szempontból jó-e vagy rossz, de a valós és a kitalált helyszínek között nincs egyértelmű különbségtevés a könyvben: a Lincoln-sziget, vagyis maga a rejtelmes sziget, amely Verne zseniális

fantáziájának szüleménye, éppoly tudományos igénnyel ábrázolódik, mint mellette a korabeli Új-Zéland, a maga rajzos állatvilágával, növényeivel. Ez így keverve persze tökéletesen megfelel a verne-i világképnek, ahol szétválaszthatatlanul simul egymásba valóság és fikció. Mindenképp jó ötlet viszont, hogy a borítón megfigyelték a szerző nevének hagyományos, a régi sorozatokat idéző cifra betűit, ezt az összetéveszthetetlen, szinte logo-ként levédhető grafikus karaktert.

Izgalmas és szép ez a könyv, észrevétlenül tanít sok mindenre. A legfontosabb ezek közül a Föld szeretete. Hogy felfedezni, megismerni és kihasználni nem ugyanaz. Persze, persze, én is imádom a (rég) Csillagok háborúját, hogyne imádnám. De ami ma a legsürgetőbb, az nem az úr meghódítása, hanem a Föld megmentése.

Légy jó, és szeresd a mi kis bolygónkat. Üdv:

Laura

Bp., '99. október 21.

Az Írók Boltja novemberi programjai A programok délután 4 órakor kezdődnek. (VI., Andrásy út 45.)

Hamvas Béla hét – november 3-5.

3. szerda Darabos Pál: Hamvas Béla

(Farkas Lőrinc Imre Kiadó)

Egy életmű fiziognómiája III.

Bemutatja a könyv szerzője

4. csütörtök Hamvas Béla: A bor filozófiája (francia, német és magyar nyelven) (Editio M. Kiadó)

Béla Hamvas: Silentium (német nyelvű kiadás)

Vendégeink: Marghescuné Hunor Mária és Dúl Antal

5. péntek Sava Babic: Hamvas hárs

(Vár Ucca Tizenhét Kiadó)

Vendégeink: a szerző, Géczi János és Radics Viktória

7. vasárnap Szilágyi Ákos: Oroszország elrablása (Helikon)

A kötetet bemutatja, és a szerzővel beszélget

Gothár Péter

9. kedd Szrogh György: Barangolás az építészet világában (Gyorsjelentés Kiadó)

Vendégeink: a szerző, Kerényi József, Máté Klára, O. Ecker Judit és Vargha Mihály

10. szerda Márton László: Árnyas fűtca (Jelenkor)

11. csütörtök Robert Walser: A séta (Magvető)

Vendégeink: Halasi Zoltán, Morcsányi Géza és Wilhelm Droste

16. kedd Michel Foucault közzétételeiben: Én, Pierre Rivière, aki lemeszároltam anyámat, húgomat és öcsémet

(Egy XIX. századi szülőgyilkosság) (Jószöveg Kiadó)

Ádám Anikó és Lóránt Zsuzsa fordítókkal Forgách András beszélget

17. szerda A Fekete Sas Könyvkiadó újdonságainak bemutatója

22. hétfő Benedek Szabolcs: Berényi szerelme

(Seneca – Réka Könyvműhely)

Bemutatja: Zoltán Gábor

25. csütörtök A Jelenkor Kiadó és folyóirat nyitott szerkesztőségi délutánja

29. hétfő Meja Mwangi: Utolsó dögvész (Kávé Kiadó)

30. kedd Szabó Lajos: Tény és titok

(Összegyűjtött írásai és előadásai) (Comitatus)

Vendégeink: Kotányi Attila, Kunszt György, Kőszegi Lajos, Mártonffy Marcell, Tábor Ádám és Tilmann J. A.

Libri sikerlista

1999. szeptember 24 – október 7.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások számítógépes összesítése alapján

- 1.** Horn Gyula:
Azok a kilencvenes évek...
Kossuth Könyvkiadó

- 2.** Moldova György:
Moldova György kalendáriuma a 2000. évre
Kertek 2000 Könyvkiadó

- 3.** Grass, Günter:
A bádogdob
Európa Könyvkiadó

- 4.** Northrup, Christiane:
Női test, női bölcsesség
Fiesta Kiadó
- 5.** Szigethy Gábor:
Latinovits
Gabo Könyvkiadó
- 6.** Spencer-Churchill, Henrietta:
Antik enteriőr
Geopen Könyvkiadó
- 7.** Lovas István:
Jobbgyenes
Kairosz Kiadó
- 8.** Peter Sheldon:
Budai milliárdosok V. – Világösszeesküvés?
Intermix International Holding
- 9.** **A Forma 1 nagyenciklopédiája**
Holló és Társa Kiadó
- 10.** Erdős József – Prileszky Csilla:
Halló, itt Magyarország!
Akadémiai Kiadó
- 11.** Gerle János –Lugosi Lugo László:
A szecesszió Budapesten
Magyar Könyvklub
- 12.** **Magyar értelmező kéziszótár 1-2.**
Akadémiai Kiadó
- 13.** Bouzereau, Laurent – Duncan, Jody:
Star Wars – Így készült az első rész
Tessloff és Babilon Kiadó
- 14.** Atkinson, Rita L. – Atkinson, Richard C.:
Pszichológia
Osiris Kiadó
- 15.** **Cartographia világlátás**
Cartographia Kft.
- 16.** Koetler, Philip:
Marketing management
Műszaki Könyvkiadó
- 17.** Hart, S. – Hart, R:
A II. világháború német páncélosai
Hajja & Fiai Kiadó
- 18.** **A világörökség**
Gulliver Könyvkiadó
- 19.** Méhes Károly – Szundi György:
Forma 1 Grand Prix 1990–1999.
Alexandra Kiadó
- 20.** Stone, Katherine:
Rejtélyes szerelem
General Press Kiadó

A Hatágú Síp Alapítvány 1998-ban a személyi jövedelemadók 1%-ból 171 750 Ft-ot kapott. Az összeget könyvszakmai képzéseink kiegészítő programjaira fordítottuk: színház- és mozilátogatásokat, illetve tanulmányi kirándulást szerveztünk hallgatóinknak. Köszönjük a támogatást mindazoknak, akik Alapítványunk javára rendelkeztek az 1%-ról.
Hatágú Síp Alapítvány
Dercsényi Szilvia, Forgách Emőke

A Fókusz Könyváruház novemberi programajánlata

(Budapest VII., Rákóczi út 14.)

1999. november 10-én 16.30-kor
Könyvről – könyvért vetélkedő
Műsorvezető:
Erdei Grünwald Mihály
1999. november 14-én
Márton napi népszokások, borkostoló
Vendég: Lelkes Lajos
a Mezőgazda Kiadó igazgatója
1999. november 13-án
Könyvbemutató
Csavargók tízparancsolata
A könyvet bemutatja a szerző, Földes László (HOBO)
1999. november 17-én 16.30-kor
Könyvről – könyvért vetélkedő
Műsorvezető:
Erdei Grünwald Mihály | 1999. november 17-én 17 órakor
Könyvbemutató
Szentföldi Szent helyek üzenete 2000 (Türelem Háza Bt.)
A könyvet bemutatja a szerző:
Erdei Grünwald Mihály
Vendég: Kardos Sándor operatőr
1999. november 24-én 16.30-kor
Könyvről – könyvért vetélkedő
Műsorvezető:
Erdei Grünwald Mihály
1999. november 25-én 16.30-kor
Könyvbemutató
Görög Ibolya:
Protokoll – az életem
A műsor vendége: Vitray Tamás |
|---|---|

PARNASSZUS ANTIKVÁRIUM

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Tel./fax: 311-6049
vásárol régi könyveket, könyvtárakat, műfaji, tartalmi, időbeli kötöttségtől mentesen, ám válogatva.

„Mindenfélét, de nem mindent”

Előzetes telefonos egyeztetés alapján
díjtalan kiszállítás, szállítás.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyváruházban

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)
Telefon: 331-0126, 331-0127
Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes választékával várjuk kedves vásárlóinkat.
Minden könyvet egy helyről!

Magyar irodalom

Jolsvai András:
Apák és fiók

Universitas Könyvkiadó,
Bp., 1999., 162 oldal

Köröndy úr, Mák István, vagy egyre inkább a szerző maga egyes szám első személyben karcsúnál karcsúbb kötetekkel jelentkezik, meglehetősen ritkán. Mindenesetre tény, hogy olvasói ritkának érzik a felbukkanásait. Köröndy, Mák, szerző stb. ugyanis tud valamit, amit kevesen. Van egy trükkje, amit nem kellett kiagyalnia, megterveznie, mert ez belőle jön, számára egyedül természetes módon: olyan meghittén, bizalmasan szólítja meg olvasóit, úgy mesél el – mit is? nem történeteket, nem sztorikat, inkább hangulatokat, álmokat, hajdani találkozásokat, azokhoz fűződő érzelmeket és nosztalgákat, hogy észre se vesszük, nem magával Jolsvaival ülünk szemközt egy öblös fotelben, hanem a könyvben lapozunk. Ez az egyszerűség számításként is jól bejönne, de mondom, nem modor, nem póz, hanem tartás. A szerző egy nemzedék legjellegzetesebb szavait, szituációit, hallgatásait, nézéseit, gesztusait illesztí össze egy-egy kis kerek egésszé és – tartozzék bár az olvasó eggyel korábbi, vagy eggyel későbbi generációhoz – olyan erőteljes hangulatokat fest, hogy akarva-akaratlanul a hatása alá kerülünk. Jolsvai „egy kicsit szomorúan” éli meg a nagy traumát: „Felnőttem”. És egyszerre tud benne is lenni ebben az életmódban, meg kívülről, távolról ránézni, hogy el is tartsa magától azt, ami már a múlt. Ettől olyan furcsán vibráló, szomorkásan mulatságos és mulatságosan bánatos szinte minden írása. Nem tudni, hogy csinálja, de olyan figurákkal népesíti be utcáit, tereit, presszóit, lakásait, akiket ismerni vélünk, pedig csak egy félmondattal skicceli föl a külsejüket, csak egy odavetett

hanyag mozdulattal vázolja a sorsukat, néhány félbehagyott párbeszéddel mutatja be kommunikációjukat. És mégis, mindent tudunk azokról, akikről beszél. Persze, ennél azért csalafintább az írói eljárás: a rezignáció mögött nagyon is élénk érdeklődés, a vélt lezserség mögött pontos megfigyelések bújnak meg. Hogy ezek az életcserepek napilapokban jelennek meg karcolatokként, s nem Köröndy hosszan készülő regényéhez írott vázlatok, azt csak egy-egy (ide már alig illő) kiszólásból sejtjük, az olyanokból, mint „Tudják mit? Tényleg”. Nincs rájuk igazán szükség, mert Jolsvai olvasója ezek nélkül is (a szó legigazibb értelmében) megszólíttatik.

Nyerges András

Somogyi Tóth Sándor:
Próféta voltál, szívem –
Ave ... Szabados Gábor

ELTE Eötvös Kiadó, Bp. 1999.
279 oldal, 1490 Ft

Hogy harmincöt év milyen nagy idő, legalábbis Magyarországon, mennyit épít, rombol, változtat és torzít sikeres és híres műveken, talán semmi sem példázza jobban, mint Somogyi Tóth Sándor régi-új (mert az alapműn túl a folytatást is tartalmazó) könyve. Bátor regény, szókimondó, a borotvaélen táncolás magasiskoláját bemutató, ízig-vérig politizáló mű volt 1965-ben, első megjelenésekor ez az írás, méltán keltett feltűnést, vált beszédtemává, s amikor idővel film is készült belőle, azt még mindig a majdnem-tiltott, félig-támogatott alkotásoknak kijáró izgalom kísérte. Szabados Gábor újságíró, a volt népi kollégista, aki úgy ellenzéki, hogy beépül a rendszerbe, és úgy épül be, hogy közben szüksége van ellenzékiességének illúziójára: a keletkezés korának jellegzetes hőse volt. Önpusztító élete, önáltató filozofálása, italozása, nőügyei, renitenskedése, válaszok, új szerelmek, az alulról jöttek gögje, a dróton rángatott ká-

derbábok fenekedése a marionettet mozgó politikai ellen, melytől elszakadni mégsem képesek, a privilégiumok megvetése, de el nem eresztése – mind-mind olyan motívum, amely jellegzetessége volt az úgynevezett konszolidációnak, a hatalommal kiegyező értelmiségnek. Somogyi Tóth mindezt belülről ismerte, elemezni tudta, jobbitani próbálta – csak épp ábrázolnia nem sikerült olyan erővel, mint kommentálnia. Ez azonban csak most derül ki, a három és fél évtizeddel későbbi újraolvasás kapcsán, amikor a kordokumentumként és mementóként változatlanul fontos mű nem ér véget ott, ahol valójában vége van. Az író – megkísérve, mint oly sokan, újra fölhalál a felmelegített ételt – „folytatja” Szabados Gábor és a többiek történetét. Rendszerváltás előtti, alatti, utáni hercehurcák, sehová sem vezető önmarcangolások, felelősségrevonások, hitek és kiábrándulások újabb változásai, rengeteg megideologizálása a túlélésnek, dramatizálása mindannak, aminek nagyon is prózai oka volt: sajnos mindez az üresen járó malom képzetét kelti. S mivel még politikán is merőben mást értenek a közben beérett generációk, mint a Szabadoséi, az olvasónak – ha ismeri – az a vers juthat eszébe, amelyben Benjámín László fájdalmas-keserűen, de nagyon is bölcsen így írt nemzedékéről: „Minden dolgainknak értelmük azzal leszzen ott, hogy már nem értik őket...”

ny.

Külföldi irodalom

Philip Roth:
Amerikai pasztorál

Európa Könyvkiadó, Budapest,
1999., 502 oldal, 1900 Ft

Úgy tűnik, a mai amerikai próza minden jelentős alkotójának előbb vagy utóbb

meg kell küzdenie a nemzedéki témával is: az ötvenes-hatvanas évek lázadóiból idősebb generáció lett, s a politika, amit segédletükkel vagy ellenükben alakított ki Amerika, mindenbe behatolt, mindent átalakított, ám arról, hogy a közben felnőtt fiatalokra miképpen hatott, az apák mitsem tudnak. Amikor mégis szembesülnük kell a zűrzavarral, a támpontok és koordináták nélküli, ön- és közveszélyes tévelygéssel, megdöbbennek, magukba szállnak, magyarázkodnak, értelmeznek, sőt: mindent sokszorosán túlértelmeznek, míg csak annyira komplikálttá nem válik, hogy már el sem lehet igazodni rajta. Mailer is megírta, Updike is megírta (többbszörösen is) ennek problematikáját, és most Philip Roth is nekiveselkedett. Szemléletmást összegző műnek, úgynevezett „nagy mű”-nek szánta ezt az 1997-es, ez idáig utolsó regényét, s ez nem tett éppen jót írói teljesítményének. Iróniája elhagyta, vagy netán maga vetkezte le, mint a témához méltatlant. Kedvenc hőse: Zuckermann itt csupán halovány rezonőr, a történet pedig agyonpszichologizált, s főképp sokszorosán túlírt melodráma. Egy tipikus átlagamerikai, aki tökéletes életet él, egy nap arról értesül, hogy dédelgetett lányából politikai terrorista lett, bombákat robbantató gyilkos, később vallási fanatikus, a rend ellensége. Amíg az ember olvassa Roth regényét, egyszercsak eszébe jut Milos Forman első, Amerikában forgatott filmje, a Taking off (nálunk Elszakadás címen játszották). A lányukat kereső, saját életük válságára döbbenő, teljes személyiségzavarba kerülő szülők drámája ott – talán azért, mert a rendező még inkább volt európai, mint amerikai – megrázóbb s egyben fel foghatóbb volt száunkra. Roth ezúttal zavaros és fárasztó, de ki tudja, lehet,

KÖNYVKERESKEDELMI KÖZPONT

1033 Budapest, Szentendrei út 89–93.

T.: 437-2443, F.: 437-2442

Nyitva tartás: H–Cs.: 8–16h, P.: 8–13h

E-mail: vevoszolg@wkdc.hu

ÚJDONSÁGAINKBÓL

 <p>AKADÉMIAI KIADÓ E-mail: custservice@akkrt.hu internet: www.akkrt.hu</p>	<p>Hallás utáni szövegértés-FRANCIA2380 Ft A csoportok percepciója4200 Ft József Temesi–Ernő Zalai: Back to a market economy8400 Ft Fazekas Tamás–Papp Gyula–Tenczer József: Klinikai szív-elektrofiziológia és aritmológia8400 Ft János László: Cognition and Representation in Literature6720 Ft Tibor Frank: Ethnicity, Propaganda, Myth-Making8400 Ft</p>
 <p>E-mail: vevoszolg@muszakikiado.hu</p>	<p>Parányi György: Humán erőforrás-menedzsment2190 Ft Pongor György: Szabványos Pascal1280 Ft Parányi György: Minőséget-gazdaságosan2380 Ft Dobó Márton–Molnár Csaba–Peity Attila–Répás Ferenc: Valóság-gondolat-rajz-ÉPÍTÉSZETI GRAFIKA7900 Ft Angol nyelvű változat19900 Ft Száray Miklós–Szász Erzsébet: Történelem 2. Középszintű tankönyv780 Ft Kojanitz László–Szárny Miklós: Történelem 3.-ÚJKOR-általános iskolai tankönyv650 Ft</p>
 <p>E-mail: vevoszolg@kjk.hu Internet: www.kjk.hu</p>	<p>Horváth Zsuzsanna–Báncs Gyula–Erdey György–Pomázi István: Az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása3584 Ft Stefan Weiblen–Ágnes Gerő: Audit szótár: Német–Angol–Magyar4704 Ft A polgári törvénykönyv3584 Ft Kincses Ildikó–Kántás Péter: A szabálysértési jog 1.kötet4231 Ft Jogi Lexikon15904 Ft Vezetői controlling könyv+CD11200 Ft</p>

Keresse Partner boltjainkat!

AKADÉMIAI KIADÓ	MŰSZAKI KÖNYVKIADÓ	KJK – KERSZÖV
<p>KIS MAGISZTER KÖNYVESBOLT 1053 Budapest, Magyar u. 40. Tel.: 327-77-96</p>	<p>KANDÓ KÁLMÁN KÖNYVESBOLT 1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 20. Tel.: 311-22-73 Fax: 311-24-43</p>	<p>KÖZGAZDASÁGI ÉS JOGI KÖNYVESBOLT 1051 Budapest, Nádor u. 8. Tel.: 317-40-35 Fax: 318-16-52</p>

hogyan csak nézőpont kérdése. Biztos viszont, hogy az egyik jelenetben „Ilyen nálunk nincs”-ként emlegetett regényt a magyar olvasó „Ez nálunk lehetetlen” címen ismeri – 1936 óra. Sinclair Lewis írta.

-s-s

**Roddy Doyle:
A méregzsák**

*Európa Kiadó Budapest, 1999
261 oldal, 1200 Ft*

Ha egy fiatal lány váratlanul bejelent, hogy gyermeket vár, elvetetni nem hajlandó, de az apa személyéről nem ad felvilágosítást, népiesen szólva: elvállik a lép a májtól. Nehéz eldönteni, mit tegyen a szülő, hogyan reagáljon, annál is inkább, mivel több kiskorú is él a családban. S nem lehet ez a követendő példa. Melyik barátnője, munkatársa tartja Sharon Rabbitte-et kurvának. Minden csoda három napig tart, hogy egy másik közhellyel éljek, ez mondjuk kilenc hónappal tovább, mert amint megszületik a baba, már isten igazából senkit sem érdekel, hogy tényleg egy spanyol matróz, vagy az egyik barátnő részeg édesapja-e a „tettes”. Jimmy Rabbitte-ről, Sharon csúnyaszájú kétkezi munkás apjáról viszont kiderül, hogy csodálatos szülő. A születendő baba egészen megváltoztatja Jimmyt: elkezd figyelni a családjára, kerékpárklubot szervez a fiúknak, s végül elmegy Sharonnal, hogy segítsen neki a szülésben.

Kevesen mondhatják el magukról, hogy alapos ismerői a mai irodalomnak. Ez a kitűnően megírt regény kezdetnek egészen kiváló. Roddy Doyle az ír munkások életének, mentalitásának, beszédfordulatainak kiváló ismerője. Bővérű figurákat, fordulatos helyzeteket teremt, humorában, érzelmeiben nem tapasztalható semmiféle finomkodó visszafogottság. A fordító M. Nagy Miklós munkáját dicséri, hogy úgy érezhetjük, Pest valamelyik külső kerületében járunk. Egyetlen igazi

különbség azonban mégiscsak van. A dublini szegénynek számító munkáscsaládok is mérhetetlenül gazdagabbak, jobban élnek, mint mai magyar sorstársaik.

N. V.

**Federico Andahazi-Kasnya:
Az anatómus**

Magvető, 250 oldal, 1390 Ft

Ez a könyv már megjelenésében is feltűnést keltett egy könyvesbolt polcán: szép fehér szalag keresztezi egy meztelen hölgy alhasi részét „18 éven felülieknek!” felirattal. Nahát ez pont nekem szól! – gondolja az érett férfi olvasó és alaposan körülnézve leemeli a polcra. Elolvassa a fülszöveget, ami csak még jobban megerősíti abban a hitében, hogy neki erre a regényre most mindennél nagyobb szüksége van és megvásárolja. A vásárlóközönség szörnyűködése mellett – Micsoda erkölcsstelen könyvet vásárolnak manapság az emberek, nahát!!! – táskájába rejti és kikullog a boltból. Bármennyire is nagy a kísértés, nem meri elővenni szerzeményét a tömegközlekedésben, még talán eltalálna pirulni a sok mohó szem kereszttüzében. Hazatérve a biztonságos közegbe, leveti magát egy kényelmes fotelbe, szép lassan lefejt a tiltó szalagocskát és belemerül a műelvezetbe. A történet valamikor a reneszánsz korában, a XVI. században játszódik, a főhős, Mateo Colón a kor szellemét megtestesítő tudós, kutatja a test, a női test titkait. Híres névrokonához, Cristobal Colónhoz hasonlóan felfedezi a maga „Ameriká”-ját, ami nem más mint az Amor Veneris, a női szexuális gyönyörézet okozója. A kor azonban egyúttal a pápai főség, az egyház korlátlan uralmának ideje is. A szerző kíméletlen kritikával rajzolja meg a korlátolt, életidegen főpapok ellenállását, addig üldözik a szerencsétlen ana-

tómust, amíg sikerül bíróság elé állítaniuk. A tudóst hallállal fenyegető eljárás végül pápai kegyelemmel zárul, de a kérdés továbbra is nyitott marad: mekkora a tudós – és itt az író nemcsak Colónra gondol – szabadsága, képes-e ellenállni mindenféle felülről jövő erőszaknak, amely eleve megkérdőjelezi hitelességét? A magyar származású, argentin író könyve ebben is több egyszerű pornográf irodalomnál, noha egyes részeiben szépirodalmi műtől szokatlan szókimondással találkozhatunk. A történet fordulatos, kellemes, ironikus hangulata folyamatosan oldja fel az olvasóban a téma kiváltotta feszültséget. Talán nem véletlenül lett a könyv számos országban népszerű, ez idáig 26 nyelvre fordították le. Ne hagyjuk ki mi, magyar olvasók se ezt a kultúrtörténeti vonatkozásban is jelentős könyvet!

-pompor-

Hans Habe: Ilona

Budapest, 1999.

K. u. K. Kiadó, 784 oldal

Legsikeresebb regényei közé tartozik a magyar származású Hans Habénak az Ilona című családtörténet. A XX. század epikájának egyik mesterműve ez a nagyregény, amely óhatatlanul eszünkbe juttatja Mitchell Elfújta a szél című remekét.

A kisémeti vasútállomás főnökének negyedik gyermekeként 1886 novemberében jött világra a hősnő. Édesanyja belehalt a szülésbe. Felserdülve így kerülhet a lány nagynénje révén kétes környezetbe Budapestre, ahonnan vasakarattal sikerül kiszakadnia. Egész életútját jellemzi a határozottság, mindig mellé szegődik a szerencse, többnyire rajongó és segítőkész férfiak képében. Noha segítségükkel egyre följebb az anyagi javakat is biztosító társadalmi ranglétrán, mégis mindig

tiszta marad. S fiatal. Érik persze csapások is, miközben bejárja Oroszországtól Amerikáig a világot, de ő felülemelkedik a nehézségeken. Mintha csak egyetlen dolog bántaná a lelkiismeretét: leánya nevelését zaklattott élete miatt kiadta kezéből. Másmilyen típus lett Zita, a lánya, a vaskos családregény második részének főhőse. Aki ismét visszatér a testi és lelki adottságokban ötvöződő nagyanyai örökséghez, az Éva, a harmadik generáció.

A magánélet fordulatos eseményei mellett a családregényben megelevenedik a századforduló és a második világháború utáni évek történelme az 1956-os magyar forradalom leverését követő esztendőig. Nevezhetjük tanulságosnak, szépnek, szomorúnak, vadnak és vidámnak ezt a regényt. Egy biztos: nem fogunk egyhamar szabadulni a hatása alól.

(m. zs.)

Irodalomtörténet

Marosi Ildikó:

Örökbe hagyott beszélgetés gróf Teleki Mihállyal

Agrumentum Kiadó,

160 oldal, 950 Ft

Marosvásárhely, a nyolcvanas évek eleje. Ekkor ült le először beszélgetni az öreg Teleki gróffal Marosi Ildikó irodalomtörténész, hogy kifürkésze a híresneves familia múltját. Teleki Mihály, a családi számítás szerint a tizenkettedik Mihály, a geryeszegi birtok utolsó tulajdonosa volt az államosításig, a beszélgetés kezdetén azonban a marosvásárhelyi Nárcisz utcai lakótelep egyik kétszobás állami lakásának bérlője, de a beszélgetés végére már alig-lakója, ugyanis csomagolt, indult fiához, tizenharmadik Mihályhoz, Németországba. Ekkor múlt nyolcvanéves, s 1986-ot írtak.

A több estén át tartó beszélgetés-sort jelentette meg a

szerző, de ezek a visszaemlékezések nem csupán egyetlen ember történetei. A Teleki család a XI. századtól jelen van a magyar történelemben, jóbán és rosszban együtt élt a történelmünkkel. Ugyan több ágra szakadt, lett katolikus, lett református Teleki, kancellár a XVII. században, képviselő, a Bethlen, s a másik Teleki családdal.

Micu bácsi, ahogy a család hívta XII. Mihályt, ezeken a beszélgetéseken visszaemlékezett a neves elődökre, mesélt gyermekkoráról és kedvenc játékaikról, például a szánhajtásról: „A szánkózás nagy passzió, muff az ember nyakában, mert kesztyűvel nem lehetett hajtani. Úgy fogtak a lovak, hogy felváltva dugtam a kezemet a muffba. Ez az igazi passzió! Apósom is nagyon szerette a hajtást. Akkoriban ilyesmivel szórakoztak a lókedvelők”. Ám a lóról eszébe jutott egy másfajta ló is, ez már az államosítás után történt, 1962-ben több lóhoz is szerencséje volt, őt nevezték ki ugyanis a rókatelepki kocsinak...

De beszélt az elveszett földről, kastélyról, a szétszóródott családról is. Fájdalmas lehetett számára a múlt felidézése, ám ez mégsem érződik ki az interjúkból: derűs fölényel fogadta az élet megpróbáltatásait, humorát megőrizve elevenítette fel olykor nem igazán kellemes élményeit. Már a végefelé járt az interjúsorozat, amikor Micu bácsi így fogadta a szerzőt: „Ma kap egy csomag Kentet. Ma van Szent István napja. Az én születésnapom. A hetvenhatodik.” És 76 évesen nevetve meséli 99 éves Gemma nővére hőstetteit: „Nemrég Kemény Ferenc találkozott velem, amint Alvincen átszállt a Bécsbe menő vonatra. Elmondta, hogy ült Gemma két-három kartondobozon a peronon, volt még nála egy szötyesből készült átalvető, amiben vitte az itthoni sajtót – így utazott Bécsbe a lányához. Harisnya nélkül, bakancsban, ez az ő specialitása,

s ezen akkor sem változtat, ha Bécsbe igyekszik. Sokat nem keres a kertésznél – s az is már öreg – a virágárusítással, de ilyesmire ő nem ad, viszont írógépen írja a leveleit a gyermekeinek, a testvérének, jól beszél németül, angolul és franciául, de nem ad órákat, hogy ne legyen lekötve. Gyerekeihez pedig azért nem költözik ki Bécsbe, mert inkább dolgozik a kertésznél, mintsem eltartott legyen a Schönbrunn árnyékában.”

Az interjúsorozat egy szomorú utószóval zárul: a szerző néhány levelet közöl Micu bácsitól, majd tudósít gróf Teleki Mihály halálhíréről...

– dunay –

Mezey László Miklós: Szlovenszkói Helikon

*Hungarovox Kiadó,
116 oldal, 480 Ft*

A tanulmánykötet alcíme – Egy nemzedék és egy irodalom születése – legföljebb ha sejtetni tudja, hogy itt valami fontos dologról esik szó. Ha azonban belenézünk a tartalomjegyzékbe, azonnal megbizonyosodhatunk erről. Ha elolvassuk az öt kisebb tanulmányt, amelyek akár egy nagyobb monográfia fejezeteinek is tekinthetők, nem csupán (esetleges) irodalomtörténeti érdeklődésünket elégíthetjük ki – és nem is csak a határon túli magyarság történetébe nyerünk némi bepillantást –, hanem az egyetemes magyar művelődéstörténetnek és történelemnek egy fontos fejezetét ismerhetjük meg.

A Trianon utáni eszmélkedés természetszerűleg más és más formában indult meg a beszűkült határokon belül és a kívülre szakadt területeken. Az is tény, hogy más „startpontról” indult például a romániai magyar irodalom és művelődés – az élő erdélyi hagyományok alapjain –, és máshonnét a felvidéki, amely nem támaszkodhatott jelentős kulturális műhelyekre. Itt dilettánsok és emigránsok – alapjában véve egymással ví-

vott küzdelemben – próbáltak valamit kezdeményezni... Míg nem különféle indítatású ifjúsági mozgalmakból felnőtt az első szlovenszkói magyar értelmiségi generáció, mely létrehozta a maga igényes, a helyi sajátosságokból kiinduló, ugyanakkor egyetemes tájékozódású orgánumait.

Az irodalmi életben néhány év alatt megvalósult a „határok spiritualizálása”, a gondolatok viszonylag szabadon áramolhattak országból országra, a kölcsönös megtermékenyítés jegyében. Sajátos helyzetet teremtett a Csehszlovák Köztársaság demokratikusabb belpolitikája és a külpolitikájának alárendelt gyanakvó kisebbségpolitikai gyakorlata közti ellentmondás. A sorompókat megkerülő, az országon kialakult, illetőleg szorosabbá vált a szlovenszkói és a romániai magyar irodalmi élet kapcsolata, s utóbbinak a közvetítő szerepe. Eredmény: az összmagyar kultúra erősödése, gazdagodása.

A tanulmánykötetnek itt vázolt tematikája a konkrét adatok gazdagságán keresztül bontakozik ki a – nem csupán irodalomtörténeti érdeklődésű – olvasó előtt. Lapok, folyóiratok, könyvek, szerzők, egyesületek és mozgalmak hosszú sora vonul föl előttünk, kapaszkodókat, viszonyítási pontokat adván részben frissen szerzett, részben már korábban összeszedett ismereteinknek.

T. I.

Képzőművészet

Bagnall-Hille: Az olajfestészet nagy könyve

Ciceró Kiadó, 160 oldal

Az egyik legrégebbi festészeti technikával ismert meg a most megjelent „képzőművészeti ismeretterjesztő” munka. A könyv – bevallottan – arra ösztönöz, hogy az amatőr képzőművészek merjenek eh-

hez a technikához „nyúlni” annak ellenére, hogy a világ legnagyobb festőinek olajfestményeit látva, az a kishitű meggyőződése támad az autodidakta alkotónak: ez a festési mód „kizárólag a beavatottak számára van fenntartva”, hiszen nemcsak türelmet, odafigyelést igényel, hanem anyagismeretet, és „speciális” technikai tudást is.

A könyv írói és szerkesztői az olajfestés múltját és jelenét, anyagait, technikáit, a színek és a kompozíció szerepét mutatják be, az emberi alakok, arcok, a tájak, a tárgyak megfestésének legfontosabb szempontjaira, az anyag- és témaválasztás, a festési előkészületek fontosságára, az olajfestési technikák különbözőségére, a kompozíció, a színek és a mondanivaló egységének fontosságára hívják fel az alkotókedvű olvasók, illetve a beavatottság-érzetre vágyó képzőművészet-kedvelők figyelmét.

Persze nemcsak kezdő és haladó vasárnapi festőknek, hanem a műgyűjtőknek és a múzeumlátogató művészetbarátoknak is gyönyörűséget szerez a könyv forgatása, azoknak is, akik soha nem gondoltak arra, hogy ecsetet és palettát vegyenek a kezükbe, ám szívesen kutatják egy kép keletkezésének „körülményeit”, akik nagy festők stílusának sajátosságaira akarnak „rájönni”. A kötetben igényes reprodukciókat (képjegyzékkel és a kiállítóhely pontos megjelölésével) és kortárs alkotóktól (festőktől) művészi illusztrációkat találunk.

Így válnak tanító mestereinkké a legnagyobb festők: Rembrandttól Braque-ig és a mai alkotók. A kötetet praktikus ismeretek sora (az olajfestés eszközeinek ismertetése) és névmutató zárja.

– só –

Pierre Székely Szilárd Klára

*Palatinus Kiadó
111 oldal, 2960 forint*

Paul Klee mondta, hogy „A néző tekintete azon az úton sétál, melyet a festő jelölt ki a vásznon”. Szilárd Klára

festőművész nemcsak az alkotásait néző szemét vezeti, hanem a szívén is uralkodik. Szenvedélyes és kíváncsi alkotó ő, aki – ahogy a mostani, munkásságát bemutató album szerzője, Pierre Székely fogalmaz – teljesítette „öröm küldetését”. Az ő ecsetét nem a kimódoltság, hanem az ösztönösség vezeti. Ahogy méltatója és barátja írja: „pályája során szabad futást engedett ecsetjének” – és tegyük hozzá: érzelmeinek. Szilárd Klára a festészet kedvéért ismerte meg a világot, a festészet iránti szerelem segítette neki abban, hogy legyőzze az élet próbatételeit. Nem véletlen, hogy senkihez nem hasonlítható, ahogy látja és ahogy láttatja a világot: a virágokat, a fákat, a tájakat, az emberi arcokat, a káoszt és a harmóniát.

„Megpróbáltam a külvilágból záporozó benyomásokat és a bennem megszülető álmoképet rajzban feldolgozni” – vallja maga az alkotó, majd így folytatja: „Ő a rajz! Annak köszönhetem önmagam kifejezését...”

Persze ezen a hosszú életpályán csak az első állomás a rajz, hiszen – képletesen is, valóságosan is – igen hosszú út vezetett a budapesti művészeti tanulmányoktól, a Gallé mester által kirótt kötelező anatómiai vázlatoktól a genfi képzőművészeti főiskolai tanulmányokig, az izraeli üveglakfestészet megteremtéséig, aztán a festészetig és a szobrászatig, amely attól „szilárdklárás”, hogy mindig harmonikus és mindig őszinteséggel, érzelmeikkel telített. Más stílusjegyeket ne is keressen rajtuk a szemlélő, hiszen maga az alkotó is beismeri, hogy soha nem szenvedhette a monotóniát és az ismételtetést, hogy mind témáit, mind kifejezési módjait tekintve is mindig igyekszik megújulni. Életművének méltatója nemcsak munkásságát hozza közel a Palatinus Kiadónál megjelent kötet segítségével, hanem Szilárd Klára személyiségét is. A 79 éves művész

ma is új ötleteken, új és új alkotásokon töri a fejét. Tele van életerővel, alkotókedvvel. (Azt már csak a recenzens teszi hozzá: a nyolcvan felé közeledve is vonzó, kíváncsi és a világra nyitott, művelt asszony. Néhány éve újra hazájául választotta Magyarországot, régi-új társa oldalán megtalálta a csendes boldogságot. S közben – ahogy maga is megfogalmazta – tovább álmodik. Számára az alkotás „átruccnás az álmokba”, az élet pedig színek, formák szötte valóság... Azok a szerencsések – ennek a szép képzőművészeti albumnak a lapozgatói is –, akik a világ bármely táján találtak üvegképeivel, szönyegekkel, rajzaival, akvarelljeivel, festményeivel, sajátos szobraival, kisplasztikáival, útitársai lehetnek – hosszabb-rövidebb időre – ebben az álomutazásban.

A művész kiállítása október 21-étől található a Vigadó Galériában.

– tpi –

Művelődéstörténet

Szállási Árpád: Magyar írók orvosai és a magyar orvosírók

Magyar Tudománytörténeti Intézet, 236 oldal

Igazi könyvcsemegével ajánlotta meg az olvasókat a Tudóra – könyvtár, sorozatának második kötete eddig nem ismert kuriózumokat tartalmaz. A szerző hosszas búvárkodása eredményét tette közzé, amikor csokorba gyűjtötte hazánk neves orvosíróit, kezdve Földi Jánossal, aki meghonosította a rímes és időmértékes verselést, folytatva a sort Sass Istvánnal, ki Petőfi Sándor iskolapadtársa és orvosdoktor barátja volt, s befejezve Szent-Györgyi Alberttel, akinek Nobel-díjáról, 1937-ben a Nyugat – melyben rendszeresen publikált – is tudósított.

A szerző bevezetőként az irodalmi alkotásokban megjelenő orvos portréját rajzolja meg, bemutatja Gvadányi, Eötvös József, Jókai és Mikszáth doktorait, majd azokról a gyógyítókról beszél, akik orvosi hivatásuk mellett írással is foglalkoztak. Szól Vajda Péter költőről, aki Petőfi, a kortárs „ifjú títánpoétának” nevezett, s akit a verselés mellett orvosi könyvet is írt 1835-ben. Kassán megjelent művének címe még a ma emberének is merészül hat: „A férfiaság. Oktatás, mint kell a' hímerőt vagyis férfiúi tehetséget kifejteni, gyakorolni 's vissza szerezni”. Egy gyógyszerész, Tömörkény István is helyet kap írónk sorában. Miközben a recepte utasításait követve, keverte a különféle gyógyszereket, azonközben egyre-másra jelentek meg tárcái a Szegedi Híradó hasábjain. A Tiszaparti íróvilág jeles személyisége azonban hamar abbahagyta a gyógyszerészkedést, helyette egymás után ontotta köteteit. „Vizenjárók és kétkezi munkások”, „Förgeteg János, mint közérő és más elbeszélések”, „Bazsarózsák”, hogy csak legismertebb műveiről szóljunk. De a szerző megismertet Puder Sándorral, a neves pulmonológussal is, akinek 1939-ben jelent meg nagyszerű filozofikus műve, a „Kikapcsolódás-üzemszünet-halál” című regénye. Dr. Brenner József, alias Csáth Géza, Kosztolányi Dezső unokatestvére, szintén orvosi praxisa mellett fogott tollat. 1908-ban jelent meg első novellája a Nyugatban, Anyagyilkosság címmel. Azóta a novellából készült film Witman-fiúk címen bejárta a világot... Az egykori Nyugat legnevesebb zenekritikusa vált Csáthból, aki elmondhatta magáról, hogy jó barátja Bartók Bélának...

A kötethez ajánlott irodalmat Gazda István állította össze.

– dunay –

Szórakoztató irodalom

P. G. Wodehouse: Szajré a budoárban

Cicero, 277 oldal

Ha lehangolja a borongós, őszi idő, ajánlom, vegyen a kezébe egy vidám könyvet. Mondjuk Wodehousét, akinek régi, jó receptje van a felvidításra. Egy kis szerelmi bonyodalom, egy váratlan szerencse, parányi bűnügy – és máris kész a remekmű. A szerző ezúttal sem okoz csalódást, jól kicifrázza a modern szerelmi történetet, amit megfűszerez egy kevéske féltékenységgel, hogy a pár még boldogabban találjon egymásra. Freddie és Sally szerelme Csalogányvölgyben bontakozik ki, ámde a végső beteljesüléshez szükség volna egy kis pénzre. Nos, itt kerül a képbe egy bizonyos lopott ékszer, no és a budoár, a rendőre, meg egy bizonyos Csimpi nevű áldetekív, Szappan Moloy, a betörő, egy örült írónő, s annak kigyót dédelgető még örültebb férje, aztán egy idős úr és egy szőke hajú bombázó. Valószínűleg Wodehouse az összes szereplő nevét egy kalapba tette, s regénye úgy készült, hogy az éppen kihúzott szereplőt beleszötte a történetbe. Persze, csak az elején érezzük kuszának a cselekményt, ahogy a végkifejlethez haladunk, úgy tisztul a kép, mígnem a legvégére igazi happy-end lesz. A szerző sziporkázó humorra most is győzelmeskedik. Természetesen, akire sohasem gondoltunk, az oldja meg Freddie problémáját, s az ő révén jutnak révbe a fiatalok. S a kedves meséhez kedves illusztráció dukál, ami ezúttal is Zsoldos Vera nevéhez fűződik. Hol komikus, hol bájos figurái jól segítik az olvasót abban, hogy könnyebben tudjon tájékozódni a több szálon futó cselekményekben.

d.cs.

Keresztrejtvény

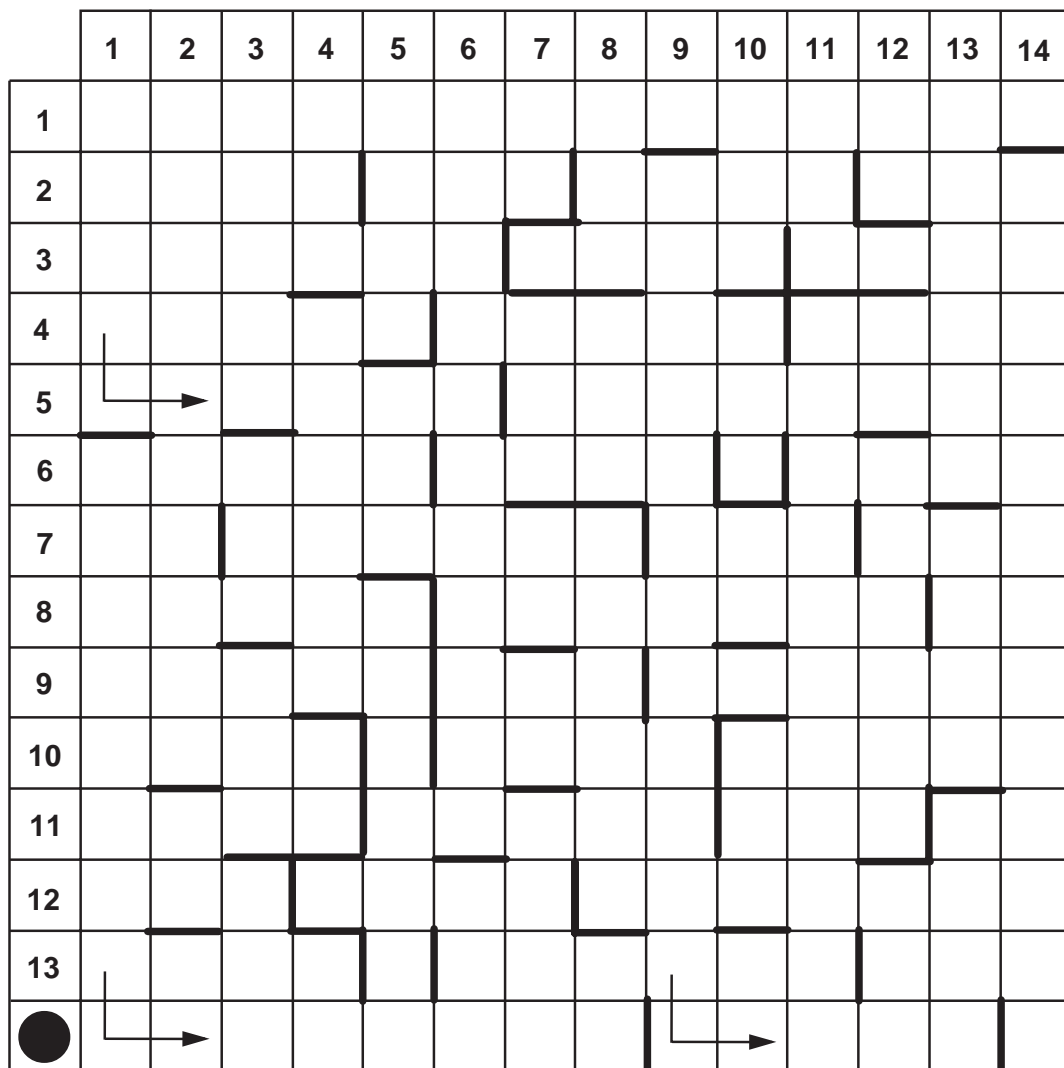
Vízszintes: 1. **Tibor Ágnes és Grüber Cecilia könyve.** 2. Tempó – Lócsemege – Mohamedán fejedelem – Bibliai alak. 3. Változatokat alkalmaz – Emlősállat vagy madár lábának része – Színművész (András). 4. Negatív töltésű részecske – Ló túloldalára pottyánó –

Feketeleves. 5. Ráébredés, megértés. 6. Énekmondó – ... morgana: délibábszerű jelenség – Lettország fővárosa. 7. Somogy határai! – ... Andress: svájci származású színész – Kérdőszó többese – ... Novak: amerikai színész. 8. „Jobb a ..., mint a Nap”: Vas István-verssor az Egy sze-

relem három éjszakája c. musicalből – Jellegzetes – Tetejére. 9. Babits műfordításkötete – Népi mesemondó (Lajos) – A Vígszínház művésze (Attila). 10. Levélkezdemény – Kossuth-díjas író (András) – Hírül adja, tudatja. 11. Üdítőital-család – Kártyaművész – Nagyobb

edény – Kristóf Károly. **12. A vízsz. 1. alatti könyvet e városban alkalmazták sikerrel tankönyvként (is) – Úrge, pacák – Minden bizonnyal.** 13. Élvonalbeli – Könnyed társalgás – Angol sörfele. **Függőleges:** 1. **A rejtvényünkben „főszereplő” kötet alcíme – A könyv vezéreszméje.** 2. Értékes ékszer – Megyek, latinul – Fegyvert elsüt. 3. ... és a varázsló: Th. Mann műve – Fut, angolul – Színpadi hívóötlet – ... Tin-Tin: hajdani kutya-filmsztár. 4. Vonatközö névmás – Hivatalos papír – Nagytétény része! – Tamás Menyhért. 5. Ródlí – Hazai helység – Régi aprópénz. 6. Vörösmary epusza – Némán kacag! 7. Nemzeti Bajnokság – Ötóriai ital – Kínai hossz mérték – Alkotás – Mona ...: a talán leghíresebb festmény modellje. 8. Fém, érc, latinul – Napszak – Névelős kígyóféle – Idegen, rövid férfinév. **9. A vízsz. 1. alatti könyv megjelentetője.** 10. Dúr jellegű modális hangsor – Árad, zuhog – Veri – Tojás, németül. 11. Magyar Község – Eseng – Összezarvarja. 12. A névtelen – Hamis – Döntetlent játszik – Indulatos. 13. Európai nép – Ázsiai ország – Egyes áruk természetes súlyvesztése. **14. A szerzőpáros könyvének egyik fejezete.**

T. T.

Beküldendő: a vastagon szedett sorok megfejtése.

Beküldési határidő: 1999. november 17.

A helyes megfejtést beküldők között könyveket sorsolunk ki.

A nyertesek (összesen tizen) a Műszaki Könyvkiadó könyvét kapják jutalmul.

A nyertesek listáját december 2-i számunkban közöljük. A könyvet postán küldjük el címükre.

Az október 7-i számunkban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése:

Mindenfélekből Pantheont, A bálnavadász, Benkő, Deák László, A szabadság ravasz rendszer, Gutai Magda

A megfejtés beküldői közül az Orpheusz Kiadó ajándékkönyvét nyerte:

Szarvas László, Tura, Lendvai László, Pannonhalma, Molnár István, Mezőtúr, Fekete István, Miskolc, Votisky András, Budapest, Szabó Vilmos, Szeged, Földesi Attila, Balassagyarmat, Patonai Jánosné, Esztergom, Egri Tiborné, Budapest, Kovács Gábor, Derecske

Nyereményüket postán küldtük el.

Megjelent könyvek

1999. október 8. – október 21.

A

A bölcs és a balga. Tibeti buddhista történetek. [Budapest], Palatinus, 1999. ISBN: 963-9259-05-5 kötött: 1200 Ft

A csoportok percepciója. Budapest, Akad. K., 1999. (Pszichológiai tanulmányok 17.) ISBN: 963-05-7595-7 kötött: 4200 Ft

Ádám Lóránt – Kiss György – Pethő Róbert: A munka törvénykönyve magyarázatokkal, 2000: az 1999. szeptember 1-jén hatályos szöveg alapján, és a köztisztviselőkre, közalkalmazottakra vonatkozó legfontosabb jogszabályok. 5. bőv., átd. kiad. [Budapest], Inter-Kortax, 2000. (Verzál könyvek) ISBN: 963-8995-84-2 fűzött: 2240 Ft

Ády Endre: Ády Endre kötetekben megjelent összes verse. Kisújszállás, Szalay Kvk., 1999. ISBN: 963-9178-59-4 kötött: 1650 Ft

A három proféta könyve. Píliscsaba, Bioenergetic, [1999]. ISBN: 963-8120-78-9 fűzött: 1400 Ft

Aiken, Peter G.: Programozás Visual Basic 6 nyelven. Kezdőknek, a gyors és könnyed ismeretterjesztés jegyében. Budapest, Kiskapu, cop. 1999. (Kék könyv / az alapoktól) ISBN: 963-86001-0-1 fűzött: 3450 Ft melléklettel

A Jessa fátyla. Science fiction antológia. [Debrecen], Cherubion, 1999. (Cherubion science fiction 12.) ISBN: 963-9110-62-0 kötött: 1198 Ft

A közoktatási törvény. [Budapest], OKKER, 1999. ISBN: 963-9228-07-9 fűzött: 720 Ft

Allport, Gordon Williard: A személyiség alakulása. 4. kiad. [Szentendre], Kairosz, 1998, cop. 1980. ISBN: 963-9137-15-4 kötött: 2500 Ft

Andor László – Surányi Róbert: Roosevelt. [Budapest], Pannonica, cop. 1999. (Fekete-fehér) ISBN: 963-9252-01-8 kötött: 1690 Ft

Andric Ivo: Híd a Drinán. Budapest, M. Kvk. Klub, 1999. (Klub klasszikusok.) ISBN: 963-548-988-9 kötött: 1970 Ft

Antalné Tankó Mária: Gyimesi írott tojások. Kolozsvár, Erdélyi Műz-egyes., 1999. ISBN: 973-98579-4-9 fűzött: 390 Ft

Apicius, Marcus Gavius: Marcus Gavius Apicius ókori szakácskönyve a különleges fűszeres boroktól a sáfrányos csirkéig. Római nyelvségek az I. századból. Budapest, Kassák, 1999. ISBN: 963-9100-31-5 kötött: 1380 Ft

A Polgári Törvénykönyv. Budapest, Közgazd. és Jogi Kvk., 1999. (Kis jogszabály sorozat) ISBN: 963-224-463-X kötött: 3584 Ft

Asimov, Isaac: Alapítvány és Birodalom. Tudományos-fantasztikus trilógia 2. [Buda-

pest], Gabo, [1999], cop. 1972. ISBN: 963-8009-78-0 fűzött: 798 Ft

Assmann, Jan: A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskulturákban. Budapest, Atlantisz, cop. 1999. ISBN: 963-9165-36-0 kötött: 1995 Ft

Atlasz plusz. Magyarország + Budapest + 170 település részletes térképe. 2. jav. kiad. Miskolc, Z-Press K., [1999]. ISBN: 963-85735-11 kötött: 4200 Ft

Autósatlasz. Magyarország, Budapest és 175 település részletes térképe. Miskolc, Z-Press K., [1999]. ISBN: 963-85735-7-0 kötött: 4256 Ft

Az 1848- és 1849-es magyar szabadságharc künöbbségtérképén emlékkönyve. Repr. kiad. [Budapest], Kassák, 1999. ISBN: 963-9100-33-1 kötött: 1580 Ft

Az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása. Budapest, Közgazd. és Jogi Kvk., 1999. (Környezetvédelmi kis-könyvtár 8.) ISBN: 963-224-381-1 fűzött: 3584 Ft

B

Bacsoni Pál: Egyszerűen Excel 2000 for Windows. Budapest, Panem, 1999. ISBN: 963-545-266-7 fűzött: 890 Ft

Badacsonyi-tanösvény. Veszprém, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, 1997. fűzött: 500 Ft

Bakacsi Gyula: Szervezeti magatartás és vezetés. 3. kiad. Budapest, Közgazd. és Jogi Kvk., 1999. (Szervezet, vezetés, stratégia) ISBN: 963-224-464-8 fűzött: 4704 Ft

Baker, Ian A.: A tibeti gyógyítás művészete. Budapest, Edesvitz, 1999. ISBN: 963-528-404-7 fűzött: 4500 Ft

Balázs Sándor: Filozofikák és töprengések. Kolozsvár, Komp-Press – Korunk Baráti Társ., 1999. (Ariadné könyvek) ISBN: 973-9373-08-9 fűzött: 580 Ft

Balla Zsófia: Spirituoso. versek = Gedichte = poems = po-mes. Budapest, Lettre, 1999. Pécs, Jelenkor. ISBN: 963-676-199-X kötött: 2640 Ft

Balla Zsófia: Spirituoso. Versek = Gedichte = poems = po-mes. Budapest, Lettre, 1999. Pécs, Jelenkor. ISBN: 963-676-199-X kötött: 880 Ft

Ballereau, Jean-Francois: A lovak világa. [Pécs], Alexandra, cop. 1995. ISBN: 963-8409-17-7 kötött: 2980 Ft

Balzac, Honoré de: Kurtizánok tündöklése és nyomorúsága. Budapest, M. Kvk. Klub, 1999. (Klub klasszikusok.) ISBN: 963-548-990-0 kötött: 2200 Ft

Barbie 1. Hobbifoglalkoztató könyv. Budapest, Egmont Hungary, 1999. ISBN: 963-627-343 fűzött: 346 Ft

Barochné Szabó Marianna: Diákéletből a

felőtt létbe – jogi szempontból. ([5]), 1999, cop. 1998. ISBN: 963-7315-95-0 fűzött: 440 Ft

Barta Zoltán: A Bakony halai. Zirc, Bakonyi Természettud. Műz., 1996. (A Bakony természeti képei) fűzött: 500 Ft

Bartha Dénes: Magyarország fa- és cserjefajai. Budapest, Mezőgazda, cop. 1999. ISBN: 963-9239-02-X kötött: 2200 Ft

Beck, Peter: Akvárium-ABC. Ötletek kezdőknek. [Erd], Elektra, 1999. ISBN: 963-9205-24-9 fűzött: 690 Ft

Bencze Márta – Szüdi János: Tervezés, gazdálkodás a közoktatás rendszerében. [Főiskolai jegyzet]. [Budapest], OKKER, [1999]. fűzött: 890 Ft

Benedek Elek: Széllike királykisasszony. [Válogatott mesék]. Debrecen, Tóth, [1999]. ISBN: 963-9161-87-X fűzött: 300 Ft

Benesch, Hellmuth: Pszichológia. (5.) 2. kiad., cop. 1999. ISBN: 963-85979-5-X kötött: 3980 Ft

Berde Éva – Petrő Katalin: Mikroökonomia-feladatok. 6. kiad. Budapest, Műszaki Kvk., cop. 1999. ISBN: 963-16-3040-4 fűzött: 1490 Ft

Béres Klára: Szírtfoknak lenni. Béres József életútja. Budapest, Béres Rt., 1999. ISBN: 963-85523-6-0 kötött: 1490 Ft

Berg, Daniel J. – Fritzing, J. Steven: Java felsőfokon. Budapest, Kiskapu, cop. 1999. ISBN: 963-86010-7-8 fűzött: 3250 Ft melléklettel

Berger, Thomas: Kis nagy ember. Budapest, M. Kvk. Klub, 1999. ISBN: 963-548-983-8 fűzött: 1600 Ft

Bernátné Vámosi Judit – Kuthy Erika: Olasz nyelv alapfokon: munkafüzet. (1/2), 1999. ISBN: 963-9024-74-0 fűzött: 971 Ft

Bernfeld, Rainer: Az új barát. Budapest, Bastei Budapest, 1999. (Rex felügyelő) ISBN: 963-296-324-5 fűzött: 596 Ft

Bertényi Iván – Gyapay Gábor: Magyarország rövid története. 5. bőv. és jav. kiad. Budapest, Maecenas Kv. – Talentum, cop. 1999. (Maecenas történelem könyvek) ISBN: 963-645-043-9 kötött: 2650 Ft

Besson, Jean-Louis: Katonai uniformisok könyve. [Erd], Elektra, cop. 1999. (Ifjú felfedezők) ISBN: 963-9205-27-3 kötött: 960 Ft

Bettelheim, Bruno: A végső határ. Budapest, Európa, 1999. (Mérleg) ISBN: 963-07-6596-9 fűzött: 1200 Ft

Birkner, Friede: Kell egy kis napfény. Budapest, Bastei Budapest, 1999. (Hedwig Courthaus-Mahler lányának regényei) ISBN: 963-296-327-X fűzött: 596 Ft

Bíró Gábor: Erdélyi magyar népi építészet és hagyományainak továbbéltetése. [Ma-

rosvásárhely], Impress, 1999. ISBN: 973-9351-13-8 fűzött: 1200 Ft

Bocskay István – Matekovits György: Fog- és szájbetegségek megelőzése. Kolozsvár, Erdélyi Műz-egyes., 1999. ISBN: 973-98579-5-7 fűzött: 1800 Ft

Bognár Károly – Mercz Árpád: Szőlőművelés, borkészítés. 4. kiad. Budapest, Mezőgazda, [1999], cop. 1995. (Gazdakönyvtár) ISBN: 963-9239-19-4 fűzött: 1480 Ft

Bornemisza Endre: Tornác és szőlő. Budapest, Accordia, 1999. ISBN: 963-9242-03-9 fűzött: 396 Ft

Boruzs János: 888 kertii tipp. Hasznos tanácsok kertbarátoknak. Debrecen, Kheiron '97, cop. 1999. ISBN: 963-85949-9-3 fűzött: 450 Ft

Bowman, Cliff: Stratégiai menedzsment. Budapest, Panem, 1999. (Modern gazdasági ismeretek) ISBN: 963-545-223-3 fűzött: 1990 Ft

Breuer János: Kodály Zoltán. Budapest, Mágus, 1999. (A világ legnagyobb zeneszerzői) ISBN: 963-8278-52-8 kötött: 1250 Ft

Breuer János: Zoltán Kodály. Budapest, Mágus, 1999. (The world's greatest composers) ISBN: 963-8278-53-6 kötött: 2500 Ft

Budapest. Városatlasz. Atlas. M. 1:20 000. Budaörs, Budakeszi, Csömör, Diód, Ecsér, Erd, Gyál, Kistarcsa, Mogyoród, Nagykovácsi, Nagyatny, Pílisborosjenő, Píliszentiván, Solyvár, Törökbalint, Üröm, Vecsés: [belvárosi térképpel, biciklitakkal], 4. kiad. Budapest, DIMAP – Szarvas Térképészeti Ügynökség, 1999. ISBN: 963-04-5786-5 fűzött: 1200 Ft

Bugacpusza idegenforgalmi krónikája, 1894-1944. ISBN: 963-550-737-2 fűzött: 1042 Ft

Bűn – cyt. (4. köt.), 1999. ISBN: 963-9015-93-8 kötött: 3800 Ft

C

Child, Lee: Ne add fel könnyen. [Budapest], General Press, 1999. (Világsikerek) ISBN: 963-9076-58-9 kötött: 999 Ft

Christie, Agatha: A rózsa és a tiszafa. Budapest, HungaLibri, [1999]. (Hunga-könyvek) ISBN: 963-9021-88-1 fűzött: 998 Ft

Christie, Agatha: Nemezis. Budapest, Európa, 1999. ISBN: 963-07-6620-5 kötött: 980 Ft

Churchill, Winston Spencer: A második világháború. (1.) Budapest, Európa, 1999, cop. 1989. (Memoria mundi) ISBN: 963-07-6606-X

Churchill, Winston Spencer: A második világháború. (2.) Budapest, Európa, 1999, cop. 1989. (Memoria mundi) ISBN: 963-07-6607-8

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetés módszerével, mert az előfizetés – a legkényelmesebb, ugyanis a kézbesítő az Ön otthonába juttatja el a lapot, – a leggyorsabb, mert a megjelenő lapszámokat az árusítás megkezdésével egyidejűleg kapja kézhez,

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvhétet 1 évre 2880 Ft előfizetési díjért. Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....

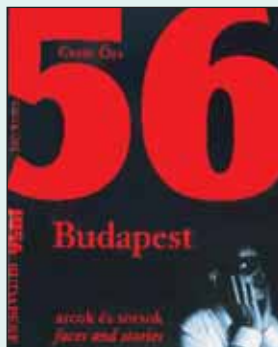
CÍM.....

– a legbiztosabb, mert véletlenül sem marad ki egy lapszám a sorozatból,
– a legkedvezőbb, mert az előfizetők kedvezményes áron kapja a lapot.
Sokat emlegetett adat, hogy Magyarországon évente kb. 9000 különböző könyv jelenik meg, a tankönyveket nem számítva, de nem mindenki gondol bele abba, hogy ez átlagosan óránként egy, napi 24, heti 168 könyv megjelenését jelenti. Nagyon nagy szám ez, ennyi könyvújdonosság között az eligazodás már nem lehetséges segítség nélkül, és ez a segítség a Könyvhét. Legyen Ön is rendszeres olvasónk, barátunk, előfizetünk, fizesse elő lapunkat, hogy naprakészen tájékozott lehessen a kulturális élet egy jelentős területén, a könyvek világában.

A Könyvhétet megrendelheti a szerkesztőség címén:

1114 Budapest, Kanizsai utca 41. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen, vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

A Széphalom Könyvműhely ajánlata 1999 novemberében

Cajani, Franco: Töprengés a szélben (versek magyar és olasz nyelven, ford. Baranyi Ferenc), 980 Ft

Csete Örs: 1956 Budapest (fotóalbum és két-nyelvű kísérőszöveg, Magyar Napló Kiadó) angolul és magyarul, 3920 Ft

Jókai Anna: Ne féljete (regény, 8. változatlan utánnomás), 1800 Ft

Jókai Anna: Szegény Sudár Anna (regény, 3. változatlan utánnomás), 1980 Ft

Jókai Anna: Das Licht für die Welt (német ford. Szépfalusi Wanner Márta) 2200 Ft

Dalok ura – Kortárs ausztrál költők antológiája (ford. Turczy István) 1200 Ft

Kolumban, Nicholas: The Science of In-Between – Antology of Contemporary Hungarian Lyrik (A New York-i Box Turtle Press Kiadóval közös kiadásban) 1800 Ft

Krasznahorkai László: Az ellenállás melankóliája (2. kiadás) 1500 Ft

Mezey Katalin: Kivala Palkó Nemlehet-országban (meseregény – 2. kiadás, az ÚJ KÉZirat Kiadóval közös kiadásban) 1790 Ft

Mezey, Katalin: Again and Again – Újra meg újra (versek angolul és magyarul, ford.: Nicholas Kolumban), 550 Ft

Mezey, Katalin: Paule Werbstedenn im Lande Gehtjanicht (meseregény – az ÚJ KÉZirat Kiadóval közös kiadásban, ford. Hans Skirecki) 2400 Ft

Mezey Katalin-Oláh János: Erzählungen – Elbeszélések (magyarul és németül, ford. Hans Skirecki), 550 Ft

Oláh, János: An unexpected meeting – Váratlan találkozás (versek angolul és magyarul, ford. Nicholas Kolumban) 550 Ft

Pék Pál: A bárány kiüzése (új versek) 700 Ft

ELŐKÉSZÜLETBEN

Jósika Miklós: Emlékkönyv (Jósika Miklós-életműsorozat, szerk. Szajbély Mihály) magyar, francia és holland nyelven, 1800 Ft

Lakatos Menyhért: Tenyérből mondtál jövődöt (versek) 630 Ft

Nagy Gábor: Lélekvesztő (új versek) 680 Ft

(Szenci) Molnár Ferenc: Krónikásének a XVIII. századból (Zichy Mihály és Szilágyi Márton tanulmányával, Zachar József előszavával) 1500 Ft

Röhrig Géza: Éj (új versek) 700 Ft

Szakács Eszter: Másik hely, másik idő (új versek) 530 Ft

Várkonyi Nándor: Varázstudomány II. (a kultúr-történeti mű második kötete) 3600 Ft

Széphalom Könyvműhely

1068 Budapest, Városligati fasor 38., Telefon/fax: 351-0593

Kiadónkban vásárlóinknak 20% engedményt adunk, nagykereskedőknek megegyezés szerint

Az ELTE EÖTVÖS KIADÓ karácsonyi könyvújdonsága:

Mendöl Tibor:
A földrajztudomány az ókortól napjainkig. A mű a Föld megismerésének, a földrajztudomány fejlődésének rendkívül színvonalas, számos érdekességet bemutató összefoglalása.
276 oldal, 2960 Ft

Megrendelhető a Kiadónál:
1088 Budapest, Puskin u. 11-13.

AZ ATLANTISZ KÖNYVKIADÓ
ŐSZI AJÁNLATA

KONTLER LÁSZLÓ
MILLENNIUM
IN CENTRAL EUROPE
A HISTORY OF HUNGARY
2995 Ft

MASSIMO MONTANARI
ÉHSÉG ÉS BŐSÉG
A TÁPLÁLKOZÁS EURÓPAI
KULTÚRTÖRTÉNETE
UTÁNNYOMÁS
1995 Ft

JAN ASSMANN
A KULTURÁLIS EMLÉKEZET
1995 Ft

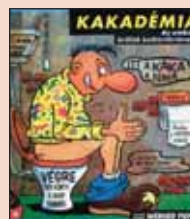
MICHEL FOUCAULT
A SZEXUALITÁS TÖRTÉNETE II.. O
1495 Ft

TALLÁR FERENC
A SZABADSÁG ÉS AZ EURÓPAI
TRADÍCIÓ
1295 Ft

A KÖTETEK 20% KEDVEZMÉNNYEL
MEGREDELHETŐK:

**ATLANTISZ
KÖNYVKIADÓ**
1052 BUDAPEST, GERLÓCZY U. 4.
TELEFON: 266-3870, 327-1000/2848
O FAX: 266-3870
E-MAIL: atlantis@c3.hu

A Háttér Kiadó karácsonyi ajánlata

C.W. CERAM:
A régészet regénye
Lebilincselő utazás 5000 év és négy kontinens régészeti leleteiben. A sokáig hozzáférhetetlen sikerkönyv új kiadása.
1800 Ft
KARINTHY FRIGYES:
Együgyű lexikon
Az 1912-es első kiadás hasonmása
398 Ft

KARINTHY FRICIKE:
Az emberke tragédiája
Madách Imrike után Istenkérő, Ádámkáról és Luci Ferkórol
498 Ft
KAESZ GYULA:
Ismertük meg a bútorstílusokat
1500 Ft
WERNER PIEPER:
Kakadémia
Az emberi ürelék kultúr-története
1500 Ft

A könyvek megrendelhetők közvetlenül a kiadónál is.
Címünk: 1134 Bp., Váci út 19., Postacím: 1525 Bp., Pf. 97.
Telefon/fax: 320-8230, 329-7293
Előtérben a HÁTTÉR!

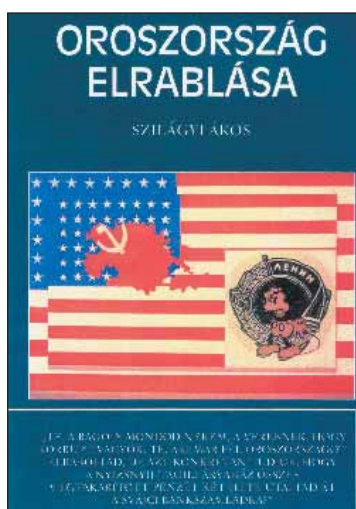

A Helikon Kiadó ajánlata

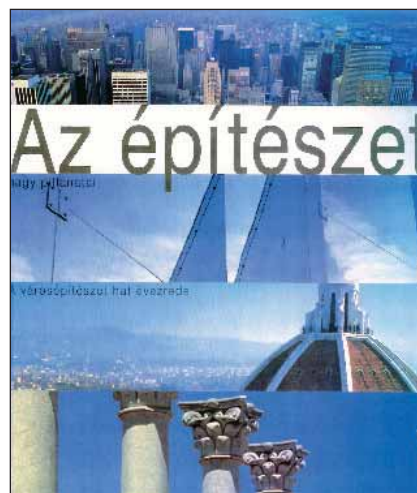
Szilágyi Ákos
Oroszország elablása
(Helikon Universitas)
2980 Ft

A szerző monográfiája Oroszország tíz évének eseménytörténetét dolgozza fel, összekapcsolva a szociológia, politológia, az esztétorténet, a történetfilozófia és a médiaelmélet jellegzetes kérdéscégeit és elemző szempontjait

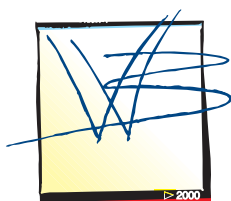
Vickers, Graham
Az építészet nagy pillanatai
A városépítészet hat évezrede
(Helikon Galéria)
5400 Ft

A kötet 250 színes és fekete-fehér illusztráció kíséretében az építészet történetét tekinti át Kr. e. 4000-tól a jelenig. Bemutatja a városfejlődés építészeti, földrajzi, társadalmi és szociális vonatkozásait. Hangsúlyosan elemez bizonyos városokat és épületeket, s a történeti folyamatot végigkísérő szöveget a legjelentősebb építészek életpályáját bemutató portrék, továbbá technikai ismertetőik egészítik ki.

Szilágyi Ákos kötetét a **NOSZF évfordulóján, november 7-én, vasárnap, (!) 16 órakor** **Gothár Péter** mutatja be az **Írók Könyvesboltjában** (Budapest VI., Andrassy út 45.).
A bolt kizárólag emiatt nyit ki vasárnap.

A könyvek megrendelhetők a Helikon Kiadónál 1053 Budapest, Papnövelde utca 8. Telefonon Borbíró Zsókanál és/vagy Varga Istvánnál a 317-4987-es számon, vagy a 317-4967-es faxon, valamint megvásárolhatók a Helikon Könyvesházban: Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 37.

Megrendelhető:
csak a kiadónál!

EGYSZERI
KIADÁS!

BÉCS BUDAPEST WIEN BUDAPEST
▷ 2000

Mit hagyhat örökül egy múlt évezrednek két főváros több évszázados közös múlttal, számos azonossággal és különbséggel? Mit mutathat két főváros a jövő évezrednek a tradíciók és különbözőségek okán? Hogyan látja az ezredforduló Bécsét Szebeni András fotóművész, Hernádi Gyula író? Milyenek látja Budapestet fotóin keresztül János Kalmár bécsi fotóművész és Gerhard Tötschinger író?
A kereskedelmi forgalomba nem kerülő exkluzív fotóalbum méltó ajándék az ezredforduló tiszteletére.

A kötet paraméterei: 224 oldal, A/3, Díszdoboz, 4+4 szín nyelv: magyar, német. **Megjelenik: 1999. november**

Várjuk megrendeléseiket az alábbi címen:

Well-Press Kiadó Kft., 3527 Miskolc, Bajcsy-Zs. u. 15.
Tel./fax: 46/501-660, 326-507, E-mail: wellpres@mail.matav

SICC
Gyermek és Ifjúsági
Könyvnyagkereskedés

1131 Bp., XIII., Dolmány u. 5-7.

**Egy nagykereskedés a gyerekekért,
ahol szinte mindent megtalál!**

Mesekönyvek, minileporellók, leporellók, kifestők, babakönyvek, ifjúsági regények, gyermek és ifjúsági lexikonok, ismeretterjesztő könyvek, idegen nyelvű könyvek, kötelező irodalom, szótárak, nyelvkönyvek széles választékával várjuk kedves vásárlóinkat!

Címünk: 1131 Budapest, XIII., Dolmány u. 5-7
(A Gyermek térrel szemben) Tel.: 239-6730 Nyitva tartás: 8.00h-16.00h

A Babits Kiadó Lexikonszerkesztőségének címe megváltozott!

Új címünk: 1111 Bp., Budafoki út 10/a. 3. em. 3.
Tel: 209-7701

Örömmel értesítjük, hogy a Révai Új Lexikona 4. kötete megjelent. Legújabb kiadványunk
Nyulásziné Straub Éva: Öt évszázad magyar címerai. A Magyar Országos Levéltár címereslevelein. (Magyar és német nyelven)

KÖNYVHÉT Hirdetésfelvétel

Könyv Judit és Orosz Csaba Gábor
Telefon/fax 466-0703
Telefon 209-1875, 209-9140, 209-9141
E-mail: konyvhet@dpg.hu

Szerkesztőség:
1114 Budapest, Kanizsai utca 41.

Az Osiris Kiadó felhívja kedves olvasói és partnerei figyelmét, hogy megjelentek a Millenniumi Könyvtár újabb kötetei!

(A kötetek bolti ára változatlanul 500 Ft)

13. Kaffka Margit:

Színek és évek

14. Vörösmarty Mihály:

Csongor és Tünde

15. Madách Imre:

Mózes

16. Krúdy Gyula:

Asszonyságok díja

17. Arany László:

A délibábok hőse

18. Galgóczi Erzsébet:

Mama öltözik

19. Szabó Zoltán:

Szerelmes földrajz

20. Hajnóczy Péter:

A veradó

21. Mórlicz Zsigmond:

Árvácska

22. Jókai Mór:

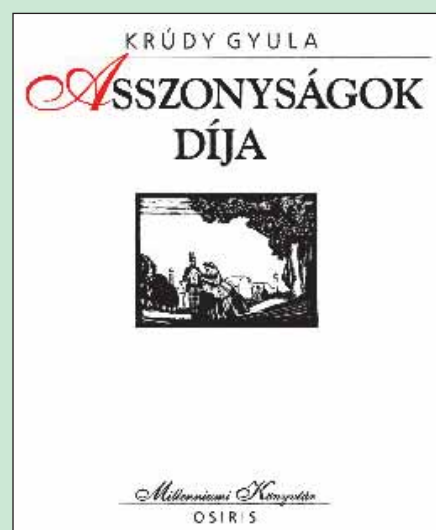
A tábornok és az asztrálszellem

23. Kosztolányi Dezső:

Horoszkóp

24. Krúdy Gyula:

Bukfenc

A sorozat kedvezményes áron előfizethető az Osiris Könyvklubban (1053 Bp. Veres Pálné u. 4-6. tel.: 267-6241, 318-2516), illetve a kötetek megrendelhetők az Osiris Kiadóban Balasi Ildikótól 1053 Bp. Egyetem tér 5. tel.: 266-6560/108, fax: 267-0935.